

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za 2020 rok
zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej
GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO LEASING S.A.**

**Zarząd Jednostki Dominującej przedstawia
skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Leasing S.A.
za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku**

Paweł Pach
imię i nazwisko

Prezes Zarządu
stanowisko/funkcja

Jarosław Brzuz
imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu
stanowisko/funkcja

Mirosław Grzelak
imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu
stanowisko/funkcja

Radosław Drozd
imię i nazwisko

Członek Zarządu
stanowisko/funkcja

Maciej Jakubowski
imię i nazwisko

Członek Zarządu
stanowisko/funkcja

Edyta Witczak
imię i nazwisko

Dyrektor Departamentu Rachunkowości
stanowisko/funkcja

Łódź, 23 lutego 2021 roku

Spis treści

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	10
1. INFORMACJE OGÓLNE	10
2. OPIS ISTOTNYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI	14
2.1. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	14
2.2. Oświadczenie zgodności z MSSF	15
2.3. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów	16
2.4. Pozycje wyrażone w walutach obcych	20
2.5. Konsolidacja	20
2.6. Ustalenie wyniku finansowego	22
2.6.1. Przychody z tytułu leasingu finansowego i operacyjnego	22
2.6.2. Przychody z tytułu pożyczek oraz koszty o charakterze odsetkowym	22
2.6.3. Przychody z tytułu faktoringu	23
2.6.4. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat	23
2.6.5. Odpisy netto na oczekiwane straty kredytowe	26
2.6.6. Wynik z pozycji wymiany	26
2.6.7. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	26
2.6.8. Przychody finansowe	27
2.6.9. Inne pozycje wyniku finansowego	27
2.6.9.1. Świadczenia pracownicze	27
2.7. Prezentacja i wycena aktywów i zobowiązań finansowych	28
2.7.1. Instrumenty finansowe zgodnie z MSSF 9	28
2.7.1.1. Zasady klasyfikacji instrumentów finansowych	28
2.7.1.2. Zmiana klasyfikacji aktywów finansowych	32
2.7.1.3. Zmiana szacunku kontraktowych przepływów pieniężnych – modyfikacje	34
2.7.1.4. Wycena aktywów finansowych nabytych lub udzielonych z utratą wartości (POCI)	35
2.7.2. Utrata wartości aktywów finansowych	35
2.7.3. Pochodne instrumenty finansowe	38
2.7.4. Rachunkowość zabezpieczeń	39
2.7.5. Zobowiązania finansowe	42
2.7.6. Zobowiązania warunkowe	42
2.7.7. Metoda ustalania wartości godziwej i zamortyzowanego kosztu	43
2.7.8. Wyłączenie instrumentów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej	44
2.8. Prezentacja i wycena pozostałych pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej	45
2.8.1. Wartości niematerialne	45
2.8.2. Rzeczowe aktywa trwałe	46
2.8.3. Leasing	48
2.8.3.1. Grupa jako leasingodawca	48
2.8.3.2. Grupa jako leasingobiorca	49
2.8.4. Środki pieniężne	51
2.8.5. Rezerwy	51
2.8.6. Kapitały	52
2.8.7. Podatek dochodowy	52
2.8.8. Zapasy	53
2.8.9. Pozostałe aktywa	54
2.8.10. Pozostałe zobowiązania	54
3. ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI I PREZENTACJI SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	55
4. ISTOTNE SZACUNKI	56
4.1. Utrata wartości aktywów finansowych	57
4.1.1. Utrata wartości należności z tytułu leasingu finansowego oraz pożyczek udzielonych klientom przez Grupę	57

4.2.	Kalkulacja rezerw.....	59
4.3.	Kalkulacja rezerwy na wynagrodzenie zmienne członków Zarządu.....	59
4.4.	Okres użytkowania oraz utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych wartości niematerialnych.....	60
5.	PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ.....	61
6.	KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK.....	62
7.	KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT.....	62
8.	ODPISY NETTO NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE.....	63
9.	WYNIK Z POZYCJI WYMIANY.....	66
10.	POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE.....	66
11.	POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE.....	67
12.	PRZYCHODY FINANSOWE.....	67
13.	OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE.....	68
13.1.	Wynagrodzenia.....	68
13.2.	Pozostałe ogólne koszty administracyjne.....	68
14.	PODATEK DOCHODOWY.....	69
15.	ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY.....	72
16.	AKTYWA FINANSOWE I ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ.....	72
16.1.	Pochodne instrumenty finansowe.....	72
17.	NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU LEASINGU, POŻYCZEK ORAZ FAKTORINGU.....	74
18.	LEASING.....	78
18.1.	Należności z tytułu leasingu finansowego.....	78
18.2.	Należności z tytułu leasingu operacyjnego.....	79
19.	WARTOŚCI NIEMATERIALNE.....	80
20.	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE.....	82
20.1.	Wartość środków trwałych oddanych w leasing operacyjny.....	84
21.	NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU BIEŻĄCEGO PODATKU DOCHODOWEGO.....	85
22.	ZAPASY.....	85
23.	POZOSTAŁE AKTYWA.....	86
24.	ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK.....	87
25.	ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH.....	87
26.	POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA.....	89
27.	REZERWY.....	90
28.	KAPITAŁY.....	90
29.	INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI.....	93
30.	AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE.....	95
31.	SEKURYTYZACJA PORTFELA LEASINGOWEGO GRUPY.....	96
32.	AKTYWA, NA KTÓRYCH USTANOWIONO ZABEZPIECZENIA LUB O OGRANICZONEJ MOŻLIWOŚCI DYSPONOWANIA.....	98
33.	INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	98
34.	WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH.....	100
35.	WARTOŚĆ GODZIWA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH.....	100
36.	KOMPENSOWANIE AKTYWÓW FINANSOWYCH I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH.....	103
37.	TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI.....	104
38.	WYNAGRODZENIE FIRMY AUDYTORSKIEJ.....	108
39.	ZDARZENIA PO DACIE BILANSOWEJ.....	108
40.	CHARAKTER I ZAKRES RYZYKA ZWIĄZANEGO Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI.....	109
41.	RYZYSKO KREDYTOWE.....	110
42.	RYZYSKO UTRATY PŁYNNOŚCI.....	123
43.	POZOSTAŁE RYZYKA RYNKOWE.....	127
43.1.	Ryzyko rynkowe.....	127
43.2.	Ryzyko walutowe.....	127
43.3.	Ryzyko zmiany stopy procentowej dla przepływów pieniężnych i wartości godziwej.....	129
43.4.	Zarządzanie kapitałem.....	132
43.5.	Ryzyko operacyjne.....	132

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	<i>Nota</i>	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2020	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 (dane przekształcone*)
Przychody z tytułu leasingu finansowego	5.	616 109	680 821
Przychody z tytułu pożyczek	5.	75 193	89 757
<i>w tym: przychody od instrumentów finansowych wycenionych według zamortyzowanego kosztu</i>		75 193	89 757
Przychody z tytułu leasingu operacyjnego	5.	317 337	245 424
Przychody ze sprzedaży przedmiotów leasingu operacyjnego	5.	484 757	314 346
Przychody z tytułu faktoringu		51 918	52 342
Przychody z tytułu prowizji ubezpieczeniowych	5.	65 219	66 615
Przychody z tytułu innych prowizji i opłat	5.	64 636	74 151
Razem Przychody z działalności podstawowej	5.	1 675 169	1 523 456
Koszty z tytułu odsetek	6.	-312 456	-425 185
Koszt amortyzacji przedmiotów w leasingu operacyjnym	20.1.	-202 861	-137 127
Koszty sprzedaży przedmiotów leasingu operacyjnego		-496 125	-328 494
Koszty z tytułu prowizji i opłat		-23 273	-17 461
Razem Koszty działalności podstawowej		-1 034 715	-908 267
Odpisy netto na oczekiwane straty kredytowe	8.	-153 738	-109 118
Wynik z pozycji wymiany	9.	14 541	15 600
Pozostałe przychody operacyjne	10.	50 603	138 050
Pozostałe koszty operacyjne	11.	-39 092	-40 532
Przychody finansowe	12.	16 922	17 694
Ogólne koszty administracyjne	13.	-318 426	-297 739
Zysk brutto		211 264	339 144
Podatek dochodowy	14.	-56 024	-57 143
Zysk netto		155 240	282 001
Zysk przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej		155 240	282 001
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w zł)		4,46	10,74
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w zł)		4,46	10,74
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w szt.)		34 785 566	26 262 284
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w szt.)		34 785 566	26 262 284

*) zmiany opisano w nocie 3.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2020	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019
Zysk netto	155 240	282 001
Pozostałe całkowite dochody		
Pozycje niepodlegające przeniesieniu do rachunku zysków i strat		
Zyski / (Straty) aktuarialne	-58	-142
Podatek dochodowy dotyczący pozycji niepodlegających przeniesieniu	11	27
Pozycje niepodlegające przeniesieniu do rachunku zysków i strat, razem	-47	-115
Pozycje podlegające przeniesieniu do rachunku zysków i strat		
Zyski / (Straty) z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	-5 773	-610
Podatek dochodowy dotyczący pozycji podlegających przeniesieniu	1 097	116
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	397	-77
Pozycje podlegające przeniesieniu do rachunku zysków i strat, razem	-4 279	-571
Pozostałe całkowite dochody razem	-4 326	-686
Dochody całkowite netto	150 914	281 315
Dochody całkowite netto razem przypadające na:	150 914	281 315
Akcjonariuszy Jednostki Dominującej	150 914	281 315

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa	Nota	Na dzień 31 grudnia 2020	Na dzień 31 grudnia 2019
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	15.	125 026	236 941
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej	16.	21	2 545
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu	17.	19 997 636	19 122 953
Wartości niematerialne	19.	152 831	139 566
Rzeczowe aktywa trwałe	20.	1 305 488	1 377 634
w tym: Nieruchomości inwestycyjne	20.1.	10 286	11 353
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		617	3 453
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	14.	718 347	954 461
Zapasy	22.	196 588	190 403
Pozostałe aktywa	23.	488 494	338 385
Aktywa razem		22 985 048	22 366 341

Zobowiązania i kapitały	Nota	Na dzień 31 grudnia 2020	Na dzień 31 grudnia 2019
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	24.	17 717 436	18 746 709
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	25.	3 535 728	2 132 024
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej	16.	31 207	2 741
Pozostałe zobowiązania	26.	700 376	628 029
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	21.	9 057	18 430
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	14.	1 069	884
Rezerwy	27.	5 171	3 434
Zobowiązania razem		22 000 044	21 532 251

Kapitały własne przypadające na akcjonariuszy Jednostki Dominującej, w tym:		985 004	834 090
Kapitał podstawowy		347 856	347 856
Pozostałe kapitały, w tym:		246 540	250 866
Kapitał zapasowy		251 563	251 563
Kapitał rezerwowy		247	247
Pozostałe elementy kapitałów		-5 270	-944
Niepodzielony wynik finansowy		235 368	-6 733
Wynik finansowy bieżącego roku (pomniejszony o zaliczki na poczet dywidendy z zysku)		155 240	242 101
Kapitały własne razem	28.	985 004	834 090

Zobowiązania i kapitały razem		22 985 048	22 366 341
--------------------------------------	--	-------------------	-------------------

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitałach własnych

	Nota	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały			Niepodzielony wynik finansowy	Wynik roku bieżącego	Razem kapitały własne
			Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Pozostałe elementy kapitałów			
Stan na 1 stycznia 2020 roku		347 856	251 563	247	-944	-6 733	242 101	834 090
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych na niepodzielony wynik z lat ubiegłych		0	0	0	0	242 101	-242 101	0
Zysk netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej za rok 2020		0	0	0	0	0	155 240	155 240
Pozostałe całkowite dochody		0	0	0	-4 723	0	0	-4 723
Z tytułu przeliczenia jednostek zagranicznych		0	0	0	397	0	0	397
Stan na 31 grudnia 2020 roku	28.	347 856	251 563	247	-5 270	235 368	155 240	985 004

	Nota	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały			Niepodzielony wynik finansowy	Wynik roku bieżącego	Razem kapitały własne
			Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Pozostałe elementy kapitałów			
Stan na 1 stycznia 2019 roku		174 057	58 411	71 000	-71 011	-2 608	114 224	344 073
Emisja akcji		173 799	193 152	0	0	0	0	366 951
Zysk netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej za rok 2019		0	0	0	0	0	282 001	282 001
Pozostałe całkowite dochody		0	0	0	-609	0	0	-609
Z tytułu przeliczenia jednostek zagranicznych		0	0	0	-77	0	0	-77
Przeznaczenie funduszu rezerwowego na pokrycie pozostałych kapitałów		0	0	-70 753	70 753	0	0	0
Przeniesienie zysku netto na wynik finansowy z lat ubiegłych		0	0	0	0	114 224	-114 224	0
Wyplacone dywidendy i zaliczki na poczet dywidendy		0	0	0	0	-118 349	-39 900	-158 249
Stan na 31 grudnia 2019 roku	28.	347 856	251 563	247	-944	-6 733	242 101	834 090

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Działalność operacyjna	Nota	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2020	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019
Zysk netto		155 240	282 001
Korekty o pozycje:		650 092	1 187 861
Amortyzacja	13.	47 124	36 446
Niezrealizowane różnice kursowe dodatnie / ujemne		230 783	-33 930
Strata na zbyciu inwestycji oraz składników rzeczowego majątku trwałego		-1 177	-81
Przeniesienie odsetek dotyczących działalności finansowej		307 613	421 276
Pozostałe pozycje niepieniężne		-3 684	-796 423
Odsetki otrzymane		746 600	811 751
Inne korekty	33.	-677 167	748 822
Zmiany stanu aktywów i pasywów operacyjnych:		-693 383	-2 961 174
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej		2 524	-670
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu		-874 683	-2 620 697
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		2 836	-1 919
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		236 114	-70 220
Zapasy		-6 185	-133 271
Pozostałe aktywa		-150 109	-98 647
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej		28 466	1 281
Pozostałe zobowiązania (z wyłączeniem zobowiązań z tytułu leasingu)		75 105	223
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-9 373	-39 168
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		185	100
Rezerwy		1 737	1 814
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		111 949	-1 491 312

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (cd.)

Działalność inwestycyjna	Nota	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2020	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019
Wpływy z tytułu sprzedaży składników rzeczowych aktywów trwałych		1 177	4 339
Środki pieniężne pozyskane w związku z połączeniem spółek		0	376 495
Wydatki z tytułu nabycia składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		-45 795	-31 057
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		-44 618	349 777
Działalność finansowa			
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek		3 783 237	7 128 983
Wypływy z tytułu spłaconych kredytów i pożyczek		-5 043 144	-6 289 264
Wpływy z emisji dłużnych papierów wartościowych		2 141 791	3 019 700
Wypływy z tytułu wykupu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych		-740 500	-2 130 400
Dywidendy zapłacone		0	-158 249
Odsetki zapłacone od zaciągniętych kredytów i pożyczek		-252 153	-378 728
Wydatki z tytułu spłaty odsetek od papierów dłużnych		-51 735	-29 450
Wypływy z tytułu leasingu finansowego		-16 742	-13 847
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		-179 246	1 148 745
Zmiana stanu środków pieniężnych netto	33.	-111 915	7 210
w tym z tytułu różnic kursowych od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		-109	40
Środki pieniężne na 1 stycznia		236 941	229 731
Środki pieniężne na 31 grudnia		125 026	236 941
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania		108 704	223 675
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych zawiera:			
		2020	2019
Podatek dochodowy zapłacony (zwrócony)		-174 765	91 273

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne

Jednostką sporządzającą skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest **PKO Leasing Spółka Akcyjna** z siedzibą w Łodzi 93-281, Al. Marszałka Edwarda Śmigłego-Rydza 20, wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego jako Spółka Akcyjna pod numerem KRS 0000022886.

Grupa Kapitałowa PKO Leasing S.A. prowadzi działalność w zakresie leasingu finansowego oraz operacyjnego, faktoringu oraz udzielania pożyczek finansowych, zatrudniając 1.409 osób na koniec 2020 roku (1.387 osób na koniec 2019 roku).

PKO Leasing S.A. („PKO Leasing S.A.”, „Jednostka Dominująca”, „PKOL”) została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 18 lutego 1999 roku. Jednostce Dominującej nadano numer statystyczny REGON 472191767.

W skład Grupy Kapitałowej wchodzi spółka PKO Leasing S.A. oraz spółki zależne i jednostki pośrednio zależne:

Jednostka	Siedziba	Data objęcia kontroli	Podstawowy przedmiot działalności	Procentowy udział w kapitale	
				31.12.2020	31.12.2019
PKO Leasing Sverige AB	Sztokholm, Szwecja	17.10.2014	leasing	100%	100%
PKO Faktoring S.A.	Warszawa	10.06.2015	faktoring	100%	100%
PKO Agencja Ubezpieczeniowa sp. z o.o.	Warszawa	01.12.2016	pośrednictwo ubezpieczeniowe	100%	100%
PKO Leasing Finanse sp. z o.o.	Warszawa	01.12.2016	przechowywanie i sprzedaż przedmiotów poleasingowych	100%	100%
PKO Leasing Nieruchomości sp. z o.o. *)	Warszawa	01.12.2016	finansowanie nieruchomości	-	100%
ROOF Poland Leasing 2014 DAC **)	Dublin, Irlandia	01.12.2016	spółka celowa - sekurytyzacja wierzytelności leasingowych	-	-
Prime Car Management S.A.	Gdańsk	27.05.2019	leasing oraz usługi zarządzania flotą	100%	100%
Masterlease Sp. z o.o.	Gdańsk	27.05.2019	leasing	100%	100%
Futura Leasing S.A.	Gdańsk	27.05.2019	leasing oraz przechowywanie i sprzedaż przedmiotów poleasingowych	100%	100%
MasterRent24 Sp. z o.o.	Gdańsk	27.05.2019	wynajem krótkoterminowy pojazdów	100%	100%
Polish Lease Prime 1 DAC **)	Dublin, Irlandia	26.09.2019	spółka celowa - sekurytyzacja wierzytelności leasingowych	-	-

*) W dniu 28 lutego 2020 roku nastąpiło połączenie PKO Leasing Nieruchomości sp. z o.o. jako spółki przejmowanej oraz PKO Leasing S.A. jako spółki przejmującej.

**) PKO Leasing S.A. zgodnie z MSSF 10 sprawuje kontrole nad spółką, mimo że nie posiada w niej zaangażowania kapitałowego.

Wybrane dane finansowe jednostek objętych konsolidacją z ich jednostkowych sprawozdań finansowych (poniższe dane nie uwzględniają korekt i wyłączeń konsolidacyjnych).

Nazwa jednostki zależnej	PKO Leasing S.A.	PKO Leasing Sverige AB	PKO Faktoring S.A.	PKO Agencja Ubezpieczeniowa sp. z o.o.
Wybrane dane finansowe	31 grudnia 2020	31 grudnia 2020	31 grudnia 2020	31 grudnia 2020
Aktywa	19 516 854	72 159	1 655 294	22 355
Zobowiązania	18 696 397	66 078	1 652 569	10 201
Kapitały własne	820 457	6 081	2 725	12 154
Przychody	1 066 502	11 109	50 929	38 537
Zysk/ (strata) netto	127 035	1 422	2 457	21 254
Przepływy pieniężne	-5 181	351	1 671	7 035
Wypłacone dywidendy na rzecz akcjonariuszy/udziałowców	0	467	0	25 533

Nazwa jednostki zależnej	PKO Leasing Finanse sp. z o.o.	PKO Leasing Nieruchomości sp. z o.o.	ROOF Poland Leasing 2014 DAC	Polish Lease Prime 1 DAC
Wybrane dane finansowe	31 grudnia 2020	31 grudnia 2020 / dane wynikowe za okres od 1 stycznia do 28 lutego 2020	31 grudnia 2020	31 grudnia 2020
Aktywa	6 755	0	26	2 561 558
Zobowiązania	3 164	0	6	2 561 551
Kapitały własne	3 591	0	20	7
Przychody	166 121	254	549	53 170
Zysk/ (strata) netto	3 391	63	4	4
Przepływy pieniężne	3 205	0	-109 678	-4 717
Wypłacone dywidendy na rzecz akcjonariuszy/udziałowców	1 699	0	0	0

Nazwa jednostki zależnej	Prime Car Management S.A.	Masterlease Sp. z o.o.	Futura Leasing S.A.	MasterRent24 Sp. z o.o.
Wybrane dane finansowe	31 grudnia 2020	31 grudnia 2020	31 grudnia 2020	31 grudnia 2020
Aktywa	1 991 548	54 798	90 192	3 569
Zobowiązania	1 528 419	847	63 925	34 651
Kapitały własne	463 129	53 951	26 267	-31 082
Przychody	855 087	13 121	322 593	19 177
Zysk/ (strata) netto	32 509	1 311	-1 626	-2 890
Przepływy pieniężne	-3 358	51	-1 105	-46
Wypłacone dywidendy na rzecz akcjonariuszy/udziałowców	18 155	653	0	0

W dniu 28 lutego 2020 roku zostało wpisane do rejestru przedsiębiorców na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia XX Wydział Krajowego Rejestru Sądowego połączenie PKO Leasing S.A. oraz PKO Leasing Nieruchomości sp. z o.o. (PKO LN). Połączenie spółek nastąpiło na podstawie art. 492 § 1 pkt 1 Ksh z uwzględnieniem procedury uproszczonej połączenia uregulowanej w art. 516 § 6 w związku z art. 516 § 5 Ksh

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

przez przeniesienie całego majątku PKO Leasing Nieruchomości sp. z o.o. na PKO Leasing S.A. (łączenie przez przejęcie), zgodnie z art. 515 § 1 Ksh bez podwyższenia kapitału zakładowego PKO Leasing S.A. (PKO Leasing S.A. posiadała 100% udziałów w kapitale zakładowym PKO Leasing Nieruchomości sp. z o.o.) oraz bez wymiany udziałów PKO Leasing Nieruchomości sp. z o.o. na akcje PKO Leasing S.A. PKO Leasing S.A. nie wyemitowała nowych akcji. Wysokość kapitału zakładowego PKO Leasing S.A. pozostała bez zmian.

Działalność PKO Leasing Nieruchomości sp. z o.o. w zakresie finansowania nieruchomości w formie leasingu jest kontynuowana w 2020 roku od daty połączenia przez PKO Leasing S.A. jako następcę prawnego PKO Leasing Nieruchomości sp. z o.o.

Czas trwania Grupy jest nieoznaczony.

Występujące w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym określenia oznaczają odpowiednio:

Jednostka Dominująca lub PKOL – PKO Leasing S.A.,

Jednostki Zależne – PKO Faktoring S.A., PKO Leasing Sverige AB, PKO Agencja Ubezpieczeniowa sp. z o.o., PKO Leasing Finanse sp. z o.o., PKO Leasing Nieruchomości sp. z o.o. (do 28 lutego 2020 roku), ROOF Poland Leasing 2014 DAC; od dnia 27 maja 2019 roku - Prime Car Management S.A. i spółki od niej zależne, tj. Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o., MasterRent24 Sp. z o.o., oraz od dnia 26 września 2019 roku - Polish Lease Prime 1 DAC.

PKO Bank Polski lub PKO BP – Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną, będącą jednostką nadrzędną oraz jednostką dominującą najwyższego szczebla,

Grupa PKO BP - Grupę Kapitałową Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej, w skład której wchodzi PKO Bank Polski i podmioty przez niego kontrolowane.

Podpisanie niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Zarząd Jednostki Dominującej podpisał skonsolidowane sprawozdanie finansowe w dniu 23 lutego 2021 roku. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe może być zmienione do czasu zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie.

Informacje o akcjonariuszach Jednostki Dominującej

Podmiotem bezpośrednio dominującym posiadającym 100% akcji Jednostki Dominującej jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A., który jest podmiotem dominującym Grupy Kapitałowej PKO BP. Udział Skarbu Państwa w kapitale podstawowym podmiotu dominującego na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosił 29,43%.

Skład Zarządu Jednostki Dominującej w okresie od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

W okresie od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku oraz do dnia podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego w skład Zarządu Jednostki Dominującej wchodził:

- Paweł Pach – Prezes Zarządu,
- Jarosław Brzuzy – Wiceprezes Zarządu,
- Mirosław Grzelak – Wiceprezes Zarządu,
- Radosław Drozd – Członek Zarządu,
- Maciej Jakubowski – Członek Zarządu.

Skład Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej w okresie od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

Na dzień 1 stycznia 2020 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

- Rafał Antczak – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Jakub Papierski – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Piotr Mazur – Członek Rady Nadzorczej,
- Maciej Wyszczarski – Członek Rady Nadzorczej,
- Grzegorz Oszast – Członek Rady Nadzorczej,
- Piotr Galas – Członek Rady Nadzorczej,
- Kajus Augustyniak – Członek Rady Nadzorczej,
- Anna Kopka – Członek Rady Nadzorczej.

Z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za 2019 rok, tj. w dniu 10 czerwca 2020 roku, wygasa kadencja członków Rady Nadzorczej. W skład Rady Nadzorczej PKO Leasing S.A. kolejnej kadencji z dniem następującym po dniu odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, tj. w dniu 11 czerwca 2020 roku, do Rady Nadzorczej PKO Leasing S.A. zostali powołani i sprawowali tę funkcję na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz do dnia zatwierdzenia jednostkowego sprawozdania finansowego:

- Rafał Antczak – Przewodniczący Rady Nadzorczej
(wybrany do pełnienia tej funkcji w dniu 22 czerwca 2020 roku),
- Jakub Papierski – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
(wybrany do pełnienia tej funkcji w dniu 22 czerwca 2020 roku),
- Grzegorz Oszast – Członek Rady Nadzorczej,
- Piotr Galas – Członek Rady Nadzorczej,
- Kajus Augustyniak – Członek Rady Nadzorczej,
- Anna Kopka – Członek Rady Nadzorczej,
- Agnieszka Wrońska – Członek Rady Nadzorczej.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Leasing S.A. zostało sporządzone za okres od dnia 1 stycznia 2020 roku do dnia 31 grudnia 2020 roku. Dane porównawcze obejmują poprzedni rok obrotowy rozpoczęty w dniu 1 stycznia 2019 roku a zakończony 31 grudnia 2019 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku zostało sporządzone w złotych (zł), a wszystkie dane liczbowe, o ile nie wskazano inaczej, zaprezentowano w tysiącach złotych.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Grupę działalności gospodarczej w niezmnieszonej istotnie zakresie, w okresie niekrótszym niż rok od dnia sprawozdawczego.

Zarząd Jednostki Dominującej nie zidentyfikował zagrożeń ani istotnej niepewności w zakresie kontynuowania działalności przez Grupę w perspektywie 12 miesięcy po dniu sprawozdawczym.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone w oparciu o następujące zasady wyceny:

- według wartości godziwej dla instrumentów pochodnych,
- według zamortyzowanego kosztu dla pozostałych aktywów finansowych, w tym dla należności z tytułu pożyczek oraz faktoringu, oraz pozostałych zobowiązań finansowych,
- według wartości leasingowej netto dla leasingu finansowego,
- według kosztu historycznego dla aktywów i zobowiązań niefinansowych, w tym rzeczowych aktywów trwałych oddanych w leasing operacyjny,
- aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży wyceniane są w niższej z następujących dwóch kwot: ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

W latach 2019-2020 w Grupie nie wystąpiła działalność zaniechana.

Przedstawione poniżej zasady rachunkowości zostały zastosowane do wszystkich zaprezentowanych okresów sprawozdawczych.

Wpływ pandemii COVID-19 na działalność Grupy został opisany w notce 41. skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

2.2. Oświadczenie zgodności z MSSF

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe („skonsolidowane sprawozdanie finansowe”) Grupy zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości.

Standardy i interpretacje, które zostały wydane i zastosowane przez Grupę do skonsolidowanego sprawozdania finansowego po raz pierwszy w 2020 roku

W niniejszym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa uwzględniła zmiany do standardów i nowe interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską i obowiązujące dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie, które zostały przedstawione w nocie 2.3.

Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do nich, które zostały opublikowane, a nie weszły w życie i nie zostały jeszcze zastosowane przez Grupę

Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do nich, które zostały opublikowane, a nie weszły w życie i nie zostały jeszcze zastosowane przez Grupę, zostały przedstawione w nocie 2.3. Grupa nie przewiduje, aby wprowadzenie nowych standardów, ich zmian oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę zasady rachunkowości. Grupa planuje ich zastosowanie w terminach podanych w określonych standardach i interpretacjach (bez wcześniejszego zastosowania), pod warunkiem zatwierdzenia przez Unię Europejską.

2.3. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów

Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane i zastosowane przez Grupę po raz pierwszy w 2020 roku

Przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa uwzględniła opisane poniżej nowe standardy i interpretacje KIMSF, które zostały opublikowane przez RMSR i są obowiązujące dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się po 1 stycznia 2020 roku.

Standard/ interpretacja	Opis potencjalnych zmian i ich wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Zmiany do MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych i MSR 8 Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów	Zmiana dotyczy nowej definicji terminu „istotny”. Według nowej definicji informacje są istotne, jeżeli można oczekiwać, że ich pominięcie, zniekształcenie lub zaciemnienie może mieć wpływ na decyzje podejmowane przez głównych użytkowników sprawozdań finansowych na podstawie tych sprawozdań finansowych, które dostarczają informacji finansowych o konkretnej jednostce sprawozdawczej. Grupa na bieżąco dokonuje oceny istotności ujawnień zgodnie z wymogami MSR 1 i wprowadza odpowiednie zmiany w prezentacji danych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.
Zmiany do MSSF 9 Instrumenty Finansowe, MSR 39 Instrumenty Finansowe oraz MSSF 7 Instrumenty Finansowe: Ujawnienie Informacji	Zmiany są obowiązkowe i mają zastosowanie do wszystkich powiązań zabezpieczających, na które ma wpływ niepewność wynikająca z reformy wskaźników stóp procentowych. Zmiany wprowadzają czasowe zwolnienie ze stosowania określonych wymogów rachunkowości zabezpieczeń, w taki sposób, aby reforma wskaźników stóp procentowych nie powodowała rozwiązania rachunkowości zabezpieczeń. Kluczowe zwolnienia wynikające ze Zmian dotyczą: - wymogu, aby przepływy były „wysoce prawdopodobne”, - komponentów ryzyka, - oceny prospektywnej, - retrospektywnego testu efektywności (dotyczy MSR 39), - przeklasyfikowania rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Zmiany wymagają również, aby jednostki ujawniły inwestorom dodatkowe informacje o powiązaniach zabezpieczających, na które mają wpływ powyższe niepewności. Zmiany nie miały wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.
Zmiany do MSSF 3 Połączenia przedsięwzięć	W wyniku zmiany do MSSF 3 zmodyfikowana została definicja „przedsięwzięcia”. Aktualnie wprowadzona definicja została zawężona i prawdopodobnie spowoduje, że więcej transakcji przejęć zostanie zakwalifikowanych jako nabycie aktywów. Grupa zastosuje zmianę, jeśli będzie miała zastosowanie.

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zmiany w zakresie Założeń Koncepcyjnych w MSSF	W 2019 roku opublikowano zmiany do Założeń Koncepcyjnych MSSF, które mają zastosowanie z dniem 1 stycznia 2020 roku. Zweryfikowane Założenia Koncepcyjne są wykorzystywane przez Radę i Komitet ds. Interpretacji podczas prac nad nowymi standardami. Niemniej jednak, podmioty przygotowujące sprawozdania finansowe mogą wykorzystywać Założenia Koncepcyjne w celu opracowania polityk rachunkowości do transakcji, które nie zostały uregulowane w obecnie obowiązujących MSSF.
--	--

Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę

Standard/ interpretacja	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian i ich ewentualny wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe
MSSF 17 Umowy Ubezpieczeniowe Zmiany do MSSF 17	1 stycznia 2023 roku	Nie	MSSF 17, który zastępuje przejściowy standard MSSF 4 Umowy Ubezpieczeniowe, zawiera zasady ujmowania, wyceny, prezentacji oraz ujawnień dla umów ubezpieczeniowych będących w jego zakresie. W przeciwieństwie do wymogów MSSF 4, w dużej mierze pozwalających na kontynuację dotychczas stosowanej polityki rachunkowości opartej o przepisy lokalne, MSSF 17 wprowadza nowy kompleksowy model (ogólny model wyceny). Model ten łączy obecnie stosowane ujęcie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej z ujęciem zysku w okresie, w którym świadczona jest ochrona ubezpieczeniowa, a także posiada następujące cechy: • jest oparty na koncepcji wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy oraz wykorzystuje aktualne założenia; • przewiduje jedną zasadę ujmowania przychodów w celu odzwierciedlenia świadczonej usługi; • może być zmodyfikowany dla niektórych umów. MSSF 17 oraz zmiany do MSSF 17 nie będą miały wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.
Zmiany do MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych	1 stycznia 2023 roku	Nie	Zmiana dotyczy nowej definicji terminu „istotny”. Według nowej definicji informacje są istotne, jeżeli można oczekiwać, że ich pominięcie, zniekształcenie lub zaciemnienie może mieć wpływ na decyzje podejmowane przez głównych użytkowników sprawozdań finansowych na podstawie tych sprawozdań finansowych, które dostarczają informacji finansowych o konkretnej jednostce sprawozdawczej. Grupa nie oczekuje, że wpływ zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe będzie istotny.
Zmiany do MSSF 3 Połączenia przedsiębiorstw	1 stycznia 2022 roku	Nie	Opublikowane w maju 2020 roku zmiany do standardu mają na celu zaktualizowanie stosownych referencji do Założeń Koncepcyjnych w MSSF, nie wprowadzając zmian merytorycznych dla rachunkowości połączeń przedsiębiorstw. Grupa nie oczekuje, że wpływ zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe będzie istotny.

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zmiany do MSR 16 Rzeczowe Aktywa Trwałe	1 stycznia 2022 roku	Nie	Zmiana wprowadza zakaz korygowania kosztu wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych o kwoty uzyskane ze sprzedaży składników wyprodukowanych w okresie przygotowywania rzeczowych aktywów trwałych do rozpoczęcia funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa. Zamiast tego jednostka rozpoznaje ww. przychody ze sprzedaży i powiązane z nimi koszty bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Grupa nie oczekuje, że wpływ zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe będzie istotny.
Zmiany do MSR 37 Rezerwy, Zobowiązania Warunkowe i Aktywa Warunkowe	1 stycznia 2022 roku	Nie	Zmiany do MSR 37 dostarczają wyjaśnień odnośnie do kosztów, które jednostka uwzględnia w analizie, czy umowa jest kontraktem rodzącym obciążenia. Grupa nie oczekuje, że wpływ zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe będzie istotny.
Roczne zmiany do MSSF 2018 - 2020	1 stycznia 2022 roku	Nie	Roczne zmiany MSSF 2018-2020 wprowadzają zmiany do standardów: MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy, MSSF 9 Instrumenty finansowe, MSR 41 Rolnictwo oraz do przykładów ilustrujących do MSSF 16 Leasing. Poprawki zawierają wyjaśnienia oraz doprecyzowują wytyczne standardów w zakresie ujmowania oraz wyceny.
Zmiany do MSSF 16 Leasing	1 czerwca 2020 roku	Nie	W dniu 28 maja 2020 roku Rada opublikowała zmianę do standardu MSSF 16, która jest odpowiedzią na zmiany w zakresie umów leasingu w związku z pandemią koronawirusa (COVID-19). Leasingobiorcy mają prawo skorzystać z ulg i zwolnień, które mogą przybierać różne formy, tj. odroczenie lub zwolnienie z płatności leasingowych. W związku z powyższym, Rada wprowadziła uproszczenie w zakresie oceny, czy zmiany te stanowią modyfikacje leasingu. Leasingobiorcy mogą skorzystać z uproszczenia polegającego na niestosowaniu wytycznych MSSF 16 dotyczących modyfikacji umów leasingowych. W rezultacie, spowoduje to ujęcie ulg i zwolnień w zakresie leasingu jako zmiennych opłat leasingowych w okresie, w którym występuje zdarzenie lub warunek, który powoduje obniżenie płatności. Grupa nie oczekuje, że wpływ zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe będzie istotny.
Zmiany do MSSF 4 Umowy Ubezpieczeniowe	1 stycznia 2021 roku	Nie	Zmiany przewidują dwa opcjonalne rozwiązania w celu zmniejszenia wpływu różnych dat wejścia w życie MSSF 9 i MSSF 17. Zmiana do MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe odacza zastosowanie standardu MSSF 9 Instrumenty finansowe do 2021 roku. Zmiany nie będą miały wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zmiany do MSSF 9, MSR 39, MSSF 7, MSSF 4 oraz MSSF 16 – reforma IBOR, Faza 2	1 stycznia 2021 roku	Nie	Przepisy opublikowane w ramach Fazy 2 reformy wskaźników stóp procentowych (reforma IBOR) dotyczą: • zmian przepływów pieniężnych, wynikających z umów – dodanie do MSSF 9 rozwiązania umożliwiającego ujęcie modyfikacji umownych przepływów pieniężnych ze względu na reformę wskaźników stóp procentowych poprzez aktualizację efektywnej stopy procentowej kontraktu w celu odzwierciedlenia przejścia na alternatywną stopę referencyjną (brak obowiązku zaprzestania ujmowania lub korygowania wartości bilansowej instrumentów finansowych); analogiczne rozwiązanie dotyczy MSSF 16 w zakresie ujęcia przez leasingobiorców modyfikacji leasingu; • rachunkowości zabezpieczeń – brak konieczności zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń tylko ze względu na zmiany wymagane przez reformę, jeśli zabezpieczenie spełnia inne kryteria rachunkowości zabezpieczeń; • ujawnień – obowiązek ujawniania informacji o nowych ryzykach wynikających z reformy oraz o sposobie zarządzania przejściem na alternatywne stopy referencyjne. Grupa nie oczekuje, że wpływ zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe będzie istotny.
MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe	1 stycznia 2016 roku	Nie	Standard pozwala jednostkom, które sporządzają sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF po raz pierwszy, na kontynuowanie polityki rachunkowości dotyczącej ujmowania kwot z działalności opartej na cenach regulowanych stosowanej przed przejściem na MSSF. Przychody z działalności o regulowanych cenach należy prezentować w odrębnej pozycji: w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w rachunku zysków i strat oraz w sprawozdaniu z całkowitych dochodów. MSSF 14 nie będzie miał wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.
Sprzedaż lub Przekazanie Aktywów Pomiędzy Inwestorem a Spółką Stowarzyszoną lub Wspólnym Przedsięwzięciem (Zmiany do MSSF 10 Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe oraz do MSR 28 Jednostki Stowarzyszone)	Odroczona na czas nieokreślony	Nie	Zmiany rozwiązują problem aktualnej niespójności pomiędzy MSSF 10 a MSR 28. Ujęcie księgowe zależy od tego, czy aktywa niepieniężne sprzedane lub wniesione do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia stanowią „biznes” (ang. business). W przypadku, gdy aktywa niepieniężne stanowią „biznes”, inwestor wykazuje pełny zysk lub stratę na transakcji. Jeżeli zaś aktywa nie spełniają definicji biznesu, inwestor ujmuje zysk lub stratę z tylko w zakresie części stanowiącej udział innych inwestorów. Grupa zastosuje zmianę, jeśli będzie miała zastosowanie.

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

2.4. Pozycje wyrażone w walutach obcych

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy Kapitałowej wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność (tzw. waluta funkcjonalna). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych (zł), które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Jednostki Dominującej.

Walutą funkcjonalną spółki zależnej PKO Leasing Sverige AB jest euro, walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej oraz pozostałych jednostek zależnych jest złoty.

Do przeliczenia poszczególnych pozycji sprawozdania jednostki zależnej z walutą funkcjonalną euro zastosowano następujące kursy:

EUR	2020	2019
Średni kurs ustalony przez Narodowy Bank Polski na dzień bilansowy	4,6148	4,2585
Kurs średni będący średnią arytmetyczną średnich kursów na dzień kończący każdy miesiąc okresu obrotowego w roku obrachunkowym	4,4742	4,3018

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Pozycje pieniężne skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego na dzień bilansowy (tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego).

Wszystkie pozostałe powstałe różnice kursowe ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji wynik z pozycji wymiany, z wyjątkiem różnic kursowych wynikających z transakcji przeprowadzonych w celu zabezpieczenia przed określonym ryzykiem walutowym zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

Kursy przyjęte do wyceny pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej wynoszą odpowiednio:

Waluta	2020	2019
EUR	4,6148	4,2585
CHF	4,2641	3,9213
USD	3,7584	3,7977
SEK	0,4598	0,4073

2.5. Konsolidacja

Jednostki zależne to jednostki, w odniesieniu do których Jednostka Dominująca, bezpośrednio lub pośrednio, ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Przy dokonywaniu oceny, czy Jednostka Dominująca kontroluje daną jednostkę, uwzględnia się istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić. Jednostki zależne podlegają konsolidacji metodą pełną od dnia przejęcia nad nimi kontroli przez Jednostkę Dominującą. Konsolidowanie jednostek zależnych ustaje z dniem utraty kontroli. Polityka rachunkowości jednostek zależnych jest dostosowywana do polityki rachunkowości Grupy Kapitałowej PKO Leasing S.A.

Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym objęte zostały wszystkie podmioty, nad którymi Jednostka Dominująca sprawuje kontrolę, włączając w to podmioty specjalnego przeznaczenia. Jednostka Dominująca konsoliduje metodą pełną podmioty lub ich wyodrębnione części, nad którymi sprawuje kontrolę, jeżeli:

- jest narażona na lub ma prawo do zmiennych zwrotów z tytułu zaangażowania w ten podmiot,
- ma zdolność wpływania na te zwroty poprzez władzę nad podmiotem inwestycji oraz
- istnieje związek pomiędzy wyżej wymienioną władzą a zwrotami.

Jednostki zależne w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Jednostkę Dominującą do dnia ustania kontroli podlegają pełnej konsolidacji, co polega na sumowaniu poszczególnych odpowiadających pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej, rachunku zysków i strat Jednostki Dominującej oraz jednostek zależnych w pełnej wysokości oraz dokonaniu odpowiednich korekt i wyłączeń konsolidacyjnych.

Wyłączeniu podlegają transakcje wewnątrzgrupowe i salda wewnątrzgrupowe (wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze jednostek objętych konsolidacją) oraz niezrealizowane zyski i straty lub przychody i koszty powstałe w wyniku transakcji wewnątrzgrupowych, przy czym niezrealizowane straty nie są eliminowane, jeżeli nie można ich odzyskać (transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przekazanego składnika aktywów). Wyłączeniu podlegają również dywidendy naliczone lub wypłacone przez jednostki zależne Jednostce Dominującej i innym jednostkom objętym konsolidacją oraz bilansowa wartość udziałów posiadanych przez Jednostkę Dominującą w jednostkach zależnych oraz kapitały własne tych jednostek na moment ich nabycia.

W celu wyeliminowania rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości przez Jednostkę Dominującą oraz jednostki zależne podczas konsolidacji wprowadza się korekty konsolidacyjne.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania jednostki zależnej, której walutą funkcjonalną nie jest złoty, są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na dzień bilansowy, a pozycje z rachunku zysków i strat - po kursie średnim arytmetycznym kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca danego okresu. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym jako odrębny składnik pozycji Pozostałe kapitały.

Nabycia jednostek zależnych (objęcia kontroli) rozlicza się na dzień nabycia. W dniu nabycia ujmuje się możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania oraz wszelkie niekontrolujące udziały w jednostce przejmowanej, wyceniane według ich wartości godziwych na dzień nabycia. Sumę:

- przekazanej zapłaty (wycenianej według wartości godziwej na dzień nabycia),
- kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w podmiocie przejmowanym (wycenionych w wartości godziwej lub w wartości proporcjonalnego udziału niekontrolujących udziałów w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto przejmowanego podmiotu) oraz
- udziału w kapitale podmiotu przejmowanego, należącego poprzednio do jednostki dominującej (wycenionego według wartości godziwej na dzień nabycia) - w przypadku połączenia realizowanego etapami

porównuje się do wartości netto możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań. W przypadku, gdy różnica pomiędzy tymi pozycjami stanowi nadwyżkę, rozpoznaje się ją jako wartość firmy, w przeciwnym wypadku różnicę stanowiącą zysk z okazjonalnego nabycia ujmuje się bezpośrednio w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji pozostałe przychody operacyjne.

2.6. Ustalenie wyniku finansowego

2.6.1. Przychody z tytułu leasingu finansowego i operacyjnego

Przychody z tytułu leasingu finansowego

Przychody z tytułu leasingu finansowego ujmuje się przez okres leasingu metodą inwestycji netto, odzwierciedlającą stałą okresową stopę zwrotu z inwestycji leasingowej netto dokonanej przez leasingodawcę w ramach leasingu finansowego. Grupa ujmuje dochody finansowe przez okres leasingu w systematyczny i racjonalny sposób. Opłaty leasingowe dotyczące danego okresu zmniejszają inwestycję leasingową brutto, obniżając zarówno należność główną, jak i kwotę niezrealizowanych dochodów finansowych.

Początkowe koszty bezpośrednio związane z zawarciem umowy leasingu uwzględnione są we wstępnej wartości należności z tytułu leasingu finansowego i pomniejszają kwotę przychodów otrzymanych w okresie leasingu.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się jako przychód metodą liniową przez okres leasingu.

2.6.2. Przychody z tytułu pożyczek oraz koszty o charakterze odsetkowym

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług i podatek akcyzowy oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

W rachunku zysków i strat ujmowane są na zasadzie memoriałowej wszystkie przychody i koszty odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, a także ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej: rozliczenie dyskonta bądź premii oraz prowizje otrzymane lub należne.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji związanych z nimi przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa jest stopą, którą dyskontowane są przyszłe płatności lub wpływy pieniężne do bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Przy obliczaniu efektywnej stopy procentowej przepływy pieniężne szacowane są przy uwzględnieniu warunków umownych danego instrumentu finansowego, niebiorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu pożyczek. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie płatności odsetkowe, prowizje i opłaty zapłacone lub otrzymane

między stronami umowy oraz koszty transakcji, premie lub dyskonta, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej.

Opłaty i prowizje ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej obejmują opłaty i prowizje otrzymane lub zapłacone bezpośrednio związane z powstaniem aktywów lub zobowiązań finansowych i są prezentowane w przychodach z działalności operacyjnej (odsetkowych), tj. w przychodach z tytułu pożyczek. Dotyczy to w szczególności prowizji za zawarcie umowy pożyczki.

W momencie dokonania odpisu z tytułu utraty wartości aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek wykazywane są według efektywnej stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

2.6.3. Przychody z tytułu faktoringu

Przychody z tytułu faktoringu obejmują odsetki od pożyczki faktoringowej, prowizje i opłaty oraz inne przychody faktoringowe. Przychody z tytułu odsetek ujmowane są w rachunku zysków i strat przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

2.6.4. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody ubezpieczeniowe

Grupa osiąga przychody z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych na rzecz klientów. W celu odzwierciedlenia treści ekonomicznej oraz właściwego ujęcia przychodów dotyczących oferowanych produktów ubezpieczeniowych Grupa przyjęła odrębne zasady ujmowania opłat w zależności od występowania powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym oferowanym na rzecz tego samego klienta bądź braku takiego powiązania. Identyfikując wspomniane powiązanie, Grupa bierze pod uwagę między innymi czynniki takie jak: dobrowolność ubezpieczenia, dochodowość produktu powiązanego oraz poziom składek w odniesieniu do podobnych instrumentów na rynku.

W przypadku produktów ubezpieczeniowych powiązanych z instrumentem finansowym prowizje i opłaty pobierane przez Grupę stanowią integralną część efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego, tj. należności z tytułu leasingu/pożyczki, i w konsekwencji są ujmowane w przychodach z działalności operacyjnej (odsetkowych), tj. w przychodach z tytułu leasingu finansowego i z tytułu pożyczek w okresie życia umowy leasingu/pożyczki.

W przypadku produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z instrumentem finansowym prowizje stanowią wynagrodzenie Grupy za wykonanie ważnej czynności (doprowadzenie do zawarcia umowy ubezpieczeniowej) i są ujmowane jednorazowo jako przychody z tytułu prowizji ubezpieczeniowych.

Dla polis jednorocznych prowizje ujmowane są jednorazowo w rachunku zysków i strat. Grupa ponadto pomniejsza przychody ujmowane jednorazowo o szacunek rezerwy dotyczącej części wynagrodzenia, która

będzie zwracana w związku z przedterminowym zakończeniem umowy leasingu i sprzedażą bądź likwidacją środka trwałego będącego przedmiotem umowy ubezpieczeniowej. Szacunek rezerwy oparty jest na analizie historycznych informacji o rzeczywistych zwrotach w przeszłości oraz przewidywaniach co do trendu zwrotów w przyszłości.

Przychody z tytułu prowizji i opłat niepodlegających rozliczeniu metodą efektywnej stopy procentowej ujmuje się w taki sposób, aby odzwierciedlić przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta w kwocie, która odzwierciedla wynagrodzenie, do którego – zgodnie z oczekiwaniem Grupy – będzie ona uprawniona w zamian za te dobra lub usługi, zgodnie z pięciostopniowym modelem ujmowania przychodów, o którym mowa w MSSF 15 Przychody z umów z klientami.

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) 15 „Przychody z umów z klientami” odnosi się do przychodów z tytułu prowizji i opłat, związanych np. z obsługą należności, które nie są objęte zakresem Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 9 „Instrumenty finansowe” (MSSF 9).

Zgodnie z powyższym standardem Grupa ujmuje przychody w taki sposób, aby odzwierciedlić przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta w kwocie, która odzwierciedla wynagrodzenie, do którego – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – będzie ona uprawniona w zamian za te dobra lub usługi. Stosując niniejszy standard, Grupa uwzględnia warunki umowy oraz wszystkie istotne fakty i okoliczności.

Grupa stosuje pięciostopniowy model ujmowania przychodów, na który składają się:

ETAP I: IDENTYFIKACJA UMOWY Z KLIENTEM

W ramach tego etapu następuje identyfikacja umów z klientami poprzez analizę spełnienia wszystkich następujących kryteriów:

- strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków,
- Grupa jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane,
- Grupa jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane,
- umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych), oraz
- jest prawdopodobne, że Grupa otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi. Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Grupa uwzględnia zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie, z uwzględnieniem wszelkich upustów cenowych.

ETAP II: IDENTYFIKACJA ODRĘBNYCH ZOBOWIĄZAŃ DO WYKONANIA ŚWIADCZENIA - zobowiązanie do wykonania świadczenia to przyrzeczenie (domniemane lub sprecyzowane) do przekazania klientowi dóbr lub usług, które identyfikowane są w momencie zawarcia umowy na bazie warunków umownych, jak również wynikają ze zwyczajowych praktyk handlowych. Grupa w momencie zawarcia umowy dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta:

- dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić lub
- grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Dobro lub usługa przyrzeczona klientowi są odrębne, jeżeli są spełnione oba poniższe warunki:

- klient może odnosić korzyści z dobra lub usługi albo bezpośrednio, albo poprzez powiązanie z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne (tj. dobro lub usługa mogą być odrębne) oraz
- zobowiązanie jednostki do przekazania dobra lub usługi na rzecz klienta można zidentyfikować jako odrębne w stosunku do innych zobowiązań określonych w umowie (tj. dobro lub usługa są odrębne w ramach samej umowy).

W przypadku gdy w procesie dostarczania wybranych usług dla klienta zaangażowany jest podmiot trzeci, Grupa dokonuje oceny, czy występuje w roli agenta czy zleceniodawcy, biorąc pod uwagę przede wszystkim możliwość kontrolowania danej usługi przed jej przekazaniem klientowi (zasada kontroli).

ETAP III: USTALENIE CENY TRANSAKCYJNEJ - Grupa na moment zawarcia umowy ustala cenę transakcyjną odrębnego dobra lub odrębnej usługi będącej przedmiotem każdego zobowiązania do wykonania świadczenia, uwzględniając warunki umowy oraz stosowane zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które zgodnie z oczekiwaniami Grupy będzie przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich. Przy ustalaniu ceny transakcyjnej uwzględniane są następujące komponenty: wynagrodzenie zmienne, wartość pieniądza w czasie, wynagrodzenie niegotówkowe oraz wynagrodzenie płatne klientowi. W zakresie wynagrodzenia zmiennego Grupa oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych usług.

ETAP IV: PRZYPISANIE CENY TRANSAKCYJNEJ DO POSZCZEGÓLNYCH ZOBOWIĄZAŃ DO WYKONANIA ŚWIADCZENIA - Grupa przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniami Grupy – przysługuje w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi. Grupa przypisuje ceny transakcyjne na podstawie modelu względnej wartości godziwej.

ETAP V: UJĘCIE PRZYCHODU W MOMENCIE REALIZACJI ZOBOWIĄZANIA WYNIKAJĄCEGO Z UMOWY - Grupa ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi. Dobra zostaje przekazane, a usługa wykonana w momencie uzyskania przez klienta kontroli.

Do przychodów zaliczane są jednorazowo opłaty pobierane za wykonane czynności przy obsłudze umów leasingu i pożyczek. Przychody te rozpoznawane są współmiernie do kosztu. Są to w szczególności opłaty windykacyjne, opłaty za zawarcie aneksu do umowy, opłaty związane z ubezpieczeniem przedmiotu leasingu. W przychodach z tytułu prowizji ujmowane są także prowizje należne z tytułu likwidacji szkód w przedmiotach leasingu.

W związku z zawartymi umowami leasingu i przedmiotami leasingu, których prawnym właścicielem jest Grupa, ponoszone są koszty, które finalnie obciążają korzystającego z aktywa z dodatkowym wynagrodzeniem lub bez dodatkowego wynagrodzenia. Przychody z tego tytułu pomniejszane są o poniesione koszty bezpośrednio z nimi związane. Dotyczy to w szczególności opłat za rejestrację przedmiotu leasingu.

2.6.5. Odpisy netto na oczekiwane straty kredytowe

Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe powstaje w wyniku zaewidencjonowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe, związane przede wszystkim z należnościami z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu (por. nota 2.7.2. skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

2.6.6. Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane, jak i niezrealizowane, wynikające z wyceny aktywów i zobowiązań walutowych oraz z wyceny do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap).

2.6.7. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody dotyczące sprzedaży usług niezwiązanych z podstawową działalnością Grupy, przychody z tytułu odwrócenia utraty wartości składników majątku trwałego, rozwiązania odpisów z tytułu pozostałych rezerw. Istotną pozycją są przychody z tytułu windykacji wierzytelności Grupy lub przychody z tytułu rozliczeń wygasłych umów leasingu. W pozycji tej prezentowany jest także dodatni wynik dotyczący rozliczeń z tytułu składek ubezpieczeniowych, podatków lokalnych oraz innych kosztów związanych z przedmiotami leasingu, zwracanych przez leasingobiorców, zyski ze sprzedaży składników majątku trwałego wykorzystywanych na własne potrzeby Grupy.

W pozostałych przychodach operacyjnych prezentowany jest zysk z okazijnego nabycia jednostek zależnych.

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W pozostałych kosztach operacyjnych ujmowane są w szczególności straty na sprzedaży składników majątku trwałego wykorzystywanych na własne potrzeby Grupy, koszty utraty wartości składników majątku trwałego, ujemny wynik dotyczący rozliczeń z tytułu składek ubezpieczeniowych, odpisy z tytułu pozostałych rezerw oraz inne koszty, niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością Grupy.

2.6.8. Przychody finansowe

W przychodach finansowych ujmowane są w szczególności odsetki za zwłokę w płatności naliczone od należności Grupy, dodatkowe wynagrodzenie za finansowanie małych i średnich przedsiębiorców, dodatnie lub ujemne skutki wyceny pochodnych instrumentów finansowych CIRS wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

2.6.9. Inne pozycje wyniku finansowego

2.6.9.1. Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze zawierają: wynagrodzenia, premie, płatne urlopy, składki na Pracowniczy Program Emerytalny oraz składki na ubezpieczenia społeczne i ujmowane są jako koszty w momencie ich poniesienia. Grupa rozpoznaje zobowiązanie z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych. Zobowiązanie to prezentowane jest w pozycji Pozostałe zobowiązania jako rezerwy na świadczenia pracownicze.

Długoterminowe świadczenia pracownicze dotyczą świadczeń w formie odpraw emerytalnych i rentowych.

W celu wypełnienia wymogów uchwały Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, Jednostka Dominująca wdrożyła poprzez uchwałę Rady Nadzorczej „Regulaminy zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu”.

Przywołane Zasady i wydany na ich podstawie Regulamin opisują tryb przyznawania ww. osobom zmiennych składników wynagrodzeń powiązanych z wynikami i efektami pracy. Zgodnie z wymogami przywołanej uchwały KNF i w proporcjach w niej określonych zmienne składniki wynagrodzeń przyznawane są w formie:

- nieodroczonej (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny),
- odroczonej (na kolejne trzy lata po pierwszym roku po okresie oceny),

przy czym zarówno wynagrodzenie nieodroczone, jak i odroczone, jest przyznawane w równych częściach w formie gotówkowej oraz w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych, (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym).

Wysokość wynagrodzenia zmiennego zależna jest od wartości wypłaconego w danym okresie wynagrodzenia stałego, z wyłączeniem wynagrodzenia chorobowego, świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, wynagrodzenia za okresy nieświadczenia pracy oraz poziomu realizacji celów podlegających ocenie w danym okresie.

Składnik wynagrodzenia w formie instrumentu finansowego jest traktowany jako płatność w formie akcji rozliczany w środkach pieniężnych i wyceniany według zasad opisanych w Regulaminie.

Wynagrodzenie odroczone może podlegać redukcji w przypadku pogorszenia wyników finansowych Grupy, straty Grupy lub pogorszenia innych zmiennych związanych z efektami pracy w okresie oceny osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz wynikami nadzorowanych lub kierowanych przez te osoby obszarów, które ujawniły się po okresie oceny.

W 2020 roku były przyznane akcje fantomowe z tytułu tego programu.

2.7. Prezentacja i wycena aktywów i zobowiązań finansowych

Ujmowanie transakcji w księgach dla każdej grupy instrumentów finansowych jest dokonywane w dniu rozliczenia transakcji.

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane tylko w przypadku, gdy Grupa posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty, a rozliczenie z kontrahentem ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i zobowiązań następuje jednocześnie.

2.7.1. Instrumenty finansowe zgodnie z MSSF 9

2.7.1.1. Zasady klasyfikacji instrumentów finansowych

Grupa klasyfikuje aktywa finansowe do jednej z następujących kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite,
- wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane do kategorii: zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz pozostałe zobowiązania finansowe.

Standard MSSF 9 wyłącza ze swojego zakresu umowy leasingu, które klasyfikowane są zgodnie ze standardem MSSF 16 Leasing. MSSF 9 w odniesieniu do Grupy dotyczy przede wszystkim portfela umów pożyczek oraz faktoringu.

Klasyfikacja w dniu nabycia lub powstania aktywów innych niż umowy leasingu zależy od modelu biznesowego przyjętego przez Grupę do zarządzania daną grupą aktywów oraz od charakterystyki umownych przepływów pieniężnych wynikających z pojedynczego aktywa lub grupy aktywów. Grupa wyodrębnia następujące modele biznesowe:

- model „utrzymywane dla przepływów pieniężnych” - model, w którym powstałe lub nabyte aktywa finansowe są utrzymywane w celu pozyskiwania korzyści z umownych przepływów pieniężnych – model typowy dla działalności kredytowej;
- model „utrzymywane dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż” - model, w którym aktywa finansowe po powstaniu lub nabyciu są utrzymywane w celu pozyskiwania korzyści z umownych przepływów pieniężnych, ale mogą być również sprzedawane – często i w transakcjach o wysokim wolumenie – model typowy dla działalności zarządzania płynnością;
- model rezydualny - inny niż model „utrzymywane dla przepływów pieniężnych” oraz „utrzymywane dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż”.

Klasyfikacji instrumentów finansowych Grupa dokonała na moment zastosowania MSSF 9 po raz pierwszy, czyli na 1 stycznia 2018 roku oraz w momencie ujęcia instrumentu lub jego modyfikacji. Zmiana klasyfikacji aktywów finansowych może wynikać ze zmiany modelu biznesowego lub też niezdanie testu SPPI – testu właściwości przepływów pieniężnych (patrz część dotycząca oceny charakterystyk wynikających z umowy przepływów pieniężnych). Zmiana modelu warunkowana jest zmianami zachodzącymi wewnątrz lub na zewnątrz Grupy lub rozpoczęciem albo zakończeniem danego rodzaju działalności, dlatego też zmiany te występują niezwykle rzadko. Niezdanie testu SPPI wynika ze zmiany charakterystyki umownych przepływów pieniężnych, powodujących, że zwrot z instrumentu nie odpowiada wyłącznie wartości kapitału i odsetek.

Model biznesowy

Wybór modelu biznesowego jest dokonywany przy początkowym ujęciu aktywów finansowych. Przeprowadzany jest na poziomie poszczególnych grup aktywów, w kontekście obszaru działalności, w związku z którą aktywa finansowe powstały lub zostały nabyte, i następuje między innymi w oparciu o:

- sposób oceny i raportowania wyników portfela aktywów finansowych,
- sposób zarządzania ryzykiem związanym z tymi aktywami oraz zasad wynagradzania osób zarządzających tymi portfelami.

W modelu biznesowym „utrzymywanie dla przepływów pieniężnych”, sprzedaż aktywów jest incydentalna i możliwa do realizacji w przypadku wzrostu poziomu ryzyka kredytowego, zmiany prawa lub regulacji – realizowana w celu utrzymania zakładanego poziomu kapitału regulacyjnego, na zasadach opisanych w strategii zarządzania takimi portfelami lub przy założeniu, iż następuje ona blisko daty zapadalności aktywa, w przypadku spadku ratingu kredytowego poniżej poziomu zakładanego dla danego portfela, istotnej wewnętrznej restrukturyzacji lub przejęcia innego biznesu, realizacji planu kryzysowego lub naprawy oraz innego niedającego się przewidzieć czynnika, na który Grupa nie ma wpływu.

Ocena charakterystyk wynikających z umowy przepływów pieniężnych

Ocena charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych polega na ustaleniu, poprzez przeprowadzenie jakościowego testu umownych przepływów pieniężnych (test SPPI, z ang. Solely Payments of Principal and Interest test), czy wynikające z umowy przepływy pieniężne z tego składnika aktywów są jedynie

splatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Odsetki obejmują zapłatę za wartość pieniądza w czasie, za ryzyko kredytowe związane z kwotą główną pozostałą do spłaty w określonym czasie i za inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzieleniem pożyczki, a także marżę zysku.

Charakterystyka wynikająca z umownych przepływów pieniężnych pozostaje bez wpływu na klasyfikację składnika aktywów finansowych, jeśli:

- mogłaby mieć tylko niewielki wpływ na wynikające z umowy przepływy pieniężne z tytułu tego składnika (cecha de minimis),
- nie jest prawdziwa, tj. jeżeli wpływa na wynikające z umowy przepływy pieniężne z tytułu instrumentu tylko w przypadku wystąpienia zdarzenia niezwykle rzadkiego, wyjątkowo nietypowego i bardzo mało prawdopodobnego (cecha non genuine).

W celu dokonania wyżej wymienionego ustalenia należy uwzględnić potencjalny wpływ charakterystyki wynikającej z umowy przepływów pieniężnych w każdym okresie sprawozdawczym i łącznie w całym okresie życia instrumentu finansowego.

Test SPPI jest przeprowadzany dla każdego aktywa finansowego w modelu „utrzymywane dla przepływów pieniężnych” lub „utrzymywane dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż” na dzień początkowego ujęcia (w tym dla modyfikacji istotnej po ponownym ujęciu aktywa finansowego) oraz na dzień zmiany charakterystyki umownych przepływów pieniężnych.

Jeżeli na podstawie oceny jakościowej w ramach testu SPPI nie można ustalić, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek, przeprowadzany jest test porównawczy (ocena ilościowa), tzw. test benchmarkowy, w celu ustalenia, jak różniłyby się (niezdyskontowane) przepływy pieniężne wynikające z umowy od (niezdyskontowanych) przepływów pieniężnych, które powstałyby, gdyby wartość pieniądza w czasie nie została zmieniona (poziom referencyjny przepływów pieniężnych).

Kategoria wyceny aktywów finansowych według zamortyzowanego kosztu (ang. amortized cost)

Składnik aktywów finansowych (dotyczy dłużnych aktywów finansowych) wycenia się według zamortyzowanego kosztu, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym „utrzymywane dla przepływów pieniężnych”,
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (zdany test SPPI).

Wartość początkową składnika aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu korygują wszelkie prowizje i opłaty mające wpływ na jego efektywny zwrot i stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej tego aktywa (prowizje i opłaty zaistniałe w związku z realizacją czynności wykonywanych przez Grupę, a prowadzących do powstania aktywów). Prowizje i opłaty mające wpływ na efektywny zwrot z aktywów,

zaistniałe po dacie powstania aktywów finansowych powodują zmiany harmonogramów przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez te aktywa.

Wartość bieżącą tej kategorii aktywów ustala się przy użyciu efektywnej stopy procentowej, służącej do bieżącego ustalenia (naliczenia) przychodu odsetkowego wygenerowanego przez aktywo w danym okresie, korygując ją o przepływy finansowe oraz odpisy na oczekiwane straty kredytowe.

Nie podlegają wycenie według zamortyzowanego kosztu aktywa, dla których nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych niezbędnych dla obliczenia efektywnej stopy procentowej. Aktywa te wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty obejmującej również odsetki od należności, z uwzględnieniem odpisów na oczekiwane straty kredytowe. Prowizje i opłaty związane z powstaniem lub decydujące o cechach finansowych tych aktywów podlegają obowiązkowi rozliczenia w czasie w okresie życia aktywa metodą liniową i są zaliczane do przychodów odsetkowych albo prowizyjnych.

Kategoria wyceny aktywów finansowych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite (ang. fair value through other comprehensive income)

Składnik aktywów finansowych (dotyczy dłużnych aktywów finansowych) jest wyceniany do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych, oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (zdany test SPPI).

Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite wycenia się do wartości godziwej z uwzględnieniem odpisów na oczekiwane straty kredytowe. Skutki zmiany wartości godziwej tych aktywów finansowych do momentu zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych lub jego przeklasyfikowania odnosi się do innych dochodów całkowitych, z wyjątkiem przychodów odsetkowych, zysku lub straty z tytułu odpisu na oczekiwane straty kredytowe oraz zysków lub strat z tytułu różnic kursowych, które ujmuje się w wyniku finansowym. Jeśli zaprzestano ujmowania składnika aktywów finansowych, skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych dochodach całkowitych zostają przeklasyfikowane z pozycji inne dochody całkowite do wyniku finansowego w formie korekty wynikającej z przeklasyfikowania.

Kategoria wyceny aktywów finansowych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (ang. fair value through profit and loss)

Jeśli aktywa finansowe nie spełniają wymienionych powyżej kryteriów kwalifikacji do wyceny według zamortyzowanego kosztu albo do wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, są one klasyfikowane jako aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Dodatkowo, w momencie początkowego ujęcia, można nieodwołalnie wyznaczyć składnik aktywów finansowych jako wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (opcja wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat), jeśli w ten sposób eliminuje się lub znacząco zmniejsza niespójność wyceny lub ujęcia, jaka w przeciwnym razie powstałaby na skutek wyceny aktywów lub zobowiązań bądź ujęcia związanych z nimi zysków lub strat według różnych zasad (niedopasowanie księgowe). Opcja ta dostępna jest dla instrumentów dłużnych zarówno w modelu „utrzymywane dla przepływów pieniężnych”, jak i „utrzymywane dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż”.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym prezentacja aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat jest następująca:

- przeznaczone do obrotu - składniki aktywów finansowych, które:
 - nabyto głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie,
 - w momencie początkowego ujęcia stanowią część portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieją dowody bieżącego faktycznego trybu generowania krótkoterminowych zysków; lub
 - są instrumentem pochodnym (z wyjątkiem instrumentów pochodnych będących umowami gwarancji finansowej lub wyznaczonymi i skutecznymi instrumentami zabezpieczającymi),
- aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - aktywa finansowe, dla których test charakterystyki przepływów pieniężnych nie został zdany (niezależnie od modelu biznesowego) lub aktywa finansowe zaklasyfikowane do modelu rezydualnego,
- aktywa finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu (opcja wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat).

Zysk lub stratę na składniku aktywów finansowych wycenianym w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ujmuje się w wyniku finansowym.

2.7.1.2. Zmiana klasyfikacji aktywów finansowych

Reklasyfikacja aktywów finansowych następuje jedynie w przypadku zmiany modelu biznesowego odnoszącego się do aktywa lub grupy aktywów wynikającego z rozpoczęcia lub zakończenia istotnej części działalności. Zmiany takie mają charakter incydentalny. Zmiana klasyfikacji jest ujmowana prospektywnie, tj. bez zmiany ujętych dotychczas skutków wyceny do wartości godziwej we wcześniejszych okresach odpisów czy naliczonych odsetek.

Za zmianę modelu biznesowego nie uważa się:

- zmiany zamiarów związanych z konkretnymi aktywami finansowymi (nawet w przypadku znacznych zmian warunków rynkowych),
- tymczasowego zaniku określonego rynku aktywów finansowych,

- przeniesienia aktywów finansowych między obszarami działalności stosującymi różne modele biznesowe.

Nie dokonuje się przeklasyfikowania żadnych zobowiązań finansowych.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z zamortyzowanego kosztu do kategorii wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wartość godziwą tego składnika aktywów ustala się na dzień przeklasyfikowania. Wszelkie zyski lub straty wynikające z różnicy między wcześniejszym zamortyzowanym kosztem składnika aktywów finansowych, a wartością godziwą ujemne się w rachunku zysków i strat.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat do zamortyzowanego kosztu, wartość godziwa tego składnika aktywów staje się na dzień przeklasyfikowania jego nową wartością bilansową brutto. Efektywną stopę procentową ustala się na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii zamortyzowanego kosztu do kategorii wyceny w wartości godziwej przez inne dochody całkowite, wartość godziwą tego składnika aktywów wycenia się na dzień przeklasyfikowania. Wszelkie zyski lub straty wynikające z różnicy między wcześniejszym zamortyzowanym kosztem składnika aktywów finansowych, a wartością godziwą ujemne się w innych dochodach całkowitych. Efektywna stopa procentowa oraz oczekiwane straty kredytowe nie są korygowane w wyniku tego przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite do kategorii zamortyzowanego kosztu, składnik ten zostaje przeklasyfikowany w jego wartości godziwej na dzień przeklasyfikowania. Skumulowane zyski lub straty ujęte wcześniej w innych całkowitych dochodach zostają usunięte z pozycji kapitału własnego i skorygowane w oparciu o wartość godziwą składnika aktywów finansowych na dzień przeklasyfikowania. W związku z tym składnik aktywów finansowych wycenia się na dzień przeklasyfikowania tak, jak gdyby zawsze był wyceniany według zamortyzowanego kosztu. Korekta ta dotyczy innych dochodów całkowitych i nie ma wpływu na wynik finansowy, stąd nie jest korektą wynikającą z przeklasyfikowania zgodnie z MSR 1. Efektywna stopa procentowa oraz oczekiwane straty kredytowe nie są korygowane w wyniku tego przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat do kategorii wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, składnik ten dalej jest wyceniany w wartości godziwej. Efektywną stopę procentową ustala się na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite do kategorii wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, składnik ten dalej jest wyceniany w wartości godziwej. Skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w innych dochodach całkowitych zostają przeklasyfikowane z pozycji kapitału własnego do wyniku finansowego w formie korekty wynikającej z przeklasyfikowania zgodnie z MSR 1 na dzień przeklasyfikowania.

2.7.1.3. Zmiana szacunku kontraktowych przepływów pieniężnych – modyfikacje

Modyfikacja rozumiana jako zmiana przepływów kontraktowych składnika aktywów finansowych na podstawie aneksu do umowy może być istotna lub nieistotna. Nie stanowi modyfikacji zmiana przepływów kontraktowych wynikająca z realizacji warunków umownych.

Jeśli wynikające z umowy przepływy pieniężne związane ze składnikiem aktywów finansowych podlegają renegocjacji lub jakiegokolwiek innej modyfikacji na podstawie aneksu do umowy, a renegocjacja lub modyfikacja nie prowadzi do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów finansowych („Modyfikacja nieistotna”) dokonuje się ponownego obliczenia wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych i ujmuje zysk lub stratę z tytułu modyfikacji w wyniku finansowym w pozostałych przychodach operacyjnych lub pozostałych kosztach operacyjnych. Korekta wartości bilansowej aktywa finansowego z tytułu modyfikacji podlega rozliczeniu w czasie w wynik odsetkowy metodą efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych oblicza się jako obecną wartość renegocjowanych lub zmodyfikowanych przepływów pieniężnych wynikających z umowy, dyskontowanych według pierwotnej efektywnej stopy procentowej składnika aktywów finansowych (lub efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe w przypadku zakupionych lub udzielonych składników aktywów finansowych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe) bądź, w stosownych przypadkach (np. dla zysku lub straty z tytułu zabezpieczenia pozycji zabezpieczanej), według zaktualizowanej efektywnej stopy procentowej. Wszelkie poniesione koszty i opłaty korygują wartość bilansową zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych i są amortyzowane w okresie pozostającym do daty wymagalności zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych.

W pewnych okolicznościach renegocjacja lub modyfikacja wynikających z umowy przepływów pieniężnych związanych ze składnikiem aktywów finansowych, jeśli spełnią warunki modyfikacji istotnej, może prowadzić do zaprzestania ujmowania istniejącego składnika aktywów finansowych. Jeżeli modyfikacja składnika aktywów finansowych powoduje zaprzestanie ujmowania istniejącego składnika aktywów finansowych, a następnie ujęcie zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych, zmodyfikowany składnik aktywów uznaje się za „nowy” składnik aktywów finansowych („Modyfikacja istotna”). Następuje ujęcie nowego aktywa w wartości godziwej oraz kalkulacja nowej efektywnej stopy procentowej zastosowanej do nowego aktywa. W przypadku, gdy charakterystyka zmodyfikowanego nowego aktywa finansowego (po zawarciu aneksu) odpowiada warunkom rynkowym, wartość bilansowa tego aktywa finansowego stanowi wartość godziwą.

Ocena, czy dana modyfikacja aktywów finansowych jest modyfikacją istotną czy nieistotną, zależy od spełnienia kryteriów ilościowych oraz jakościowych. Obie grupy kryteriów analizowane są odrębnie.

Przyjęte KRYTERIA JAKOŚCIOWE są następujące:

- przewalutowanie,
- zmiana dłużnika, za wyjątkiem zmiany wynikającej ze śmierci dłużnika,
- wprowadzenie do umowy cechy umownej powodującej naruszenie testu charakterystyk przepływów pieniężnych (testu SPPI) lub usunięcie tej cechy.

Przyjęte KRYTERIUM ILOŚCIOWE stanowi test 10% polegający na analizie zmiany warunków umownych składnika aktywów finansowych skutkującej powstaniem różnicy między wartością przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze zmienionego aktywa finansowego zdyskontowanych pierwotną efektywną stopą procentową a wartością analogicznych przyszłych przepływów wynikających z pierwotnego składnika aktywa finansowego zdyskontowanych tą samą stopą procentową. Wynik na modyfikacji istotnej ujmowany jest w pozostałych przychodach operacyjnych lub pozostałych kosztach operacyjnych.

Wystąpienie przynajmniej jednego z kryteriów jakościowych oraz wystąpienie kryterium ilościowego (różnicy) powyżej 10% (spełnione łącznie kryterium ilościowe i jakościowe) skutkuje uznaniem modyfikacji za istotną.

W 2020 roku nie stwierdzono spełnienia kryteriów jakościowego i ilościowego.

2.7.1.4. Wycena aktywów finansowych nabytych lub udzielonych z utratą wartości (POCI)

MSSF 9 wyodrębnia kategorię aktywów finansowych nabytych lub udzielonych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (dalej „POCI” - ang. purchased or originated credit-impaired asset).

Aktywa POCI dotyczą aktywów finansowych o charakterze dłużnym, wycenianych według zamortyzowanego kosztu, oraz należności z tytułu leasingu finansowego. Ujęcie początkowe tych aktywów następuje w wartości netto (tj. bez odpisów aktualizujących) odpowiadającej wartości godziwej.

Zmiana szacunków w zakresie przyszłych odzysków w kolejnych okresach sprawozdawczych odnoszona jest jako strata lub zysk z tytułu utraty wartości. Odzyski ponad ustaloną wartość netto prezentowane są w rachunku zysków i strat w pozycji Odpisy netto na oczekiwane straty kredytowe.

Nie kwalifikuje się do aktywów POCI przypadków modyfikacji istotnej realizowanej w ramach umowy ugody lub umowy restrukturyzacyjnej mającej na celu odzyskanie należności i likwidację ekspozycji wobec dłużnika.

2.7.2. Utrata wartości aktywów finansowych

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą. Szacunki i założenia, które Grupa przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach. Założenia co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Grupa uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Grupę szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Zmiany szacunków są rozpoznawane w tym okresie, którego dotyczą.

Utrata wartości aktywów finansowych zgodnie z MSSF 9

W obszarze utraty wartości Grupa stosuje od 1 stycznia 2018 roku MSSF 9, który opiera się na koncepcji strat oczekiwanych. Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat obejmujących:

- należności leasingowe,
- należności z tytułu pożyczek,
- należności z tytułu faktoringu,
- zobowiązania pozabilansowe finansowe oraz gwarancyjne.

Utrata wartości jest mierzona jako 12-miesięczne albo dożywotnie oczekiwane straty kredytowe z aktywa. Horyzont pomiaru oczekiwanej straty zależy od tego, czy od momentu początkowego ujęcia aktywa nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego. Ze względu na to kryterium aktywa finansowe alokowane są do 4 faz (ang. stage):

Faza 1 (aktywa, których ryzyko kredytowe nie wzrosło istotnie od dnia początkowego ujęcia)	12 miesięczne oczekiwane straty kredytowe
Faza 2 (istotny wzrost ryzyka kredytowego)	dożywotnie oczekiwane straty kredytowe *dla ekspozycji z utratą wartości straty kredytowe do przewidywanej daty zakończenia okresu windykacji
Faza 3 (aktywa z utratą wartości) *	
Faza 4 (aktywa z utratą wartości) na moment początkowego ujęcia (tzw. POCI)	

W celu oceny znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego dla ekspozycji detalicznych Grupa stosuje model oparty na kalkulacji marginalnego PD, czyli prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w określonym miesiącu liczonym od momentu uruchomienia ekspozycji. Dzięki temu możliwe jest odwzorowanie charakterystycznego dla ekspozycji detalicznych zróżnicowania jakości kredytowej w czasie życia ekspozycji.

Grupa identyfikuje przesłankę istotnego wzrostu ryzyka dla danej ekspozycji w oparciu o porównanie krzywych prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w horyzoncie trwania ekspozycji na datę początkowego ujęcia oraz na datę raportową.

Dla każdej daty raportowej porównywane są tylko te części oryginalnej i obecnej krzywej prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, które odpowiadają okresowi począwszy od daty raportowej do zapadalności ekspozycji. Porównanie opiera się na wartościach średniego prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w horyzoncie życia kredytu w analizowanym okresie korygowanego o bieżące oraz prognozowane wskaźniki makroekonomiczne.

W celu oceny znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego dla klientów korporacyjnych Grupa stosuje model oparty na łańcuchach Markowa. Kalkulacja krzywej maksymalnego akceptowalnego pogorszenia się jakości kredytu w czasie, które nie jest identyfikowane jako istotny wzrost ryzyka kredytowego, odbywa się na podstawie prawdopodobieństw niewykonania zobowiązania oszacowanych na podstawie migracji klientów pomiędzy poszczególnymi klasami ratingowymi oraz scoringowymi.

W celu identyfikacji pozostałych przesłanek istotnego wzrostu ryzyka kredytowego Grupa wykorzystuje pełną dostępną informację jakościową i ilościową, w tym:

- działania restrukturyzacyjne wprowadzające dla dłużnika udogodnienia wymuszone jego trudną sytuacją finansową (ang. forbearance),
- opóźnienie w spłacie materialnie istotnej kwoty kapitału lub odsetek dłuższe niż 30 dni,
- zidentyfikowane sygnały wczesnego ostrzegania w ramach procesu monitoringu świadczące o istotnym wzroście ryzyka kredytowego,
- istotne podwyższenie wskaźnika LTV, (czyli wzrost LTV w stosunku do LTV na moment udzielenia o 100 punktów procentowych),
- ocenę analityka w ramach procesu analizy zindywidualizowanej,
- kwarantanna w Fazie 2 ekspozycji, dla których w ciągu minionych 3 miesięcy ustała przesłanka utraty wartości.

Przesłanką utraty wartości (fazy 3 z utratą wartości) ekspozycji kredytowej jest, w szczególności:

- opóźnienie w spłacie materialnie istotnej kwoty dłuższe niż 90 dni,
- pogorszenie się w okresie kredytowania sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, wyrażające się zaklasyfikowaniem do klasy ratingowej wskazującej na istotne zagrożenie dla spłaty zadłużenia,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności wymuszone względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z trudności finansowych klienta (do czasu uznania wierzytelności za uzdrowioną),
- wnioskowanie o ogłoszenie upadłości dłużnika, postawienie go w stan likwidacji lub wszczęcie wobec niego postępowania egzekucyjnego,
- w uzasadnionych przypadkach związanych z COVID-19 inne okoliczności wskazujące na ryzyko długotrwałej utraty zdolności do obsługi należności.

Strata oczekiwana wyznaczana jest jako iloczyn parametrów ryzyka kredytowego: prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD), poziomu straty w momencie niewykonania zobowiązania (LGD) oraz wartości ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (EAD), przy czym każdy z powyższych parametrów ma postać wektora o wymiarze liczby miesięcy pokrywających horyzont szacowania straty kredytowej. W przypadku ekspozycji zaklasyfikowanych do Fazy 1 Grupa stosuje maksymalnie 12-miesięczny horyzont szacowania straty oczekiwanej. W przypadku ekspozycji zaklasyfikowanych do Fazy 2 (bez utraty wartości) i Fazy 4 oczekiwaną stratę szacuje się w horyzoncie do daty zapadalności ekspozycji. Faza 4 są to aktywa finansowe z utratą wartości na moment nabycia (POCI). W odniesieniu do ekspozycji z utratą wartości (Faza 3 i część ekspozycji w Fazie 4) stratę wylicza się w horyzoncie do przewidywanej daty zakończenia okresu windykacji. Strata oczekiwana zarówno w całym okresie trwania ekspozycji, jak i w okresie 12 miesięcy, jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach zdyskontowanych efektywną stopą procentową. W celu wyznaczenia wartości aktywa na moment niewykonania zobowiązania w danym okresie Grupa stosuje uproszczony model korygując parametr określający wielkość ekspozycji na moment niewykonania zobowiązania o przyszłe spłaty wynikające z harmonogramu.

W obliczeniach oczekiwanych strat kredytowych uwzględnia się szacunki dotyczące przyszłych warunków makroekonomicznych. W zakresie analizy portfelowej wpływ scenariuszy makroekonomicznych jest uwzględniany w wysokości parametru PD. Metodyka kalkulacji parametrów ryzyka obejmuje badanie zależności wysokości tych parametrów od warunków makroekonomicznych w oparciu o dane historyczne.

Na potrzeby kalkulacji straty oczekiwanej wykorzystuje się trzy scenariusze makroekonomiczne opracowane na podstawie prognoz PKO BP – bazowy oraz dwa scenariusze alternatywne. Zakres prognozowanych wskaźników obejmuje dla segmentu korporacyjnego jedynie wskaźnik PKB. Jednak model uwzględnia efekt otoczenia makroekonomicznego poprzez wpływ zmian w PKB sprzed 1 roku oraz sprzed prawie 2 lat, przy czym – zgodnie z oczekiwaniami – wpływ wcześniejszych zmian jest słabszy. Dla segmentu detalicznego model bazuje na wskaźniku PKB i Wibor 3M. Ostateczna strata oczekiwana jest średnią ważoną prawdopodobieństwem scenariuszy ze strat oczekiwanych odpowiadających poszczególnym scenariuszom.

W przypadku identyfikacji przesłanki utraty wartości ekspozycji znaczących indywidualnie, tj. gdzie zaangażowanie w finansowanie danego klienta przekracza 1 mln zł, oczekiwaną stratę kredytową z ekspozycji ustala się metodą zindywidualizowaną, jako różnicę pomiędzy jej wartością bilansową brutto a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych, ustalonych z uwzględnieniem możliwych scenariuszy dotyczących realizacji umowy i zarządzania ekspozycją kredytową. Zindywidualizowaną metodę pomiaru oczekiwanej straty stosuje się także w odniesieniu do ekspozycji indywidualnie znaczących niespełniających przesłanek utraty wartości, w przypadku których zastosowanie w tych obliczeniach parametrów portfelowych byłoby ze względu na specyfikę sprawy nieuzasadnione.

Zarówno proces oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, jak i proces kalkulacji straty oczekiwanej realizowany jest w trybie miesięcznym na poziomie indywidualnej ekspozycji. Wykorzystuje się w nim dedykowane środowisko obliczeniowe umożliwiające dystrybucję wyników do jednostek wewnętrznych Grupy.

Grupa dokonuje spisania wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, jeżeli nie ma uzasadnionych perspektyw na odzyskanie danego składnika aktywów finansowych w całości lub części (spisanie). Grupa spisuje należności po dokonaniu każdorazowo analizy. Kryteria brane pod uwagę to status ekspozycji świadczący o niskim prawdopodobieństwie odzyskania należności, informacja o umorzeniu postępowania komorniczego będącego konsekwencją bezskuteczności egzekucji, bezskuteczność dotychczas prowadzonych działań windykacyjnych, stwierdzenie fraudu lub wyłudzenia.

Spisanie całkowite stanowi zdarzenie prowadzące do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów.

2.7.3. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne klasyfikowane są jako instrumenty wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, prezentowane są w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej, po stronie aktywów bądź pasywów. Instrumenty pochodne wyceniane są w wartości godziwej, bez uwzględniania kosztów transakcji, które będą poniesione przy ich sprzedaży.

Najlepszą podstawą do wyznaczenia wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty). W pozostałych przypadkach jest to wartość godziwa określona na podstawie modelu wyceny, do którego dane pozyskano z aktywnego rynku. Wykorzystywane techniki bazują między innymi na modelach zdyskontowanych przepływów pieniężnych i krzywych dochodowości.

Zmiany wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat, chyba że stanowią one efektywną część zabezpieczenia w ramach prowadzonej przez Grupę, dla niektórych instrumentów, rachunkowości zabezpieczeń.

Kwoty bazowe (wartości nominalne) transakcji pochodnych wykazane są w pozycjach pozabilansowych w dniu zawarcia transakcji i przez cały okres ich trwania.

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu operacyjnego zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu FX forward i swapy stopy procentowej (tzw. kontrakty IRS).

2.7.4. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń w celu zapewnienia adekwatnego odzwierciedlenia w księgach ekonomicznych procesów związanych z zarządzaniem ryzykiem w Grupie.

Dodatkowo, dzięki zastosowaniu rachunkowości zabezpieczeń Grupa dąży do ograniczenia wahań w skonsolidowanym rachunku zysków i strat poprzez kompensowanie wyników uzyskiwanych na skutek zmian przepływów środków pieniężnych wynikających z instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej.

Strategia zabezpieczająca i opis relacji zabezpieczającej	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN oraz EUR (opartych na zmiennym oprocentowaniu), wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji zamiany – IRS.
Zabezpieczane ryzyko	Ryzyko stopy procentowej.
Instrument zabezpieczający	Swapy stopy procentowej - IRS, w których Grupa płaci kupon oparty o stałą stopę, a otrzymuje kupon oparty o zmienną stopę: WIBOR 1M lub EURIBOR 1M.
Pozycja zabezpieczana	Kredyt w PLN oraz EUR indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 1M lub EURIBOR 1M; kredyty te odpowiadają wartości umów leasingu i pożyczek opartych na stałej stopie. Wartość nominalu IRS na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosła 767.634 tys. zł, co stanowi 65% wartości umów leasingu i pożyczek opartych na stałej stopie procentowej.

Na podstawie przepisów przejściowych MSSF 9, Grupa zdecydowała o dalszym stosowaniu MSR 39 w zakresie przepisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń i kontynuacji relacji zabezpieczających.

Grupa stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń dla wybranych transakcji, wyłącznie, gdy spełnione są następujące warunki:

- bez zbędnej zwłoki po ustanowieniu zabezpieczenia sporządzana jest sformalizowana dokumentacja powiązania zabezpieczającego, w której określony jest przyjęty przez jednostkę cel zarządzania ryzykiem oraz strategia ustanowienia zabezpieczenia,
- dokumentacja określa instrument zabezpieczający, pozycję zabezpieczaną, okres zabezpieczenia, rodzaj zabezpieczanego ryzyka, typ powiązania zabezpieczającego, sposób oceny efektywności,
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian przepływów środków pieniężnych, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem,
- poziom efektywności relacji zabezpieczających jest wysoki, tzn. przez cały okres zabezpieczenia kwota zmian przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej zostaje skompensowana zmianami przepływów pieniężnych instrumentu zabezpieczającego, a w testach retrospektywnych efektywność relacji zabezpieczających mieści się w przedziale od 80% do 125%,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie określić, co oznacza, że Grupa ma możliwość dokonania wiarygodnego pomiaru zmian przepływów środków pieniężnych zabezpieczanej pozycji, jak i instrumentu zabezpieczającego,
- efektywność relacji zabezpieczającej jest oceniana w trakcie trwania zabezpieczenia.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, które spełnia w ciągu okresu obrotowego warunki rachunkowości zabezpieczeń jest ujmowane w księgach w następujący sposób:

- zysk lub stratę uzyskaną w wyniku wyceny marży w dniu zawarcia transakcji zabezpieczającej (wycena różna od 0) ujmuje się jednorazowo w odpowiedniej pozycji rachunku zysków i strat zgodnie z ogólnymi zasadami rachunkowości Grupy,
- część zysku lub straty uzyskanej w wyniku aktualizacji wartości godziwej (wyceny) instrumentu zabezpieczającego do wartości godziwej, którą uznano za efektywne zabezpieczenie, ujmuje się bezpośrednio w pozycji Pozostałe kapitały,
- część zysku lub straty z aktualizacji wartości godziwej (wyceny) pochodnego instrumentu zabezpieczającego, którą uznano za nieefektywne zabezpieczenie ujmuje się w odpowiedniej pozycji rachunku zysków i strat zgodnie z ogólnymi zasadami rachunkowości Grupy,
- jeżeli zabezpieczane przyszłe zobowiązanie lub zabezpieczana prognozowana transakcja prowadzi do powstania składnika aktywów lub zobowiązania, wówczas na dzień wprowadzenia do ksiąg rachunkowych składnika aktywów lub zobowiązania związane z nim zyski i straty z przeszacowania instrumentu zabezpieczającego, które uprzednio zostały ujęte bezpośrednio w pozostałych elementach kapitałów własnych, odpisuje się z kapitału własnego i odpowiednio dolicza się do początkowej ceny nabycia lub inaczej określonej początkowej wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązania,

- zyski lub straty na instrumencie zabezpieczającym, które zostały uwzględnione w początkowej wycenie ceny nabycia lub innej wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązania są następnie uwzględniane w rachunku zysków i strat, gdy dany składnik aktywów lub zobowiązanie jest rozliczany w rachunku zysków i strat,
- zmiany wartości godziwej zabezpieczającego instrumentu pochodnego, które zostały wykazane w pozycji Pozostałe kapitały, są uznawane w rachunku zysków i strat i klasyfikowane jako przychody lub koszty w okresach, w których pozycja zabezpieczana jest rozliczana w rachunku zysków i strat.

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane tylko w przypadku, gdy Grupa posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty, a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i zobowiązań następuje jednocześnie.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy:

- instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez jednostkę). W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w pozostałych elementach kapitałów własnych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w pozostałych elementach kapitałów własnych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się w rachunku zysków i strat,
- Grupa unieważnia powiązanie zabezpieczające. W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w pozostałych elementach kapitałów własnych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji.

2.7.5. Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane do kategorii: zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz pozostałe zobowiązania finansowe.

Grupa decyduje o klasyfikacji zobowiązania finansowego w momencie jego początkowego ujęcia.

Do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zaliczane są pochodne instrumenty finansowe.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych niebędących pochodnymi instrumentami zabezpieczającymi są bezpośrednio odnoszone do rachunku zysków i strat.

Do kategorii pozostałych zobowiązań finansowych klasyfikowane są zobowiązania inne niż wycenianie według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat, obejmujące głównie zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek, zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, zobowiązania z tytułu sekurytyzacji aktywów. W momencie początkowego ujęcia taki składnik zobowiązań finansowych wycenia się w wartości godziwej, która jest powiększana lub pomniejszana o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do emisji składnika zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

2.7.6. Zobowiązania warunkowe

W ramach działalności operacyjnej Grupa zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujemowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Grupy, lub
- obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujemowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku, lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Główne zobowiązania warunkowe Grupy to zobowiązania do przekazania aktywów w leasing finansowy, udzielenia pożyczki lub finansowania w formie faktoringu.

Na udzielone zobowiązania warunkowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy. Rezerwa z tytułu zobowiązań warunkowych wyliczana jest w oparciu o ustanowiony limit i możliwą do odzyskania kwotę należności rozumianą jako bieżącą wartość szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dyskontowanych za pomocą rynkowych stóp procentowych. Przyszłe przepływy dotyczące zobowiązań warunkowych oblicza się na podstawie dostępnego limitu oraz terminu odpowiadającego końcowej dacie tego zobowiązania i prawdopodobieństwa wypływu środków z Grupy.

2.7.7. Metoda ustalania wartości godziwej i zamortyzowanego kosztu

Grupa decyduje o klasyfikacji aktywa finansowego i zobowiązania finansowego w momencie jego początkowego ujęcia. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się co do zasady w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu Grupa wycenia do wartości godziwej aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Do wyceny instrumentów finansowych w wartości godziwej, dla których istnieje aktywny rynek, wykorzystuje się ceny rynkowe publikowane przez rzetelne i wiarygodne źródła, np. serwis Reuters, Bloomberg, GPW itp.

W przypadku, gdy nie jest dostępna wiarygodna cena rynkowa instrumentu finansowego, wycena przeprowadzana jest w oparciu o cenę teoretyczną zbudowaną na podstawie modelu krzywej dochodowości. Model krzywej dochodowości oparty jest na notowaniach rynkowych z rynku pieniężnego oraz kontraktów swap dla poszczególnych walut. Model wyceny zawiera elementy korekty o ryzyko kredytowe.

Po początkowym ujęciu Grupa wycenia według zamortyzowanego kosztu aktywa finansowe spełniające kryteria wyceny według zamortyzowanego kosztu (por. 2.7.1.1. nota niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Metoda zamortyzowanego kosztu jest metodą ustalenia wartości instrumentu finansowego poprzez ujęcie wartości, w jakiej instrument finansowy został wyceniony w momencie początkowego ujęcia, pomniejszenie jej o spłaty kwoty kapitału, powiększenie lub pomniejszenie o ustaloną z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skumulowaną amortyzację wszelkich różnic między wartością początkową a wartością w terminie zapadalności oraz pomniejszenie jej o odpisy na oczekiwane straty kredytowe z tytułu utraty wartości.

Grupa klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii, stosując przy tym różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej:

- Poziom 1: Ceny kwotowane na aktywnych rynkach

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań.

- Poziom 2: Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadkach, których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni, (jako ceny) lub pośrednio (bazujące na cenach).

- Poziom 3: Pozostałe techniki wyceny

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku, których dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne).

2.7.8. Wyłączenie instrumentów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z aktywów finansowych lub gdy Grupa przenosi składnik aktywów finansowych na inny podmiot. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Grupa przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub gdy Grupa zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Grupy.

Przenosząc składniki aktywów finansowych Grupa ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- jeżeli Grupa przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej i jednocześnie odrębnie rozpoznaje jako aktywa lub zobowiązania wszelkie prawa i obowiązki zachowane przez Grupę lub powstałe podczas tego transferu,
- jeżeli Grupa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej,
- jeżeli Grupa nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, Grupa ustala, czy zachowała kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy do wysokości wynikającej z kontynuowanego zaangażowania, a w przypadku braku kontroli składnik aktywów finansowych jest wyłączany ze sprawozdania z sytuacji finansowej i jednocześnie odrębnie rozpoznawane są jako aktywa lub zobowiązania wszelkie prawa i obowiązki zachowane przez Grupę lub powstałe podczas tego transferu.

Grupa wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Grupa dokonuje spisania wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, jeżeli nie ma uzasadnionych perspektyw na odzyskanie danego składnika aktywów finansowych w całości lub części (spisanie). Spisanie całkowite stanowi zdarzenie prowadzące do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów.

2.8. Prezentacja i wycena pozostałych pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej

2.8.1. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne są niemającymi formy fizycznej, ale możliwymi do zidentyfikowania niepieniężnymi składnikami majątkowymi kontrolowanymi przez Grupę, powodującymi w przyszłości wpływ do Grupy korzyści ekonomicznych powiązanych bezpośrednio z tymi aktywami.

Wartości niematerialne Grupy początkowo wykazuje się według kosztu historycznego (w cenie nabycia).

Cena nabycia programu komputerowego obejmuje:

- cenę zakupu, należną dostawcy, pomniejszoną o udzielone rabaty i upusty, a powiększoną o cło i podatek akcyzowy od importu oraz podatek od towarów i usług niepodlegający odliczeniu,
- wszystkie inne dające się bezpośrednio przyporządkować nakłady lub koszty związane z dostosowaniem nabytego oprogramowania do używania, zgodnie z przeznaczeniem planowanym przez Grupę, naliczone od dnia nabycia do dnia przekazania oprogramowania do używania.

Do bezpośrednich nakładów lub kosztów zalicza się w szczególności:

- koszty konsultacji zewnętrznych,
- koszty uruchomienia i testów sprawdzających działanie programów komputerowych,
- koszty świadczeń pracowniczych pracowników Grupy, w odniesieniu do nabytego oprogramowania wskazanego w ramach danego projektu informatycznego, poniesione wyłącznie w związku z jego dostosowaniem do wymogów Grupy. Do kosztów tych zalicza się krótkoterminowe świadczenia pracownicze (koszty osobowe) pracowników obejmujące: wynagrodzenia zasadnicze, godziny nadliczbowe, premie, które można odnieść do danego oprogramowania, wszystkie pochodne związane z wyżej wymienionymi świadczeniami pracowniczymi.

Do kosztów bezpośrednich nie zalicza się kosztów świadczeń pracowniczych z tytułu płatnych nieobecności, które ujmuje się w kosztach działania Grupy oraz kosztów otrzymanego finansowania zewnętrznego (odsetki lub dyskonto), jeżeli płatność związana z danym oprogramowaniem odroczone jest na okres dłuższy niż normalny kredyt kupiecki.

Późniejsza wycena obejmuje pomniejszenie tej wartości o umorzenie, którego dokonuje się przez szacowany okres użyteczności tego składnika aktywów, i zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, wynikające z przeprowadzanych testów na utratę wartości (w przypadku zidentyfikowania istotnych przesłanek utraty wartości podczas okresowych przeglądów wartości niematerialnych). Nie dokonuje się odpisów amortyzacyjnych wartości firmy ani składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

Przeglądu, czy w badanym okresie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości, dokonuje się na każdy dzień bilansowy. Jeśli wystąpiły takie przesłanki, ustalana jest wartość odzyskiwalna tych aktywów. Wartość

odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany w Pozostałych kosztach operacyjnych w rachunku zysków i strat w okresie, którego dotyczy, jeżeli wartość księgowa wartości niematerialnej przekracza jej wartość odzyskiwalną. W przypadku innych wartości niematerialnych (niebędących wartościami firmy) odpis ten może ulec odwróceniu, ale tylko do takiego poziomu, aby wartość księgowa składnika aktywów nie przekroczyła wartości księgowej, którą miałyby ten składnik aktywów (po pomniejszeniu o kwotę amortyzacji), jeżeli nie zostałyby ujęte odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zyski lub straty ze sprzedaży wartości niematerialnych prezentowane są odpowiednio jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne.

Do wartości niematerialnych Grupy zalicza się przede wszystkim zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe, które aktywuje się w wysokości ceny nabycia, tj. kosztów poniesionych na zakup i dostosowanie nabytego konkretnego oprogramowania komputerowego do używania zgodnie z wymogami Grupy.

Amortyzację oprogramowania nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia jego wartości początkowej przez okres użytkowania, który wynosi co do zasady od 2 do 10 lat.

Relacje z klientami są ujawnionym zidentyfikowanym aktywem przy rozliczeniu ceny nabycia Raiffeisen-Leasing Polska S.A. oraz Prime Car Management S.A. Przyjęty okres amortyzacji dla tych aktywów wynosi 10-20 lat, przy czym stosowana jest metoda degresywna uzależniona od stopnia konsumowania korzyści ekonomicznych wynikających z ich korzystania.

Wartość firmy, jaka powstała z tytułu nabycia spółki Raiffeisen-Leasing Polska S.A. w dniu 1 grudnia 2016 roku, została przypisana do wyodrębnionej ewidencyjnie części aktywów Spółki, będących aktywami nabytej Raiffeisen-Leasing Polska S.A. Wartość firmy nie podlega amortyzacji, na koniec każdego okresu sprawozdawczego dokonywana jest ocena przesłanek utraty wartości i w razie stwierdzenia ich istnienia, szacowana jest wartość odzyskiwalna. Ponadto corocznie przeprowadzany jest test na utratę wartości. W przypadku stwierdzenia częściowej lub całkowitej utraty wartości dokonywany jest odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w ciężar wyniku finansowego.

Znak towarowy Maserlease jest ujawnionym zidentyfikowanym aktywem przy rozliczeniu ceny nabycia Prime Car Management S.A.

2.8.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego (ceny nabycia) pomniejszonego o umorzenie i zakumulowane odpisy z tytułu utraty wartości.

Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem i przystosowaniem do używania lub wytworzeniem danych aktywów.

Ulepszenia w obcych środkach trwałych ponoszone są głównie na dostosowanie do potrzeb Grupy wynajmowanych lokali z przeznaczeniem na placówki obsługi klientów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub ujmuje jako odrębny składnik tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi dodatkowy wpływ korzyści ekonomicznych dla Grupy, które można przyporządkować danemu składnikowi rzeczowych aktywów trwałych, zaś cenę nabycia lub koszt wytworzenia danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć.

Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie, w którym je poniesiono.

Amortyzację składników rzeczowych aktywów trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonej o wartość końcową, jeżeli jest istotna, na przestrzeni szacunkowego okresu ich użytkowania. Amortyzacja składników aktywów trwałych oddanych klientom w użytkowanie na podstawie umów leasingu operacyjnego prezentowana jest w odrębnej pozycji w rachunku zysków i strat.

Stawki amortyzacyjne stosowane co do zasady dla podstawowych kategorii rzeczowych aktywów trwałych wynoszą:

Nieruchomości inwestycyjne	40-50 lat
Ulepszenia w obcych środkach trwałych (w budynkach lub lokalach)	W zależności od długości umowy najmu (1-10 lat)
Urządzenia techniczne i maszyny	2 - 5 lat
Komputery	2 - 5 lat
Środki transportu	4 lata z uwzględnieniem przewidywanej wartości rezydualnej
Inne środki trwałe	2 - 6 lat

Co najmniej raz w roku weryfikowane są przyjęte okresy użytkowania.

Przeglądu, czy w badanym okresie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości środków trwałych, dokonuje się na każdy dzień bilansowy. Jeśli wystąpiły takie przesłanki, ustalana jest wartość odzyskiwalna tych aktywów. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany w Pozostałych kosztach operacyjnych w rachunku zysków i strat w okresie, którego dotyczy, jeżeli wartość księgowa składnika rzeczowych aktywów trwałych przekracza jego wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony, ale tylko do takiego poziomu, aby wartość księgowa składnika aktywów nie przekroczyła wartości księgowej, którą miałyby ten składnik aktywów (po pomniejszeniu o kwotę amortyzacji), jeżeli nie zostałyby ujęte odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zyski lub straty ze sprzedaży środków trwałych prezentowane są odpowiednio jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne.

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są według kosztu historycznego (ceny nabycia) pomniejszonego o umorzenie i zakumulowane odpisy z tytułu utraty wartości zgodnie z zasadami wskazanymi powyżej dla pozostałych składników rzeczowych aktywów trwałych.

2.8.3. Leasing

2.8.3.1. Grupa jako leasingodawca

Grupa jest stroną umów leasingowych, na podstawie których oddaje do odpłatnego używania i pobierania pożytków środki trwałe lub wartości niematerialne przez uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Grupę jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

Umowy leasingowe, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów na leasingobiorcę, klasyfikowane są jako umowy leasingu finansowego.

W przypadku leasingu finansowego przedmiot leasingu nie jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, natomiast w pozycji aktywów Należności z tytułu leasingu oraz pożyczek ujmowana jest wartość należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto. Inwestycja leasingowa netto to inwestycja leasingowa brutto zdyskontowana stopą procentową leasingu.

Stopa procentowa leasingu jest stopą dyskontową, która na dzień rozpoczęcia leasingu powoduje, że wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych równa się sumie wartości godziwej przedmiotu leasingu oraz początkowych kosztów bezpośrednich poniesionych przez Grupę.

Przychody z tytułu leasingu finansowego ujmuje się przez okres trwania leasingu finansowego w sposób odzwierciedlający stałą okresową stopę zwrotu na inwestycji leasingowej netto dokonanej przez Grupę i wykazuje w przychodach z tytułu leasingu finansowego. Przychody te ustalone są od wartości bilansowej, tj. inwestycji leasingowych netto pomniejszonych o oszacowaną utratę ich wartości przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej w oparciu o kompletny przepływ pieniężny generowany przez umowy leasingu. Przepływ ten w szczególności uwzględnia opłatę administracyjną pobieraną przy zawarciu umowy leasingu finansowego, wstępną opłatę leasingową, okresowe opłaty leasingowe oraz opłatę za przeniesienia prawa własności przedmiotu leasingu na korzystającego.

Początkowe koszty bezpośrednie, poniesione w związku z negocjacjami i działaniami służącymi doprowadzeniu do zawarcia umowy leasingu finansowego, korygują wartość początkową składnika aktywów - należności z tytułu leasingu finansowego.

Umowy leasingowe, na mocy których nie następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków z tytułu posiadania przedmiotu leasingu, klasyfikowane są jako umowy leasingu operacyjnego.

W przypadku umów leasingu operacyjnego zawartych przez Grupę jako leasingodawcę, przedmiot leasingu jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy, ponieważ nie nastąpiło przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów na leasingobiorcę. Aktywa oddane w leasing operacyjny są prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej zgodnie z charakterem tych aktywów.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego rozpoznawane są jako przychód metodą liniową przez okres trwania umowy leasingu. Koszty, łącznie z amortyzacją, poniesione w celu uzyskania przychodów z tytułu leasingu, ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat.

Początkowe koszty bezpośrednie poniesione w związku z negocjacjami i działaniami służącymi doprowadzeniu do zawarcia umowy leasingu operacyjnego zwiększają wartość bilansową przedmiotu leasingu i są ujmowane jako koszty w okresie leasingu na tej samej podstawie co przychody z tytułu leasingu.

Grupa amortyzuje oddane w leasing operacyjny składniki aktywów zgodnie z zasadami amortyzacji przyjętymi przez Grupę w odniesieniu do zbliżonych aktywów, z uwzględnieniem okresu trwania umowy leasingu operacyjnego.

2.8.3.2. Grupa jako leasingobiorca

Zgodnie z MSSF 16 Leasing umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeśli przekazuje prawo do użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Istotnym elementem nowej definicji leasingu jest wymóg sprawowania kontroli nad użytkowanym aktywem i czerpania korzyści ekonomicznych ze zidentyfikowanego w umowie składnika aktywów.

Leasingobiorca jest zobowiązany rozpoznać aktywa z tytułu prawa do użytkowania przedmiotu leasingu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz zobowiązania z tytułu płatności leasingowych, za wyjątkiem krótkoterminowych umów leasingowych (do 12 miesięcy) oraz umów leasingowych dotyczących nieistotnych kwotowo składników aktywów. Leasingobiorca jest również zobowiązany rozpoznać koszty amortyzacji składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania przedmiotu leasingu oraz koszty odsetek z tytułu zobowiązania leasingowego w rachunku zysków i strat. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania podlegają liniowej amortyzacji, natomiast zobowiązania z tytułu umów leasingowych podlegają wycenie metodą zamortyzowanego kosztu.

Do umów leasingu lub umów zawierających leasing Grupa kwalifikuje umowy, zgodnie z którymi:

- uzyskuje prawo do używania zidentyfikowanego składnika aktywów, a prawo dostawcy do podstawienia alternatywnego składnika aktywów nie jest znaczące, oraz
- posiada prawo do uzyskania zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych z użytkowania prawa przez cały okres użytkowania, oraz
- posiada prawo do kierowania użytkowaniem zidentyfikowanego składnika aktywów przez cały okres użytkowania, gdy:
 - Grupa posiada prawo do kierowania tym, w jaki sposób i w jakim celu wykorzystuje się składnik aktywów przez cały okres użytkowania, lub
 - podjęto wcześniej odpowiednie decyzje dotyczące tego, w jaki sposób i w jakim celu wykorzystuje się składnik aktywów.

Grupa stosuje wyłączenia i nie ujmuje aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązań w odniesieniu do:

- leasingów krótkoterminowych, do których Grupa zalicza umowy bez możliwości zakupu składnika aktywów, zawarte na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy od momentu rozpoczęcia umowy, w szczególności umowy zawarte na czas nieokreślony z krótkim (do 12 miesięcy) terminem wypowiedzenia, bez znaczących kar, przez które rozumie się w szczególności poniesione nakłady z tytułu inwestycji w obcym środku trwałym oraz koszty zmiany lokalizacji,
- leasingów niskocennych (składnik aktywów ma wartość mniejszą niż 20 tys. zł, ustalaną w oparciu o wartość nowego składnika aktywów bez względu na wiek składnika aktywów objętego leasingiem), z wyłączeniem umów najmu powierzchni.

Zobowiązanie z tytułu leasingu Grupa wycenia początkowo w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie.

Na wartość zobowiązania z tytułu leasingu wpływają:

- stałe opłaty pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem indeksu lub stawki obowiązujących na datę rozpoczęcia,
- kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej,
- cena wykonania opcji kupna, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo powyżej 50%, że Grupa skorzysta z opcji kupna,
- kary pieniężne z tytułu wypowiedzenia umowy leasingu, jeżeli umowa leasingu przewiduje opcję wypowiedzenia przez Grupę jako leasingobiorcę.

Grupa nie zalicza do opłat leasingowych zmiennych opłat uzależnionych od czynników zewnętrznych.

Po początkowym ujęciu Grupa wycenia zobowiązania z tytułu leasingu w zamortyzowanym koszcie.

Aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu Grupa ujmuje jako korektę składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania. W przypadku gdy w wyniku aktualizacji wyceny wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania została zmniejszona do zera i ma miejsce dalsze zmniejszenie wyceny zobowiązania z tytułu leasingu, pozostałą kwotę aktualizacji wyceny Grupa ujmuje jako zysk lub stratę.

Składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania podlegają przez Grupę początkowej wycenie według kosztu, który obejmuje:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe,
- wszelkie początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez Grupę.

Po początkowym ujęciu Grupa wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania pomniejszając jego wartość początkową o odpisy amortyzacyjne (umorzenie metodą liniową) i odpis z tytułu utraty wartości oraz koryguje z tytułu aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu.

Grupa do zdyskontowania przyszłych płatności leasingowych stosuje stopy dyskonta:

- skalkulowane na bazie krzywych rentowności odzwierciedlających koszt finansowania w danej walucie,
- pokrywające tenor najdłuższej umowy leasingowej podlegającej wycenie i odzwierciedlające – dla danej waluty – stałą rynkową stopę procentową oraz koszt finansowania Grupy.

Opłaty leasingowe w odniesieniu do umów leasingu krótkoterminowego i niskocennego Grupa ujmuje jako koszt metodą liniową w trakcie okresu leasingu.

2.8.4. Środki pieniężne

Do środków pieniężnych oraz ich ekwiwalentów na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania z przepływów środków pieniężnych zaliczane są płynne aktywa krótkoterminowe (do 3 miesięcy), które nie są narażone na ryzyko istotnej zmiany wartości, takie jak środki na rachunkach bankowych oraz lokaty bankowe o datach zapadalności do 3 miesięcy.

Ekwiwalenty środków pieniężnych służą realizacji krótkoterminowych obciążeń pieniężnych, a nie mają na celu działalności inwestycyjnej lub innej.

2.8.5. Rezerwy

Rezerwy tworzone są, gdy na Grupie ciąży istniejący obecny obowiązek świadczenia (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wykorzystania już posiadanych lub przyszłych aktywów Grupy, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. W przypadku, gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej, która odzwierciedla koszt pieniądza dla Grupy (a w szczególności może to być stopa wolna od ryzyka), oraz przy uwzględnieniu ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

Grupa tworzy w szczególności rezerwy:

- na obecne zobowiązania wobec pracowników wynikające ze stosunku pracy, jak również rezerwy związane z długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi wyceniane metodą aktuariálną,
- na skutki toczącego się postępowania sądowego.

Rezerwy na zobowiązania tworzone są w ciężar rachunku zysków i strat, co do zasady w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych. Na dzień, w którym nastąpiło zmniejszenie lub ustanie ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, niewykorzystane rezerwy zmniejszają koszty działalności Grupy.

2.8.6. Kapitały

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz ze statutem Jednostki Dominującej.

Kapitał podstawowy obejmuje zarejestrowany kapitał akcyjny. Wartość kapitału zaprezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym odpowiada wartości kapitału zakładowego Jednostki Dominującej i wykazana jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

Do kapitałów własnych Grupy zaliczane są również:

- pozostałe kapitały, obejmujące:
 - kapitał zapasowy, powstały ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej oraz tworzony z odpisów z zysku w Jednostce Dominującej. Na kapitał zapasowy przekazuje się przynajmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej wysokości kapitału zakładowego,
 - kapitał (fundusz) rezerwowy,
 - pozostałe elementy kapitałów, obejmujące:
 - kwoty z rozliczenia połączenia, przejęcia jednostek odniesione na kapitały,
 - zyski / straty z aktualizacji wyceny zabezpieczającego instrumentu pochodnego do wartości godziwej, uznane za część efektywną zabezpieczenia,
 - zyski / straty aktuarialne,
- niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych (bądź korekty wyników) nieprzeznaczony na inne kapitały lub niepokryty z innych kapitałów,
- wynik finansowy bieżącego roku pomniejszony o wypłacone zaliczki na poczet dywidendy z wyniku finansowego za bieżący rok.

2.8.7. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący i odroczony.

Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat. Podatek bieżący obliczany jest w oparciu o wynik księgowy brutto skorygowany o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe niebędące przychodami księgowymi, koszty nieuznawane przez przepisy podatkowe za koszty uzyskania przychodu oraz o koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi. Ponadto dla celów podatkowych wynik księgowy brutto koryguje się o przychody i koszty z lat ubiegłych zrealizowane dla celów podatkowych w danym okresie sprawozdawczym oraz odliczenia od dochodu.

Przy ustalaniu odroczonego podatku dochodowego uwzględnia się wartość aktywa i rezerwy na odroczony podatek na dzień bilansowy rozpoczynający i kończący okres sprawozdawczy. Wartość odroczonego podatku dochodowego na dzień bilansowy ustala się z zastosowaniem metody bilansowej jako zmianę stanu pozycji bilansowych - aktywów i rezerw na odroczony podatek dochodowy.

Z uwagi na odmiennność momentu uznania przychodu za osiągnięty lub kosztu za poniesiony w rozumieniu przepisów prawa bilansowego i podatkowego Grupa tworzy rezerwę oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową dla celów raportowania finansowego, przeliczoną odpowiednią stawką podatkową.

Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w rachunku zysków i strat lub (w przypadku skutków wyceny aktywów finansowych odnoszonych na inne dochody całkowite) w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji Pozostałe dochody całkowite.

Grupa tworzy rezerwę na podatek odroczony w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych.

Kwoty podatku odroczonego oblicza się w wysokości stawki podatkowej, która według przewidywań będzie stosowana wówczas, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub zobowiązanie rozliczone, przyjmując za podstawę stawki podatkowe i przepisy podatkowe, obowiązujące na koniec okresu sprawozdawczego lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na koniec okresu sprawozdawczego.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego i rezerwy na podatek odroczony nie podlegają dyskontowaniu.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności z zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

2.8.8. Zapasy

Zapasy obejmują przede wszystkim:

- inwestycje leasingowe przed wydaniem przedmiotu leasingu klientom,
- pokontraktowe przedmioty leasingu operacyjnego przeznaczone do sprzedaży.

Zapasy są wyceniane według jednej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia nie wyższych od możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Cenę nabycia/ koszt wytworzenia pozycji zapasów ustala się z zastosowaniem metody szczegółowej identyfikacji poszczególnych cen nabycia/ kosztów wytworzenia.

Cenę sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

W momencie sprzedaży zapasów wartość bilansową tych zapasów ujmuje się jako koszt okresu, w którym ujmowane są odnośne przychody. Kwotę wszelkich odpisów aktualizujących wartości zapasów do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania oraz wszystkie straty w zapasach ujmuje się jako koszt okresu, w którym odpis lub strata miały miejsce.

Na dzień kończący okres sprawozdawczy kwota początkowego ujęcia jest testowana pod kątem utraty wartości. Kwotę wszelkich odpisów wartości aktywów przejętych za długi do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania ujmuje się jako koszt okresu, w którym odpis lub strata miały miejsce.

2.8.9. Pozostałe aktywa

Pozycja Pozostałe aktywa obejmuje przede wszystkim:

- należności pozostałe ze sprzedaży powindykacyjnych i pokontraktowych przedmiotów leasingu,
- zaliczki do dostawców,
- koszty zapłacone z góry a dotyczące późniejszych okresów sprawozdawczych,
- rozrachunki publiczno-prawne, w tym z tytułu podatku od towarów i usług.

Koszty zapłacone z góry ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty kontrahentowi i rozlicza w czasie do rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres, którego dotyczy zapłacona kwota kosztów.

2.8.10. Pozostałe zobowiązania

Pozycja Pozostałe zobowiązania obejmuje przede wszystkim:

- otrzymane od klientów kaucje i depozyty stanowiące zabezpieczenie należności z tytułu leasingu i pożyczek, wyceniane wg zamortyzowanego kosztu,
- otrzymane zaliczki od klientów, w tym wpłaty na poczet przyszłych umów leasingu,
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług,
- rozliczenia międzyokresowe kosztów,
- rezerwy na niewykorzystane urlopy,
- rezerwy na premie i bonusy,
- przychody przyszłych okresów.

Rozliczenia międzyokresowe kosztów stanowią koszty do zapłacenia głównie z tytułu gospodarki własnej, nieudokumentowane fakturą zakupu. Koszty te dotyczą bieżącego okresu sprawozdawczego i ujmowane są w księgach rachunkowych w momencie wykonania usługi lub dostawy, tj. powstania zobowiązania. Są płatne w późniejszym okresie w momencie otrzymania faktur od dostawców.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wymagalne w ciągu roku obrotowego ujmuje się w wartości godziwej i wycenia według zamortyzowanego kosztu.

Pozycja przychodów przyszłych okresów obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych.

3. Zmiany zasad rachunkowości i prezentacji sprawozdań finansowych

W 2020 roku Grupa zmieniła zasady prezentacji wyniku na sprzedaży przedmiotów leasingu z umów leasingu operacyjnego w skonsolidowanym rachunku zysków i strat. Zmiany prezentacji nie miały wpływu na wartość wyniku finansowego netto ani kapitałów własnych Grupy. Celem ich wprowadzenia było dostosowanie prezentacji wyniku finansowego do wymogów MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe pkt 68A, zgodnie z którym jednostka prezentuje przychód ze sprzedaży składników rzeczowych aktywów trwałych utrzymywanych przez nią z przeznaczeniem na wynajem stronom trzecim, sprzedawanych rutynowo w ramach swojej zwykłej działalności zgodnie z MSSF 15 Przychody z umów z klientami. Z uwagi na powyższe Grupa zdecydowała skorygować błąd i zaprezentować wynik na sprzedaży przedmiotów leasingu po zakończeniu umowy leasingu operacyjnego saldem rozwartym w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, tj. przychody ze sprzedaży przedmiotów leasingu operacyjnego w odrębnej linii rachunku zysków i strat w ramach Przychodów z działalności podstawowej, a koszt sprzedaży przedmiotów leasingu operacyjnego – w odrębnej linii rachunku zysków i strat w ramach Kosztów działalności podstawowej.

Prezentacja wyniku na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych wykorzystywanych na własne potrzeby Grupy pozostaje bez zmiany, tj. wynik na sprzedaży jest prezentowany w pozostałych przychodach operacyjnych (zysk) lub w pozostałych kosztach operacyjnych (strata).

Skonsolidowany rachunek z zysków i strat za okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku

Skonsolidowany rachunek z zysków i strat	Dane opublikowane	korekty	Dane porównawcze
Przychody ze sprzedaży przedmiotów leasingu operacyjnego	0	314 346	314 346
Koszty sprzedaży przedmiotów leasingu operacyjnego	0	-328 494	-328 494
Pozostałe przychody operacyjne	137 210	840	138 050
Pozostałe koszty operacyjne	-53 840	13 308	-40 532

Pozostałe przychody operacyjne	Dane opublikowane	korekty	Dane porównawcze
Zysk z okazijnego nabycia Prime Car Management S.A.	101 911	0	101 911
Odszkodowania oraz pozostałe opłaty	24 089	0	24 089
Spisanie przedawnionych zobowiązań	4 308	0	4 308
Wynik na rozliczeniu szkód częściowych	3 912	0	3 912
Zysk z rozliczenia połączenia z Qualia Development sp. z o.o.	866	0	866
Wynik na sprzedaży i likwidacji środków trwałych wykorzystywanych na własne potrzeby	0	840	840
Pozostałe przychody operacyjne - Inne	2 124	0	2 124
Razem	137 210	840	138 050

Pozostałe koszty operacyjne	Dane opublikowane	korekty	Dane porównawcze
Wynik na ubezpieczeniu przedmiotów leasingu	-11 084	0	-11 084
Koszty windykacji zewnętrznej	-8 511	0	-8 511
Koszty bezpośrednie remarketingu przedmiotów poleasingowych i pokontraktowych	-4 504	0	-4 504
Wynik na sprzedaży i likwidacji środków trwałych	-13 308	13 308	0
VAT niepodlegający odliczeniu	-2 052	0	-2 052
Koszty i straty operacyjne	-561	0	-561
Odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych	-543	0	-543
Spisane należności	-501	0	-501
Pozostałe koszty operacyjne - inne	-12 776	0	-12 776
Razem	-53 840	13 308	-40 532

Dane porównawcze zostały odpowiednio przekształcone, również w notach.

W okresie od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku Grupa nie dokonała zmian zasad rachunkowości oraz innych zmian zasad prezentacji sprawozdań finansowych.

4. Istotne szacunki

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu Jednostki Dominującej dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na kwoty prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym i w notach objaśniających, w szczególności kwoty, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Szacunki i założenia dokonywane są na datę bilansową w oparciu o dostępne dane historyczne, informacje o warunkach aktualnych w momencie dokonywania szacunków oraz wiele innych czynników, które są uważane za właściwe w danych okolicznościach, w tym o oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Mimo że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków i działań podejmowanych przez Grupę, wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych. Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu, lub też w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku i w okresach przyszłych pod warunkiem, że korekta dotyczy tego okresu, w którym dokonano zmiany, i okresów przyszłych.

Główne subiektywne oceny, estymacje i założenia przyjęte przez Grupę dotyczą przede wszystkim:

4.1. Utrata wartości aktywów finansowych

Proces monitorowania ryzyka utraty wartości aktywów finansowych (w tym przede wszystkim należności z tytułu leasingu i pożyczek oraz ekspozycji pozabilansowych) oparty jest na identyfikacji zdarzeń uznanych za utratę wartości na poziomie klienta. W szczególności ustalana jest kwota zaległości, sprawdzane przekroczenie progu bezwzględnego oraz ustalanie, czy został spełniony próg względny. Wówczas na kliencie oznaczana jest automatycznie utrata wartości. W Spółce ponadto realizowane są cyklicznie procesy, które pozwalają ustalić ekspozycje posiadające znamiona oszustwa, co kwalifikuje automatycznie klienta do utraty wartości. Za ekspozycję z utratą wartości uznawana jest ekspozycja i klient, wobec którego podjęte zostały działania windykacyjne nieco wcześniej niż wystąpienie przeterminowania, w szczególności nastąpiło rozwiązanie umowy lub rozpoczęcie windykacji terenowej zmierzające do odbioru przedmiotu finansowania od klienta. Ponadto utrata wartości w Grupie rozpoznawana jest łącznie na kliencie w sytuacji, gdy choć jedna ekspozycja spełnia przesłanki (zarażanie ekspozycji) oraz stosowany jest cross – default, gdy znane są powiązania kapitałowe/biznesowe podmiotów o istotnym zaangażowaniu. Utrata wartości oznaczana jest również, gdy w wyniku działań restrukturyzacyjnych Grupa dokonała redukcji zadłużenia. Dla uszczelnienia procesów automatycznych Grupa ponadto dopuszcza oflagowanie utraty wartości w sposób indywidualny w przypadku powzięcia negatywnych informacji o sytuacji klienta lub informacji, które skutkują znaczącym pogorszeniem pozycji Grupy jako wierzyciela, w tym utrata przedmiotów, brak wiedzy o ich lokalizacji itp. W sytuacji pandemii COVID-19 Grupa dodatkowo dokonuje oceny sytuacji klientów, którzy korzystają z moratoriów, jak również klientów z branż dotkniętych negatywnymi skutkami lockdownu pod kątem ryzyka długotrwałej utraty zdolności do obsługi długu i reklasyfikuje je do Fazy 3. Po ustaniu przesłanek utraty wartości Grupa stosuje trzymiesięczny okres kwarantanny, który obsługiwany jest automatycznie.

4.1.1. Utrata wartości należności z tytułu leasingu finansowego oraz pożyczek udzielonych klientom przez Grupę

Grupa przeprowadza przegląd swojego portfela pożyczek i umów leasingowych oraz faktoringu pod kątem utraty wartości co miesiąc. Aby ustalić, czy należy wykazać utratę wartości w rachunku zysków i strat, Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek dane wskazujące na możliwe do zmierzenia zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela pożyczek i umów leasingowych, zanim zmniejszenie to będzie można przyporządkować do konkretnej umowy.

Stosowane są dwie metody szacunku, oparte o parametry wyliczone na podstawie strat notowanych historycznie dla podobnych grup przedmiotów finansowania oraz oparte o wartość wycen zewnętrznych/operatów szacunkowych oraz szacunków wewnętrznych jednostki merytorycznej w Grupie.

Grupa szacuje potencjalne odzyski z przedmiotów finansowania ustalając w ten sposób przepływ na podstawie dwóch parametrów w modelu: haircut i success rate.

Parametr haircut oznacza spodziewany procentowy odzysk z przedmiotu w przypadku sprzedaży, success rate - prawdopodobieństwo sprzedaży.

Oba parametry kalkulowane są na podstawie historycznych odzysków i historycznych zagospodarowań w procesie zagospodarowania pokontraktowych i powindykacyjnych przedmiotów leasingu. Parametry kalkulowane są osobno dla kilku grup przedmiotów finansowania: samochody osobowe, samochody ciężarowe, maszyny ogólne i specjalistyczne, środki transportu oraz pozostałe i stosowane adekwatnie do danego przedmiotu w ramach umowy.

Przyjęty model polega na dyskontowaniu przepływów pieniężnych, skorygowanych przede wszystkim o wyniki oceny możliwości zbycia przyjętych zabezpieczeń, koszty windykacji, płynność rynku oraz koszt pieniądza w czasie.

Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych, i okresy, w których one nastąpią, są poddawane regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

W Grupie przeprowadzana jest ponadto ocena wpływu zmiany parametrów przyjętych do wyliczenia wartości odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu leasingu i pożyczek na wynik finansowy Grupy, gdzie PD oznacza prawdopodobieństwo wystąpienia utraty wartości, LGD – oczekiwaną wysokość straty na kontrakcie w przypadku wystąpienia utraty wartości.

Szacowana zmiana wartości odpisu dla portfela należności z tytułu leasingu i pożyczek w relacji do zmian PD i LGD, przy założeniu aktualnej na daną datę wartości portfela	Zwiększenie PD o 10%		Zwiększenie LGD o 10%		Zwiększenie LGD o 20%	
	szacowana zmiana odpisu		szacowana zmiana odpisu		szacowana zmiana odpisu	
	wartościowo	procentowo	wartościowo	procentowo	wartościowo	procentowo
Według stanu na 31 grudnia 2020 roku						
Faza 1	2 960	6%	7 712	15%	15 707	31%
Faza 2	5 873	6%	11 275	12%	25 011	27%
Faza 3	n/d	n/d	7 609	1%	15 988	3%
Faza 4	n/d	n/d	19	1%	38	1%
Według stanu na 31 grudnia 2019 roku						
Faza 1	670	2%	5 991	14%	11 975	28%
Faza 2	2 264	3%	11 157	15%	24 502	32%
Faza 3	n/d	n/d	8 063	2%	16 766	4%
Faza 4	n/d	n/d	124	4%	258	8%

4.2. Kalkulacja rezerw

Rezerwy na obecne zobowiązania wobec pracowników wynikające ze stosunku pracy, jak również rezerwy związane z długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, obejmują rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe. W kalkulacji tych rezerw uwzględniono wszystkie odprawy, które mogą być w przyszłości wypłacone przez Grupę. Aktualizacji szacunków na dzień 31 grudnia 2020 roku dokonano wykorzystując kalkulacje przeprowadzone przez zewnętrznego niezależnego aktuarium przy zastosowaniu metody indywidualnej (dla każdego pracownika osobno). Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji, ale z uwzględnieniem założeń dotyczących choćby rotacji zatrudnienia, podstawy wymiaru odprawy i prawdopodobieństwa dotrwania danej osoby, jako pracownika Grupy, daty wypłaty odprawy etc. Istotnym elementem wpływającym na wysokość rezerwy jest przyjęta stopa dyskonta, która bazuje na rentowności papierów wartościowych wolnych od ryzyka (obligacje skarbowe) i denominowanych w walucie, w której wypłacane są świadczenia pracownicze, a których termin wykupu jest zbliżony z szacunkowym terminem realizacji zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych. Zmiana stopy dyskonta finansowego o +/- 1 p.p. wpłynęłaby odpowiednio na zmniejszenie wartości rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe o 108 tys. zł / zwiększenie o 239 tys. zł.

Grupa tworzy również inne rezerwy, w tym w szczególności rezerwy na skutki toczącego się postępowania sądowego. Wysokość rezerwy szacowana jest z uwzględnieniem ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem w oparciu o wartości prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych, przy czym gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny, wtedy te przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej koszt pieniądza dla Grupy.

4.3. Kalkulacja rezerwy na wynagrodzenie zmienne członków Zarządu

Rezerwy na wynagrodzenia zmienne Członków Zarządu Jednostki Dominującej i wybranych spółek zależnych są kalkulowane z uwzględnieniem ich formy gotówkowej, jak i formy akcji fantomowych. Rezerwy w formie gotówkowej są tworzone w kwotach nominalnych należnych do wypłaty, a wynagrodzenia w formie instrumentu finansowego z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji PKO BP na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie z okresu kwartału poprzedzającego dokonanie kalkulacji i wypłatę, publikowanych w systemie informacyjnym Thomson Reuters.

Grupa wycenia przyszłe zobowiązania z tytułu wynagrodzenia zmiennego płatnego w formie akcji w wartości godziwej zobowiązania. Do dnia, gdy zobowiązanie wynikające z przyznanych akcji fantomowych zostanie uregulowane w formie wypłaty gotówkowej, Grupa będzie dokonywała wyceny instrumentów finansowych na koniec każdego okresu sprawozdawczego, jak również na dzień rozliczenia w wartości godziwej. Zmiany wartości godziwej będą odnoszone w wynik danego okresu.

4.4. Okres użytkowania oraz utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych wartości niematerialnych

Na potrzeby wyliczania kosztów amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych szacowany jest przewidywany okres ich użytkowania, który ma bezpośrednie przełożenie na wysokość stawki amortyzacji. Przyjęte okresy użytkowania są co najmniej raz w roku weryfikowane, przy czym podczas szacowania długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz jego weryfikacji uwzględniane są m.in. okres wynikający z tytułów umownych dotyczących okresu korzystania ze składnika aktywów, oczekiwane zużycie fizyczne i wykorzystanie składnika aktywów, utrata przydatności lub ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów z przyczyn technologicznych, rynkowych, prawnych lub innych.

Gdyby okres ekonomicznej użyteczności środków trwałych własnych oraz wartości niematerialnych był dłuższy o 10%, wartość kosztów amortyzacji w 2020 roku byłaby mniejsza o kwotę 4.284 tys. zł.

Istotnym szacunkiem w przypadku środków trwałych oddanych w użytkowanie na podstawie umowy leasingu jest przewidywana na moment zakończenia umowy wartość rynkowa środka trwałego. Wartość ta ma bezpośredni wpływ na wartość podlegającą amortyzacji w okresie trwania umowy leasingu operacyjnego.

Dla rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych wykonywane są systematyczne przeglądy mające na celu ustalenie, czy w badanym okresie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości tych aktywów. W przypadku, gdy wystąpiły przesłanki utraty wartości, Grupa szacuje wysokość odpisu jako różnicę między wartością księgową a niższą od niej wartością odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna stanowi wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia i wartości użytkowej. Wartość godziwa pomniejszona o koszty zbycia szacowana jest na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców (które również opierają się co do zasady na szacunkach); natomiast wartość użytkowa szacowana jest poprzez przyjęcie określonych założeń, m.in. co do kwot i terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa może uzyskać z tytułu danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych, jak również co do ryzyka braku płynności danego składnika aktywów. Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych.

5. Przychody z działalności operacyjnej

Przychody z działalności operacyjnej	2020	2019
Przychody z tytułu leasingu finansowego	616 109	680 821
Przychody z tytułu pożyczek	75 193	89 757
Przychody z tytułu leasingu operacyjnego	317 337	245 424
Przychody ze sprzedaży przedmiotów leasingu operacyjnego	484 757	314 346
Przychody z tytułu faktoringu	51 918	52 342
Przychody z tytułu prowizji ubezpieczeniowych	65 219	66 615
Przychody z tytułu innych prowizji i opłat	64 636	74 151
Przychody z działalności operacyjnej razem	1 675 169	1 523 456

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego obejmują opłaty z tytułu korzystania z przedmiotu leasingu oraz wynik na zarządzaniu flotą.

Przychody z tytułu innych prowizji i opłat obejmują:

Przychody z tytułu innych prowizji i opłat	2020	2019
Opłaty windykacyjne	25 619	33 051
Opłaty za aneksy	11 072	13 079
Opłaty związane z ubezpieczeniem umów leasingu	8 739	5 608
Wynik na rejestracji przedmiotów leasingu	2 163	3 064
Prowizje z tytułu likwidacji szkód	12 301	12 056
Przychody z tytułu bezumownego korzystania z przedmiotu leasingu	1 168	2 797
Opłaty za usługę monitoringu wierzytelności	615	1 109
Inne opłaty i prowizje	2 959	3 387
Przychody z tytułu innych prowizji i opłat razem	64 636	74 151

Odsetki od aktywów finansowych z rozpoznaną utratą wartości wyniosły w 2020 roku 21.047 tys. zł (2019: 20.267 tys. zł).

6. Koszty z tytułu odsetek

Koszty z tytułu odsetek	2020	2019
Z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek	-252 004	-382 254
Z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-54 659	-38 251
Z tytułu otrzymanych kaucji i depozytów	-1 009	-1 435
Z tytułu instrumentów finansowych w ramach rachunkowości zabezpieczeń	-3 834	-1 577
Z tytułu pozostałych instrumentów finansowych	0	-897
Z tytułu leasingu	-950	-771
Razem	-312 456	-425 185

7. Koszty z tytułu prowizji i opłat

Koszty z tytułu prowizji i opłat	2020	2019
Z tytułu opłat sądowych i skarbowych	-5 216	-2 020
Z tytułu opłat za otrzymane gwarancje	-6 024	-5 804
Z tytułu pozyskania informacji gospodarczych	-6 267	-4 689
Z tytułu likwidacji szkód	-2 089	-1 108
Z tytułu prowizji za usługi banków	-2 492	-2 320
Z tytułu pozostałych opłat	-1 185	-1 520
Razem	-23 273	-17 461

8. Odpisy netto na oczekiwane straty kredytowe

	Wartość odpisów na 31.12.2019	Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	Zmniejszenia ze spłat i w związku z zaprzestaniem ujmowania	Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (netto)	Spisania aktywów	Różnice kursowe	Inne zmiany	Bilans zamknięcia 31.12.2020
Faza 1								
Należności z tytułu leasingu finansowego	34 949	31 189	-14 251	-11 439	0	2	0	40 450
Należności z tytułu pożyczek	4 924	5 746	-2 140	-1 527	0	0	0	7 003
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	1 129	89	-347	0	0	0	0	871
Należności z tytułu faktoringu	1 498	884	-565	157	0	394	0	2 368
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Faza1	42 500	37 908	-17 303	-12 809	0	396	0	50 692
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	42 500	37 908	-17 303	-12 809	0	396	0	50 692
Faza 2								
Należności z tytułu leasingu finansowego	66 635	8 190	-17 724	24 097	0	0	0	81 198
Należności z tytułu pożyczek	7 512	1 789	-2 883	4 038	0	0	0	10 456
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	2 341	0	-1 321	162	0	0	0	1 182
Należności z tytułu faktoringu	174	0	-119	46	0	0	0	101
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Faza2	76 662	9 979	-22 047	28 343	0	0	0	92 937
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	76 662	9 979	-22 047	28 343	0	0	0	92 937
Faza 3								
Należności z tytułu leasingu finansowego	391 701	48 126	-57 101	123 325	-38 340	1 656	6 243	475 610
Należności z tytułu pożyczek	44 562	5 662	-9 811	8 266	-1 074	0	0	47 605
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	7 839	12 206	-1 347	5 889	-13	0	0	24 574
Należności z tytułu faktoringu	17 428	3 377	-1 777	8	0	0	0	19 036
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Faza3	461 530	69 371	-70 036	137 488	-39 427	1 656	6 243	566 825
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	310 298	49 146	-43 463	68 984	0	0	0	384 965
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych indywidualnie	151 232	20 225	-26 573	68 504	-39 427	1 656	6 243	181 860
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Odpisy	580 692	117 258	-109 386	153 022	-39 427	2 052	6 243	710 454
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	429 460	97 033	-82 813	84 518	0	396	0	528 594
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych indywidualnie	151 232	20 225	-26 573	68 504	-39 427	1 656	6 243	181 860

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

	Wartość odpisów na 31.12.2019	Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	Zmniejszenia ze spłat i w związku z zaprzestaniem ujmowania	Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (netto)	Spisania aktywów	Różnice kursowe	Inne zmiany	Bilans zamknięcia 31.12.2020
Należności z tytułu leasingu finansowego	493 285	87 505	-89 076	135 983	-38 340	1 658	6 243	597 258
Należności z tytułu pożyczek	56 998	13 197	-14 834	10 777	-1 074	0	0	65 064
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	11 309	12 295	-3 015	6 051	-13	0	0	26 627
Należności z tytułu faktoringu	19 100	4 261	-2 461	211	0	394	0	21 505
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	580 692	117 258	-109 386	153 022	-39 427	2 052	6 243	710 454
w tym: zakupione/ utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)	3 294	0	-398	0	0	0	0	2 896

Aktywa finansowe z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia - POCI

Łączna wartość nabytych bądź udzielonych aktywów finansowych z utratą wartości na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosła 76.666 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2019 roku – 84.973 tys. zł). W całości dotyczy to należności z tytułu leasingu i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

Kwota pozostała do spłaty z tytułu aktywów finansowych, które zostały odpisane w trakcie okresu sprawozdawczego i w dalszym ciągu są przedmiotem działań służących odzyskaniu należności, wyniosła w 2020 roku 125.750 tys. zł (2019: 118.652 tys. zł).

Zarówno w 2020 roku, jak i w 2019 roku na pozostałych klasach aktywów finansowych nie stwierdzono utraty wartości.

	Wartość odpisów na 31.12.2018	Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	Zmniejszenia ze spłat i w związku z zaprzestaniem ujmowania	Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (netto)	Spisania aktywów	Różnice kursowe	Inne zmiany	Bilans zamknięcia 31.12.2019
Należności z tytułu leasingu finansowego	511 334	64 148	-78 284	107 113	-129 366	-188	18 528	493 285
Należności z tytułu pożyczek	50 491	3 367	-14 185	19 593	-2 268	0	0	56 998
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	3 840	2 416	-479	5 535	-3	0	0	11 309
Należności z tytułu faktoringu	19 264	6 300	-2 759	-3 647	0	-58	0	19 100
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	584 929	76 231	-95 707	128 594	-131 637	-246	18 528	580 692
w tym: zakupione/ utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)	4 947	0	-1 653	0	0	0	0	3 294

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

	Wartość odpisów na 31.12.2018	Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	Zmniejszenia ze spłat i w związku z zaprzestaniem ujmowania	Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (netto)	Spisania aktywów	Różnice kursowe	Inne zmiany	Bilans zamknięcia 31.12.2019
Faza 1								
Należności z tytułu leasingu finansowego	29 263	6 111	-13 056	12 632	0	-1	0	34 949
Należności z tytułu pożyczek	3 233	393	-1 337	2 635	0	0	0	4 924
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	5	930	-2	196	0	0	0	1 129
Należności z tytułu faktoringu	6 566	591	-192	-5 409	0	-58	0	1 498
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Faza1	39 067	8 025	-14 587	10 054	0	-59	0	42 500
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	39 067	8 025	-14 587	10 054	0	-59	0	42 500
Faza 2								
Należności z tytułu leasingu finansowego	76 484	7 932	-22 642	4 861	0	0	0	66 635
Należności z tytułu pożyczek	7 782	824	-2 871	1 777	0	0	0	7 512
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	1	26	0	2 314	0	0	0	2 341
Należności z tytułu faktoringu	743	6	-65	-510	0	0	0	174
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Faza2	85 010	8 788	-25 578	8 442	0	0	0	76 662
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	85 010	8 788	-25 578	8 442	0	0	0	76 662
Faza 3								
Należności z tytułu leasingu finansowego	405 587	50 105	-42 586	89 620	-129 366	-187	18 528	391 701
Należności z tytułu pożyczek	39 476	2 150	-9 977	15 181	-2 268	0	0	44 562
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	3 834	1 460	-477	3 025	-3	0	0	7 839
Należności z tytułu faktoringu	11 955	5 703	-2 502	2 272	0	0	0	17 428
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Faza3	460 852	59 418	-55 542	110 098	-131 637	-187	18 528	461 530
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	305 062	24 775	-38 598	101 475	-82 416	0	0	310 298
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych indywidualnie	155 790	34 643	-16 944	8 623	-49 221	-187	18 528	151 232
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Odpisy	584 929	76 231	-95 707	128 594	-131 637	-246	18 528	580 692
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	429 139	41 588	-78 763	119 971	-82 416	-59	0	429 460
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych indywidualnie	155 790	34 643	-16 944	8 623	-49 221	-187	18 528	151 232

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

9. Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany	2020	2019
Różnice kursowe z wyceny aktywów i pasywów	14 541	15 600
Razem wynik z pozycji wymiany	14 541	15 600

Wynik z pozycji wymiany zawiera zyski i straty na aktywach i pasywach wyrażonych w walucie obcej oraz wycenę do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap).

10. Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	2020	2019 (dane przekształcone*)
Zysk z okazijnego nabycia Prime Car Management S.A.	0	101 911
Odszkodowania oraz pozostałe opłaty	26 256	24 089
Przychody z tytułu odwrócenia utraty wartości innych aktywów	3 684	0
Wynik na rozliczeniu szkód częściowych	3 377	3 912
Spisanie przedawnionych zobowiązań	2 087	4 308
Zysk z rozliczenia połączenia z Qualia Development sp. z o.o.	0	866
Wynik na sprzedaży i likwidacji środków trwałych wykorzystywanych na własne potrzeby	1 177	840
Pozostałe przychody operacyjne - Inne	14 022	2 124
Razem	50 603	138 050

*) zmiany opisano w nocie 3.

Wartość otrzymanych odszkodowań uzyskanych od stron trzecich z tytułu utraty wartości lub utracenia pozycji rzeczowych aktywów trwałych ujętych w rachunku zysków i strat wyniosła w 2020 roku 14.742 tys. zł, w 2019 roku – 19.753 tys. zł.

W 2019 roku w wyniku rozliczenia transakcji nabycia akcji Prime Car Management S.A. przez PKO Leasing S.A. rozpoznano zysk z okazijnego nabycia w wysokości różnicy pomiędzy przekazaną zapłatą a kwotą netto możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych zgodnie z MSSF.

	Razem spółki Grupy Kapitałowej Prime Car Management S.A.
Przekazana zapłata	282 835
Kwota netto możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych zgodnie z MSSF ustalona na dzień nabycia	384 746
Zysk z okazijnego nabycia	-101 911

PKO Leasing S.A. w dniu 27 maja 2019 roku nabyła 11.244.402 akcje spółki Prime Car Management S.A., stanowiące 94,42% kapitału zakładowego spółki i uprawniające do 94,42% głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy spółki. Spółka Prime Car Management S.A. oraz jej podmioty zależne stały się podmiotami Grupy

Kapitałowej PKO Leasing S.A. W dniu 24 czerwca 2019 roku PKO Leasing S.A. nabyła 664.438 akcji spółki Prime Car Management S.A., stanowiących 5,58% kapitału zakładowego tej spółki, i została akcjonariuszem Prime Car Management S.A., posiadającym 100% kapitału akcyjnego w przejętej spółce, czyli 11.908.840 akcji uprawniających do 100% głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Prime Car Management S.A.

Rozliczenie transakcji nabycia Prime Car Management S.A. przeprowadzone zostało metodą przejęcia zgodnie z MSSF 3, którego zastosowanie wymaga: zidentyfikowania jednostki przejmującej, ustalenia dnia przejęcia, ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych w wartości godziwej na dzień przejęcia oraz wszelkich udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej oraz ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazynego nabycia.

Zysk z okazynego nabycia, rozpoznany na ostatecznym rozliczeniu transakcji nabycia Prime Car Management S.A. w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w 2019 roku, wyniósł 101.911 tys. zł.

11. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	2020	2019 (dane przekształcone*)
Koszty windykacji zewnętrznej	-7 723	-8 511
Koszty bezpośrednie remarketingu przedmiotów poleasingowych i pokontraktowych	-4 039	-4 504
Wynik na ubezpieczeniu przedmiotów leasingu	-4 826	-11 084
Darowizny	-5 860	0
VAT niepodlegający odliczeniu	-1 140	-2 052
Koszty i straty operacyjne	-706	-561
Spisane należności	-2	-501
Odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych	0	-543
Pozostałe koszty operacyjne – inne	-14 796	-12 776
Razem	-39 092	-40 532

*) zmiany opisano w nocie 3.

12. Przychody finansowe

Przychody finansowe	2020	2019
Z tytułu odsetek za zwłokę w płatności	9 626	14 352
Z tytułu dodatkowego wynagrodzenia za finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw	9 177	1 288
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej	-2 546	669
Z tytułu odsetek od lokat bankowych	665	1 385
Razem	16 922	17 694

13. Ogólne koszty administracyjne

Ogólne koszty administracyjne	2020	2019
Wynagrodzenia i inne świadczenia pracownicze	-212 012	-196 789
Pozostałe ogólne koszty administracyjne	-106 414	-100 950
Razem	-318 426	-297 739

13.1. Wynagrodzenia

Wynagrodzenia i inne świadczenia pracownicze	2020	2019
Wynagrodzenia	-182 988	-168 832
Koszty ubezpieczeń społecznych, w tym:	-24 585	-21 546
ubezpieczenie emerytalne i rentowe	-19 082	-15 425
pozostałe	-5 503	-6 121
Koszty świadczeń emerytalnych	-29	-17
Pozostałe świadczenia pracownicze	-4 410	-6 394
Razem	-212 012	-196 789

13.2. Pozostałe ogólne koszty administracyjne

Pozostałe ogólne koszty administracyjne	2020	2019
Koszty eksploatacyjne	-4 983	-7 435
Koszty informatyczne i telekomunikacyjne	-15 887	-16 362
Koszty marketingu	-10 285	-7 078
Koszty szkoleń	-1 229	-2 428
Koszty wynajmu powierzchni (w tym powierzchni biurowych)	-1 199	-344
Koszty usług konsultingowych	-4 576	-7 426
Podatki i opłaty	-1 336	-1 695
Pozostałe koszty rzeczowe	-19 795	-21 736
Amortyzacja	-47 124	-36 446
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	-25 462	-19 242
Amortyzacja wartości niematerialnych	-21 662	-17 204
Razem	-106 414	-100 950

Koszty amortyzacji nie zawierają kosztów amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych przez klientów na podstawie umów leasingu operacyjnego, które wykazane zostały w odrębnej pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

Koszty leasingu krótkoterminowego oraz leasingu aktywów niskiej wartości, objętych wyjątkiem ujęcia zgodnie z MSSF 16 Leasing, wyniosły w 2020 roku 624 tys. zł (2019: 344 tys. zł).

14. Podatek dochodowy

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej	2020	2019
Zysk brutto	211 262	339 144
Podatek dochodowy bieżący według krajowej stawki podatku od zysku brutto (19%)	-40 140	-64 437
Wpływ na podatek kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów	-15 884	-12 069
Wpływ na podatek przychodów niepodlegających opodatkowaniu, w tym:	0	19 363
Zysk z okazijnego nabycia Prime Car Management S.A.	0	19 363
Całkowite obciążenie wyniku podatkiem dochodowym	-56 024	-57 143

Uzgodnienie podatku odniesionego do rachunku zysków i strat	2020	2019
Podatek dochodowy bieżący	181 383	-53 972
Odroczony podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat	-237 407	-3 171
Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat	-56 024	-57 143

Na wysokość efektywnej stawki podatku dochodowego wpłynęły przychody niepodlegające opodatkowaniu oraz koszty niestanowiące kosztu uzyskania przychodu, w tym w szczególności: odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu w części, jaka nie została i nie zostanie rozpoznana jako koszt uzyskania przychodu, oraz ubezpieczenie samochodów osobowych.

Na podstawie umowy z dnia 5 listopada 2018 roku PKO Bank Polski S.A., łącznie z dwoma spółkami zależnymi: PKO Bankiem Hipotecznym S.A. oraz PKO Leasing S.A., utworzył Podatkową Grupę Kapitałową Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („PGK PKO Banku Polskiego S.A.”). Umowa ta została zarejestrowana przez Naczelnika Drugiego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie.

Podatkowa grupa kapitałowa jest instytucją prawa podatkowego przewidzianą przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Jej utworzenie oznacza konsolidację dochodów spółek wchodzących w jej skład dla celów opodatkowania podatkiem dochodowym oraz umożliwia skorzystanie z innych, zapewniających w szczególności ułatwienia operacyjne, przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, które dedykowane są podatkowym grupom kapitałowym.

PKO Bank Polski S.A. jest w PGK PKO Banku Polskiego S.A. spółką dominującą. PGK PKO Banku Polskiego S.A. została powołana na okres 3 lat podatkowych. Pierwszy rok podatkowy rozpoczął się 1 stycznia 2019 roku.

Prime Car Management S.A. jest podmiotem dominującym w Podatkowej Grupie Kapitałowej Prime Car Management S.A., w skład której wchodzi także Futura Leasing S.A. oraz Masterlease Sp. z o.o. Ta podatkowa grupa kapitałowa została utworzona na okres 5 lat, tj. lata 2016-2020.

Zmiany różnic przejściowych w 2020 roku	Stan na 31 grudnia 2019 Podatek odroczony	Zmiany		Stan na koniec okresu Podatek odroczony
		Rachunek zysków i strat	Pozostałe dochody całkowite	
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Różnice z tytułu wyceny bilansowej i podatkowej umów leasingu	845 231	-252 862	0	592 369
Odpisy aktualizujące wartość należności nieuznane za koszty uzyskania przychodów	100 771	13 634	0	114 405
Różnice pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	300	1 058	0	1 358
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	9 561	589	0	10 150
Koszty do zapłacenia	10 615	1 992	0	12 607
Rezerwy	6 913	1 661	11	8 585
Wartość godziwa instrumentów pochodnych	507	770	1 097	2 374
Odsetki naliczone do zapłacenia (koszt)	364	-149	0	215
Pozostałe aktywa	2 416	-1 692	0	724
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	976 678	-234 999	1 108	742 787
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
Różnice z tytułu wyceny bilansowej i podatkowej umów leasingu	-1 841	-8 059	0	-9 900
Odsetki naliczone do otrzymania (przychód)	-7 034	645	0	-6 389
Wartość godziwa instrumentów pochodnych	-484	484	0	0
Wycena relacji z klientami	-10 886	2 302	0	-8 584
Inne	-2 856	2 220	0	-636
Rezerwa brutto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-23 101	-2 408	0	-25 509
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego	x	-237 407	x	x
Zmiana z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujęta w pozostałych całkowitych dochodach	x	x	1 108	x
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	954 461	-237 222	1 108	718 347
Rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego	-884	-185	x	-1 069

Kwota aktywów netto z tytułu podatku dochodowego, których realizacji lub uregulowania oczekuje się po upływie 12 miesięcy, na koniec 2020 roku wynosiła 535.628 tys. zł (2019: 600.718 tys. zł). Grupa oczekuje w przyszłych okresach nadwyżki dochodu do opodatkowania nad dochodem wynikającym z odwrócenia się dotychczasowych dodatnich różnic przejściowych oraz w latach, w których jednostkowo na poziomie spółek powstanie strata podatkowa, bieżącego rozliczenia straty w ramach podatkowej grupy kapitałowej.

Zmiany różnic przejściowych w 2019 roku	Stan na 31 grudnia 2018	Zmiany			Stan na koniec okresu
	Podatek odroczony	Z tytułu przejęcia PCM	Rachunek zysków i strat	Pozostałe dochody całkowite	Podatek odroczony
Aktywa z tytułu podatku odroczonego					
Różnice z tytułu wyceny bilansowej i podatkowej umów leasingu	779 922	63 724	1 585	0	845 231
Odpisy aktualizujące wartość należności nieuznane za koszty uzyskania przychodów	102 172	7 927	-9 328	0	100 771
Różnice pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	3 427	0	-3 127	0	300
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	9 956	0	-395	0	9 561
Koszty do zapłacenia	1 339	4 830	4 446	0	10 615
Rezerwy	4 077	317	2 492	27	6 913
Wartość godziwa instrumentów pochodnych	277	82	32	116	507
Odsetki naliczone do zapłacenia (koszt)	241	0	123	0	364
Pozostałe aktywa	286	1 899	231	0	2 416
Strata podatkowa do rozliczenia w okresach przyszłych	8	55	-63	0	0
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	901 705	78 834	-4 004	143	976 678
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego					
Różnice pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	-1 399	0	-442	0	-1 841
Odsetki naliczone do otrzymania (przychód)	-4 506	0	-2 528	0	-7 034
Wartość godziwa instrumentów pochodnych	-356	0	-128	0	-484
Wycena relacji z klientami	-10 578	-1 938	1 630	0	-10 886
Inne	-1 409	-3 748	2 301	0	-2 856
Rezerwa brutto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-18 248	-5 686	833	0	-23 101
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego	x	x	-3 171	x	x
Zmiana z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujęta w pozostałych całkowitych dochodach	x	x	x	143	x
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	884 241	73 148	-3 071	143	954 461
Rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego	-784	0	-100	0	-884

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

15. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Środki pieniężne w kasie	15	19
Środki na rachunkach bieżących	125 011	235 210
Lokaty w bankach	0	1 712
Razem	125 026	236 941

16. Aktywa finansowe i zobowiązania wyceniane według wartości godziwej

16.1. Pochodne instrumenty finansowe

Grupa wykorzystuje jako zabezpieczenia swoich pozycji rynkowych na potrzeby niezwiązane z rachunkowością zabezpieczeń walutowe transakcje terminowe oraz swap walutowo-procentowy (CIRS). Na potrzeby związane z rachunkowością zabezpieczeń Grupa wykorzystuje swapy stopy procentowej (IRS).

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna lub sprzedaży walut w przyszłości.

Kontrakty swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana kwot nominalów w różnych walutach lub kwot odsetek (na przykład zamiana strumienia odsetek stałych na odsetki zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład kontrakty swapów walutowo-procentowych).

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź jaka jest bieżąca wartość godziwa instrumentów. Z tego względu nie pokazują, jaki jest stopień narażenia Grupy na ryzyko walutowe lub ryzyko zmiany stóp procentowych. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom.

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższej tabeli:

	31 grudnia 2020	Wartości godziwe	
	Wartość nominalna instrumentów bazowych	Aktywa	Zobowiązania
Pochodne instrumenty finansowe			
Walutowe kontrakty swap	569 019	21	18 023
Kontrakty swap dla stóp procentowych (IRS)	387 450	0	5 610
Razem	956 469	21	23 633
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne			
Kontrakty swap dla stóp procentowych (IRS)	767 534	0	7 574
	767 534	0	7 574
Razem	767 534	0	7 574

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

	31 grudnia 2019		
	Wartość nominalna instrumentów bazowych	Wartości godziwe	
		Aktywa	Zobowiązania
Pochodne instrumenty finansowe			
Walutowe kontrakty swap	51 649	0	71
Swapy walutowo-procentowe (CIRS)	19 003	2 545	0
Kontrakty swap dla stóp procentowych (IRS)	586 500	0	898
Razem	657 152	2 545	969
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne			
Kontrakty swap dla stóp procentowych (IRS)	357 441	0	1 772
Razem	357 441	0	1 772

Grupa eliminuje ryzyko kredytowe kontrahenta wynikające z zawartych transakcji pochodnych poprzez przeprowadzanie wszystkich tego typu operacji z instytucjami finansowymi w ramach Grupy PKO Banku Polskiego.

Kwota należności długoterminowych z tytułu pochodnych instrumentów finansowych na koniec 2020 roku wynosiła 0 tys. zł (2019: 0 tys. zł).

Przepływy części odsetkowych kontraktów IRS występują w cyklach miesięcznych, zatem wywierają wpływ na wynik finansowy w każdym miesiącu. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych dotyczy okresu do 31 maja 2029 roku.

Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat wyniosła w 2020 roku 44 tys. zł (2019: (-)272 tys. zł).

Nie występują planowane transakcje, w odniesieniu do których rachunkowość zabezpieczeń została uprzednio zastosowana, ale nie oczekuje się ich przeprowadzenia.

Poniżej przedstawiono spodziewane przepływy odsetkowe w ramach rachunkowości zabezpieczeń, zagregowane do wybranych przedziałów czasowych.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2020	Wypływy	Wpływy
Do 1 miesiąca	-475	59
Powyżej 1 miesiąca do 6 miesięcy	-2 007	248
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	-1 965	219
Powyżej 1 roku do 2 lat	-2 543	183
Powyżej 2 lat do 5 lat	-3 584	929
Powyżej 5 lat	-348	1 710
Razem	-10 922	3 348

17. Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu

Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu	31 grudnia 2020			31 grudnia 2019		
według rodzaju	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto
Należności z tytułu leasingu finansowego	17 181 484	-597 258	16 584 226	16 689 174	-493 285	16 195 889
Należności z tytułu pożyczek	1 806 979	-65 064	1 741 915	1 626 854	-56 998	1 569 856
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	69 974	-26 627	43 347	57 653	-11 309	46 344
Należności z tytułu faktoringu	1 649 653	-21 505	1 628 148	1 329 964	-19 100	1 310 864
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	20 708 090	-710 454	19 997 636	19 703 645	-580 692	19 122 953
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)	79 562	-2 896	76 666	88 267	-3 294	84 973

Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu	31 grudnia 2020			31 grudnia 2019		
według struktury podmiotowej	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto
Klienci indywidualni	106 711	-1 612	105 099	114 135	-1 358	112 777
Klienci detaliczni	13 169 294	-532 288	12 637 006	12 930 656	-447 449	12 483 207
Klienci korporacyjni	7 309 724	-176 493	7 133 231	6 525 539	-131 849	6 393 690
Sektor publiczny	122 361	-61	122 300	133 315	-36	133 279
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	20 708 090	-710 454	19 997 636	19 703 645	-580 692	19 122 953

Wpływ pandemii COVID-19 na pogorszenie jakości portfela należności z tytułu leasingu finansowego, pożyczek oraz faktoringu w okresie od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku opisany został w nocie 41. skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W saldzie należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu uwzględnione zostały przede wszystkim należności z tytułu leasingu finansowego, omówione w nocie 18.1.

Kwota należności długoterminowych z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosiła 11.645.895 tys. zł (2019: 11.237.838 tys. zł).

	Aktywa brutto, w przypadku których nie nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	Aktywa brutto, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	Aktywa dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)	Razem wartość brutto	Odpisy dotyczące aktywów, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	Odpisy dotyczące aktywów, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	Odpisy dotyczące aktywów dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)	Razem wartość odpisów na oczekiwane straty	Razem wartość netto
Stan na dzień 31 grudnia 2020									
Należności z tytułu leas. finansowego	13 247 594	2 899 951	1 033 939	17 181 484	-40 450	-81 198	-475 610	-597 258	16 584 226
Należności z tytułu pożyczek	1 312 894	413 899	80 186	1 806 979	-7 003	-10 456	-47 605	-65 064	1 741 915
Należności z tytułu leas. operacyjnego	34 358	7 193	28 423	69 974	-871	-1 182	-24 574	-26 627	43 347
Należności z tytułu faktoringu	1 532 993	93 936	22 724	1 649 653	-2 368	-101	-19 036	-21 505	1 628 148
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	16 127 839	3 414 979	1 165 272	20 708 090	-50 692	-92 937	-566 825	-710 454	19 997 636
w tym: POCI	0	0	79 562	79 562	0	0	-2 896	-2 896	76 666
Stan na dzień 31 grudnia 2019									
Należności z tytułu leas. finansowego	13 471 356	2 352 796	865 022	16 689 174	-34 949	-66 635	-391 701	-493 285	16 195 889
Należności z tytułu pożyczek	1 120 093	418 578	88 183	1 626 854	-4 924	-7 512	-44 562	-56 998	1 569 856
Należności z tytułu leas. operacyjnego	35 287	9 329	13 037	57 653	-1 129	-2 341	-7 839	-11 309	46 344
Należności z tytułu faktoringu	1 198 184	80 493	51 287	1 329 964	-1 498	-174	-17 428	-19 100	1 310 864
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	15 824 920	2 861 196	1 017 529	19 703 645	-42 500	-76 662	-461 530	-580 692	19 122 953
w tym: POCI	0	0	88 267	88 267	0	0	-3 294	-3 294	84 973

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poniżej zaprezentowano przesunięcia między fazami utraty wartości w wartości bilansowej brutto oraz odpisów na oczekiwane straty kredytowe. Dla należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu, które wielokrotnie zmieniły fazy, przesunięcie zostało zaprezentowane jako transfer z fazy, w jakiej znajdowały się na dzień 1 stycznia lub w momencie ich początkowego ujęcia do fazy utraty wartości na dzień 31 grudnia.

Wartość bilansowa brutto Stan na 31 grudnia 2020 roku	wartości niepodlegające transferom	z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	Razem
Należności z tytułu leasingu finansowego	14 442 113	1 756 878	387 240	193 649	67 615	320 488	13 501	17 181 484
Należności z tytułu pożyczek	1 587 556	162 091	24 764	10 150	5 840	15 615	963	1 806 979
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	55 047	3 536	856	2 648	19	7 813	55	69 974
Należności z tytułu faktoringu	1 617 183	6 237	14 561	296	2 898	6 975	1 503	1 649 653
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	17 701 899	1 928 742	427 421	206 743	76 372	350 891	16 022	20 708 090
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	79 562	0	0	0	0	0	0	79 562

Odpisy na oczekiwane straty Stan na 31 grudnia 2020 roku	wartości niepodlegające transferom	z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	Razem
Należności z tytułu leasingu finansowego	-402 747	-43 809	-1 178	-62 167	-2 573	-84 705	-79	-597 258
Należności z tytułu pożyczek	-49 696	-5 462	-191	-4 135	-323	-5 254	-3	-65 064
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	-18 661	-416	-28	-2 370	-2	-5 145	-5	-26 627
Należności z tytułu faktoringu	-19 121	-12	4	-50	3	-3 907	1 578	-21 505
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	-490 225	-49 699	-1 393	-68 722	-2 895	-99 011	1 491	-710 454
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-2 896	0	0	0	0	0	0	-2 896

Wartość bilansowa netto Stan na 31 grudnia 2020 roku	wartości niepodlegające transferom	z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	Razem
Należności z tytułu leasingu finansowego	14 039 366	1 713 069	386 062	131 482	65 042	235 783	13 422	16 584 226
Należności z tytułu pożyczek	1 537 860	156 629	24 573	6 015	5 517	10 361	960	1 741 915
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	36 386	3 120	828	278	17	2 668	50	43 347
Należności z tytułu faktoringu	1 598 062	6 225	14 565	246	2 901	3 068	3 081	1 628 148
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	17 211 674	1 879 043	426 028	138 021	73 477	251 880	17 513	19 997 636
w tym: w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	76 666	0	0	0	0	0	0	76 666

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wartość bilansowa brutto Stan na 31 grudnia 2019 roku	wartości niepodlegające transferom	z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	Razem
Należności z tytułu leasingu finansowego	14 222 834	1 524 221	506 336	209 686	24 777	189 412	11 908	16 689 174
Należności z tytułu pożyczek	1 432 743	114 872	38 923	21 615	1 793	15 811	1 097	1 626 854
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	42 832	8 920	-54	1 983	16	3 956	0	57 653
Należności z tytułu faktoringu	924 120	28 861	337 190	12 994	0	26 799	0	1 329 964
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	16 622 529	1 676 874	882 395	246 278	26 586	235 978	13 005	19 703 645
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	88 267	0	0	0	0	0	0	88 267

Odpisy na oczekiwane straty Stan na 31 grudnia 2019 roku	wartości niepodlegające transferom	z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	Razem
Należności z tytułu leasingu finansowego	-328 096	-46 745	-1 223	-65 507	-574	-51 120	-20	-493 285
Należności z tytułu pożyczek	-32 544	-4 904	-170	-11 214	-32	-8 129	-5	-56 998
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	-5 033	-2 251	0	-1 173	-10	-2 842	0	-11 309
Należności z tytułu faktoringu	-12 602	-63	-501	-3 608	0	-2 326	0	-19 100
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	-378 275	-53 963	-1 894	-81 502	-616	-64 417	-25	-580 692
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-3 294	0	0	0	0	0	0	-3 294

Wartość bilansowa netto Stan na 31 grudnia 2019 roku	wartości niepodlegające transferom	z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	Razem
Należności z tytułu leasingu finansowego	13 894 738	1 477 476	505 113	144 179	24 203	138 292	11 888	16 195 889
Należności z tytułu pożyczek	1 400 199	109 968	38 753	10 401	1 761	7 682	1 092	1 569 856
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	37 799	6 669	-54	810	6	1 114	0	46 344
Należności z tytułu faktoringu	911 518	28 798	336 689	9 386	0	24 473	0	1 310 864
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	16 244 254	1 622 911	880 501	164 776	25 970	171 561	12 980	19 122 953
w tym: w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	84 973	0	0	0	0	0	0	84 973

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

18. Leasing

18.1. Należności z tytułu leasingu finansowego

31 grudnia 2020	Inwestycja leasingowa brutto	Suma niezdyskontowanych opłat leasingowych (bez niegwarantowanych wartości końcowych)	Niezrealizowane przychody	Suma zdyskontowanych niegwarantowanych wartości końcowych
Należności leasingowe brutto:				
do 1 roku	6 657 271	7 004 022	-498 224	151 473
powyżej 1 roku do 2 lat	4 550 050	4 736 888	-298 843	112 005
powyżej 2 do 3 lat	3 110 372	3 213 496	-155 240	52 116
powyżej 3 do 4 lat	1 717 135	1 758 414	-68 762	27 483
powyżej 4 do 5 lat	769 688	786 563	-24 140	7 265
powyżej 5 lat	376 968	388 024	-13 213	2 157
Razem brutto	17 181 484	17 887 407	-1 058 422	352 499
Odpisy na oczekiwane straty	-597 258	-597 258	x	x
Razem netto	16 584 226	17 290 149	-1 058 422	352 499

31 grudnia 2019	Inwestycja leasingowa brutto	Suma niezdyskontowanych opłat leasingowych (bez niegwarantowanych wartości końcowych)	Niezrealizowane przychody	Suma zdyskontowanych niegwarantowanych wartości końcowych
Należności leasingowe brutto:				
do 1 roku	6 830 037	7 278 425	-614 568	166 180
powyżej 1 roku do 2 lat	4 278 266	4 473 560	-369 890	174 596
powyżej 2 do 3 lat	2 882 403	2 958 943	-191 410	114 870
powyżej 3 do 4 lat	1 597 393	1 651 738	-86 157	31 812
powyżej 4 do 5 lat	748 655	767 797	-31 024	11 882
powyżej 5 lat	352 420	372 226	-20 843	1 037
Razem brutto	16 689 174	17 502 689	-1 313 892	500 377
Odpisy na oczekiwane straty	-493 285	-493 285	x	x
Razem netto	16 195 889	17 009 404	-1 313 892	500 377

Korzystający nabywają przedmiot leasingu po zakończeniu umowy w cenie ustalonej na poziomie niższym niż wartość rynkowa. Sporadycznie występuje gwarancja nabycia przedmiotu leasingu po zakończeniu umowy leasingu przez podmioty trzecie.

Charakterystyka portfela z podziałem na rodzaj środków (wg wartości netto)	31 grudnia 2020	%	31 grudnia 2019	%
Leasing samochodów osobowych	6 555 397	39%	6 594 996	41%
Leasing transportu ciężkiego	4 304 335	26%	4 223 613	26%
Leasing nieruchomości	643 999	4%	751 060	5%
Leasing maszyn i urządzeń	5 080 495	31%	4 626 220	28%
Razem	16 584 226	100%	16 195 889	100%

18.2. Należności z tytułu leasingu operacyjnego

Należności z tytułu leasingu operacyjnego Grupy wyniosły na koniec 2020 roku 43.347 tys. zł (2019: 46.344 tys. zł).

Środki trwałe oddane w leasing operacyjny zostały omówione w nocie 20.1. skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Umowy leasingu operacyjnego zawierane są na okres krótszy niż 75% ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów finansowych. Bieżąca wartość minimalnych opłat leasingowych na moment zawarcia umowy jest niższa niż wartość godziwa przedmiotu leasingu. W umowach leasingu operacyjnego nie występują płatności warunkowe. Umowy nie gwarantują leasingobiorcy możliwości wydłużenia bądź skrócenia okresu leasingu.

19. Wartości niematerialne

2020	Wartość firmy	Relacje z klientami	Znak towarowy	Prawa autorskie	Oprogramowanie komputerowe	Oprogramowanie komputerowe w budowie	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO							
Stan na 1 stycznia	57 437	71 000	3 200	554	81 171	4 324	217 686
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	0	0	0	29 392	5 535	34 927
Zwiększenie	0	0	0	0	21 571	13 356	34 927
Przejęcie do użytkowania	0	0	0	0	7 821	-7 821	0
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	0	0	0	-385	0	-385
Stan na 31 grudnia	57 437	71 000	3 200	554	110 178	9 859	252 228
UMORZENIE							
Stan na 1 stycznia	0	16 908	0	509	60 703	0	78 120
Amortyzacja okresu (Ogólne koszty administracyjne)	0	8 914	0	29	12 719	0	21 662
Zmniejszenia w ciągu roku	0	0	0	0	-385	0	-385
Stan na 31 grudnia	0	25 822	0	538	73 037	0	99 397
ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
Stan na 1 stycznia	0	0	0	0	0	0	0
Stan na 31 grudnia	0	0	0	0	0	0	0
WARTOŚĆ NETTO							
Stan na 1 stycznia	57 437	54 092	3 200	45	20 468	4 324	139 566
Stan na 31 grudnia	57 437	45 178	3 200	16	37 141	9 859	152 831

Wartość firmy, powstała z tytułu nabycia spółki Raiffeisen-Leasing Polska S.A. w dniu 1 grudnia 2016 roku, została przypisana do wyodrębnionej ewidencyjnie części aktywów Grupy, będących aktywami nabytej Raiffeisen-Leasing Polska S.A. Test na utratę wartości został przeprowadzony metodą zdyskontowanych dywidend z uwzględnieniem wartości rezydualnej, na podstawie 8-letniej prognozy finansowej. Na dzień bilansowy nie stwierdzono przesłanek utraty wartości tego aktywa.

Relacje z klientami w wysokości 41.317 tys. zł są ujawnionym zidentyfikowanym aktywem przy rozliczeniu ceny nabycia Raiffeisen-Leasing Polska S.A. wycenionym odrębnie dla klientów korporacyjnych i detalicznych. Przyjęty okres amortyzacji wynosi 20 lat, przy czym profil amortyzacji zbieżny jest

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

z oczekiwanym konsumowaniem korzyści, jakie te relacje przyniosą w przyszłości, czyli nieliniowo. Relacje z klientami w wysokości 3.861 tys. zł są ujawnionym zidentyfikowanym aktywem przy rozliczeniu ceny nabycia Prime Car Management S.A. Przyjęty okres amortyzacji wynosi 10 lat, a profil amortyzacji zbieżny jest z oczekiwanym konsumowaniem korzyści, jakie te relacje przyniosą w przyszłości, czyli nieliniowo.

Znak towarowy Maserlease jest ujawnionym zidentyfikowanym aktywem przy rozliczeniu ceny nabycia Prime Car Management S.A.

Wartość zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosła 2.565 tys. zł.

W 2020 roku i 2019 roku nie występowały ograniczenia dotyczące tytułu prawnego do wartości niematerialnych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

2019	Wartość firmy	Relacje z klientami	Znak towarowy	Prawa autorskie	Oprogramowanie komputerowe	Oprogramowanie komputerowe w budowie	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO							
Stan na 1 stycznia	57 437	64 000	0	554	71 543	1 181	194 715
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	7 000	3 200	0	10 839	3 143	24 182
Zmiana z tytułu przejęcia/połączenia	0	7 000	3 200	0	1 040	0	11 240
Zwiększenie	0	0	0	0	8 311	4 631	12 942
Przejęcie do użytkowania	0	0	0	0	1 488	-1 488	0
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	0	0	0	-1 211	0	-1 211
Stan na 31 grudnia	57 437	71 000	3 200	554	81 171	4 324	217 686
UMORZENIE							
Stan na 1 stycznia	0	8 328	0	482	52 664	1	61 475
Zmiana z tytułu przejęcia/połączenia	0	0	0	0	652	0	652
Amortyzacja okresu (Ogólne koszty administracyjne)	0	8 580	0	27	8 598	-1	17 204
Zmniejszenia w ciągu roku	0	0	0	0	-1 211	0	-1 211
Stan na 31 grudnia	0	16 908	0	509	60 703	0	78 120
ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
Stan na 1 stycznia	0	0	0	0	0	0	0
Stan na 31 grudnia	0	0	0	0	0	0	0
WARTOŚĆ NETTO							
Stan na 1 stycznia	57 437	55 672	0	72	18 879	1 180	133 240
Stan na 31 grudnia	57 437	54 092	3 200	45	20 468	4 324	139 566

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

20. Rzeczowe aktywa trwałe

2020	Nieruchomości inwestycyjne	Budynki, lokale i ulepszenia w obcych obiektach	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe	Razem	w tym: aktywa z tytułu prawa do użytkowania
WARTOŚĆ BRUTTO								
Stan na 1 stycznia 2020 roku	12 976	64 436	42 459	1 683 192	9 057	12	1 812 132	58 924
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	13 679	7 039	534 534	646	0	555 898	13 034
Zwiększenia bezpośrednie	0	13 679	7 039	534 534	646	0	555 898	13 034
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	-602	-12 889	-573 493	-103	-12	-587 099	-515
Stan na 31 grudnia 2020 roku	12 976	77 513	36 609	1 644 233	9 600	0	1 780 931	71 443
UMORZENIE								
Stan na 1 stycznia 2020 roku	1 623	17 038	30 423	373 517	6 799	0	429 400	13 543
Amortyzacja okresu	247	17 375	5 137	204 913	651	0	228 323	16 662
Zmniejszenia w ciągu roku	0	-405	-11 336	-171 822	-131	0	-183 694	-372
Stan na 31 grudnia 2020 roku	1 870	34 008	24 224	406 608	7 319	0	474 029	29 833
ODPISY AKTUALIZUJĄCE								
Stan na 1 stycznia 2020 roku	0	0	95	5 003	0	0	5 098	0
Zwiększenia	820	0	0	0	0	0	820	0
Zmniejszenia	0	0	0	-4 504	0	0	-4 504	0
Stan na 31 grudnia 2020 roku	820	0	95	499	0	0	1 414	0
WARTOŚĆ NETTO								
Stan na 31 grudnia 2019 roku	11 353	47 398	11 941	1 304 672	2 258	12	1 377 634	45 381
Stan na 31 grudnia 2020 roku	10 286	43 505	12 290	1 237 126	2 281	0	1 305 488	41 610

Wartość zobowiązań umownych dotyczących rzeczowych aktywów trwałych na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosła 59.992 tys. zł, w całości będące do nabycia środków trwałych, które staną się przedmiotami umów leasingu operacyjnego.

W 2020 roku i 2019 roku nie występowały ograniczenia dotyczące tytułu prawnego do rzeczowych aktywów trwałych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wartość bilansowa netto rzeczowych aktywów trwałych oddanych w leasing operacyjny na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosła 1.226.059 tys. zł, a na 31 grudnia 2019 roku – 1.297.511 tys. zł (szczegóły dotyczące tych rzeczowych aktywów trwałych zawiera nota 20.1. skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

2019	Nieruchomości inwestycyjne	Budynki, lokale i ulepszenia w obcych obiektach	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe	Razem	w tym: aktywa z tytułu prawa do użytkowania
WARTOŚĆ BRUTTO								
Stan na 31 grudnia 2018 roku	12 976	1 468	33 644	688 952	7 467	0	744 507	0
Zmiany wynikające z wdrożenia MSSF 16	0	34 322	0	0	0	0	34 322	34 322
Stan na 1 stycznia 2019 roku	12 976	35 790	33 644	688 952	7 467	0	778 829	34 322
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	29 546	10 778	1 467 270	2 193	56	1 509 843	25 498
Zmiana z tytułu przejęcia/połączenia	0	21 765	2 691	1 027 281	1 650	44	1 053 431	17 893
Zwiększenia bezpośrednie	0	7 781	8 087	439 989	543	12	456 412	7 605
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	-900	-1 963	-473 030	-603	-44	-476 540	-896
Stan na 31 grudnia 2019 roku	12 976	64 436	42 459	1 683 192	9 057	12	1 812 132	58 924
UMORZENIE								
Stan na 1 stycznia 2019 roku	1 376	1 060	23 312	138 854	5 978	0	170 580	0
Zmiana z tytułu przejęcia/połączenia	0	3 526	2 309	260 512	706	0	267 053	1 470
Amortyzacja okresu	247	12 639	5 486	137 281	716	0	156 369	12 255
Zmniejszenia w ciągu roku	0	-187	-684	-163 130	-601	0	-164 602	-182
Stan na 31 grudnia 2019 roku	1 623	17 038	30 423	373 517	6 799	0	429 400	13 543
ODPISY AKTUALIZUJĄCE								
Stan na 1 stycznia 2019 roku	0	40	95	4 398	22	0	4 555	0
Zwiększenia	0	0	0	605	0	0	605	0
Zmniejszenia	0	-40	0	0	-22	0	-62	0
Stan na 31 grudnia 2019 roku	0	0	95	5 003	0	0	5 098	0
WARTOŚĆ NETTO								
Stan na 31 grudnia 2018 roku	11 600	368	10 237	545 700	1 467	0	569 372	0
Stan na 31 grudnia 2019 roku	11 353	47 398	11 941	1 304 672	2 258	12	1 377 634	45 381

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

20.1. Wartość środków trwałych oddanych w leasing operacyjny

2020	Nieruchomości inwestycyjne	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO				
Stan na 1 stycznia	12 976	8 969	1 652 109	1 674 054
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	0	531 996	531 996
Zwiększenia bezpośrednie	0	0	531 996	531 996
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	-7 326	-570 665	-577 991
Stan na 31 grudnia	12 976	1 643	1 613 440	1 628 059
UMORZENIE				
Stan na 1 stycznia	1 623	6 483	363 568	371 674
Amortyzacja okresu	247	347	202 267	202 861
Zmniejszenia w ciągu roku	0	-5 790	-167 930	-173 720
Stan na 31 grudnia	1 870	1 040	397 905	400 815
ODPISY AKTUALIZUJĄCE				
Stan na 1 stycznia	0	0	4 869	4 869
Zwiększenia	820	0	0	820
Zmniejszenia	0	0	-4 504	-4 504
Stan na 31 grudnia	820	0	365	1 185
WARTOŚĆ NETTO				
Stan na 1 stycznia	11 353	2 486	1 283 672	1 297 511
Stan na 31 grudnia	10 286	603	1 215 170	1 226 059

Łączna wartość przyszłych opłat z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Dla okresu:		
do 1 roku	258 213	259 080
powyżej 1 roku do 2 lat	160 531	152 284
powyżej 2 do 3 lat	75 955	68 476
powyżej 3 do 4 lat	14 608	18 337
powyżej 4 do 5 lat	3 098	2 413
powyżej 5 lat	1 924	2 458
Razem	514 329	503 048

W 2020 roku Grupa osiągnęła przychody z nieruchomości inwestycyjnych w wysokości 1.151 tys. zł (2019: 1.151 tys. zł), koszty bezpośrednie związane z tą działalnością wyniosły 1.008 tys. zł (2019: 1.008 tys. zł).

Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnej, o wartości księgowej na dzień 31 grudnia 2020 roku w wysokości 10.006 tys. zł, wynosi 10.124 tys. zł.

2019	Nieruchomości inwestycyjne	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO				
Stan na 1 stycznia	12 976	8 969	657 294	679 239
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	987	1 456 659	1 457 646
Zmiana z tytułu przejęcia	0	0	1 019 349	1 019 349
Zwiększenia bezpośrednie	0	987	437 310	438 297
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	-987	-461 844	-462 831
Stan na 31 grudnia	12 976	8 969	1 652 109	1 674 054
UMORZENIE				
Stan na 1 stycznia	1 376	4 745	126 005	132 126
Zmiana z tytułu przejęcia	0	0	257 572	257 572
Amortyzacja okresu	247	1 882	134 998	137 127
Zmniejszenia w ciągu roku	0	-144	-155 007	-155 151
Stan na 31 grudnia	1 623	6 483	363 568	371 674
ODPISY AKTUALIZUJĄCE				
Stan na 1 stycznia	0	0	4 325	4 325
Zwiększenia	0	0	544	544
Stan na 31 grudnia	0	0	4 869	4 869
WARTOŚĆ NETTO				
Stan na 1 stycznia	11 600	4 224	526 964	542 788
Stan na 31 grudnia	11 353	2 486	1 283 672	1 297 511

21. Należności i zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Należny zwrot podatku	617	3 453
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego brutto razem	617	3 453
Odpisy aktualizujące	0	0
Podatek dochodowy do zapłaty	-9 057	-18 430
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego brutto razem	-9 057	-18 430
Razem	-8 440	-14 977

22. Zapasy

	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Inwestycje leasingowe	93 581	108 072
Aktywa poleasingowe	108 601	82 535
Zapasy brutto razem	202 182	190 607
Odpisy aktualizujące	-5 594	-204
Zapasy netto	196 588	190 403

Żadna kategoria zapasów nie stanowiła zabezpieczenia kredytów lub pożyczek w roku zakończonym 31 grudnia 2020 roku i w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2019 roku.

23. Pozostałe aktywa

	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Aktywa finansowe brutto, w tym:		
Należności z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego	19 020	10 973
Należności ze sprzedaży zwindykowanych przedmiotów leasingu	40 042	728
Należności od EBI z tytułu programu wsparcia MŚP	3 452	1 136
Aktywa finansowe brutto razem	62 514	12 837
Odpisy aktualizujące	0	0
Aktywa finansowe netto razem	62 514	12 837
Aktywa niefinansowe brutto, w tym:		
Zaliczki na rzecz dostawców przedmiotów leasingu	49 747	42 208
Rozrachunki publicznoprawne	356 675	269 093
Koszty zapłacone	14 755	13 035
Inne	6 368	3 062
Aktywa niefinansowe brutto razem	427 545	327 398
Odpisy aktualizujące	-1 565	-1 850
Aktywa niefinansowe netto razem	425 980	325 548
Razem	488 494	338 385

Kwota pozostałych aktywów, których realizacji lub uregulowania oczekuje się po upływie 12 miesięcy, na koniec 2020 roku wynosiła 990 tys. zł (2019: 1.595 tys. zł).

W pozycji rozrachunki publicznoprawne wykazane zostały na dzień 31 grudnia 2020 roku należności z tytułu podatku od towarów i usług (356.522 tys. zł) oraz należności z tytułu nadpłaty w podatku od środków transportu (153 tys. zł), na 31 grudnia 2019 roku – należności z tytułu podatku od towarów i usług (268.534 tys. zł) oraz należności z tytułu nadpłaty w podatku od środków transportu (559 tys. zł).

Poniższe zestawienie przedstawia zmianę stanu odpisów aktualizujących wartość innych aktywów.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość innych aktywów	2020	2019
Stan odpisu na dzień 1 stycznia	1 850	21 198
Utworzenie odpisów na utratę wartości	1	1 463
Wykorzystanie odpisów	-14	-20 811
Odwrócenie odpisów na utratę wartości	-272	0
Stan odpisu na dzień 31 grudnia	1 565	1 850

Odpis aktualizujący wartość pozostałych aktywów na dzień 31 grudnia 2020 roku w kwocie 1.565 tys. zł oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku w kwocie 1.850 tys. zł dotyczył innych aktywów.

24. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek

	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Kredyty i pożyczki otrzymane, w tym:	17 717 436	18 746 709
Zobowiązania krótkoterminowe	5 681 829	5 309 223
Zobowiązania długoterminowe	12 035 607	13 437 486
Razem	17 717 436	18 746 709

Zmiany w wartości zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek przedstawia poniższa tabela.

W okresie	2020	2019
Stan na początek okresu	18 746 709	16 636 642
Zmiana z tytułu przejęcia	0	1 300 752
Ciągnięcia kredytów i pożyczek	3 783 237	7 128 983
Spląty kredytów i pożyczek	-5 043 144	-6 289 264
Zmniejszenia z tytułu spląty odsetek	-252 153	-378 728
Zmiana naliczonych odsetek, wyceny pozycji w walutach obcych i pozostałe	482 787	348 324
Stan na koniec okresu	17 717 436	18 746 709

Oprocentowanie otrzymanych kredytów ma charakter zmienny i oparte jest na stawkach rynkowych (WIBOR 1M/3M, EURIBOR 1M/3M/6M, LIBOR 1M/3M – w zależności od waluty zaangażowania) powiększonych o marżę banku. Grupa finansuje swoją działalność w PKO Banku Polskim S.A. oraz bankach zewnętrznych (spoza Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A.), w tym w międzynarodowych bankach rozwoju (ang. multilateral development banks).

W celu dopasowania struktury walutowej pasywów i aktywów Grupa zaciąga kredyty w następujących walutach: PLN, EUR oraz USD.

Kredyty otrzymane z Banku Rozwoju Rady Europy (CEB), Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI), Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOiR), Międzynarodowej Korporacji Finansowej (IFC) oraz Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) zabezpieczone są poprzez gwarancje bankowe wystawione przez PKO Bank Polski S.A.

25. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych spółki sekurytyzacyjnej Polish Lease Prime 1 DAC	2 475 225	1 835 870
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych spółki sekurytyzacyjnej ROOF Poland Leasing 2014 DAC	0	146 655
Zobowiązania z tytułu emisji krótkoterminowych dłużnych papierów wartościowych Jednostki Dominującej	1 060 503	149 499
Razem	3 535 728	2 132 024

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zmiany w wartości zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych przedstawia poniższa tabela.

W okresie	2020	2019
Stan na początek okresu	2 132 024	995 119
Zmiana z tytułu przejęcia	0	250 249
Zwiększenia z emisji (w cenie nominalnej)	2 147 000	3 019 700
Zmniejszenia z tytułu wykupu	-740 500	-2 130 400
Zmniejszenia z tytułu spłaty odsetek	0	-1 021
Zmiana naliczonych odsetek/dyskonta i pozostałe	-2 796	-1 623
Stan na koniec okresu	3 535 728	2 132 024

W ramach Programu obligacji (z limitem 1.500 mln złotych) uruchomionego we współpracy z PKO Bankiem Polskim Jednostka Dominująca emituje krótkoterminowe obligacje dyskontowe, w których dyskonto jest ustalone w oparciu o marżę oraz odpowiednią stawkę referencyjną WIBOR. Obligacje podlegają wykupowi według wartości nominalnej.

Wartość godziwa obligacji krótkoterminowych o wartości nominalnej 1.062.000 tys. zł wyliczona na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosła 1.060.503 tys. zł.

W grudniu 2014 roku spółka celowa ROOF Poland Leasing 2014 DAC wyemitowała obligacje na kwotę 636 mln zł z pierwotnym maksymalnym terminem wykupu do 2028 roku. W grudniu 2015 roku w związku ze zmianą programu wyemitowano obligacje na kwotę 618 mln zł oraz określono nowy maksymalny termin wykupu wszystkich obligacji w programie do października 2025 roku. Zabezpieczenie spłaty obligacji stanowiły należności leasingowe będące przedmiotem sekurytyzacji. Oprocentowanie obligacji było zmienne oparte na stopie WIBOR3M, odsetki były wypłacane w okresach kwartalnych. Również na bazie kwartalnej obligacje były wykupywane, a następnie umarzane. W dniu 2 kwietnia 2020 roku miała miejsce spłata ostatnich obligacji wyemitowanych przez spółkę celową ROOF Poland Leasing 2014 DAC. Na dzień 31 grudnia 2020 roku wartość zobowiązań z tytułu emisji tych obligacji wyniosła 0 tys. zł (31 grudnia 2019: 146.655 tys. zł).

W dniu 2 lipca 2020 roku program sekurytyzacji z udziałem spółki celowej ROOF Poland Leasing 2014 DAC został zakończony, PKO Leasing S.A. skorzystała z przysługującej jej opcji wykupu pozostałych w programie wierzytelności leasingowych (tzw. clean-up-call option). Powodem uruchomienia procesu zamknięcia przedmiotowej transakcji była spłata ostatnich obligacji wyemitowanych przez spółkę celową ROOF Poland Leasing 2014 DAC, która miała miejsce w dniu 2 kwietnia 2020 roku. Od tego dnia jedynym wierzycielem spółki z tytułu pożyczki podporządkowanej została PKO Leasing S.A. Otrzymane środki z tytułu odprzedaży wierzytelności leasingowych zostały wykorzystane – po opłaceniu podmiotów obsługujących transakcję – na spłatę pożyczki podporządkowanej udzielonej przez PKO Leasing S.A. spółce celowej. Na początku lipca 2020 roku, w związku z zamknięciem transakcji sekurytyzacji wierzytelności leasingowych PKO Leasing S.A. prowadzonej we współpracy ze spółką celową ROOF Poland Leasing 2014 DAC, rozpoczęto działania operacyjne związane z likwidacją spółki celowej.

We wrześniu 2019 roku PKO Leasing S.A. przeprowadziła transakcję sekurytyzacji wierzytelności leasingowych o wartości 2.475 mln zł. W dniu 26 września 2019 roku PKO Leasing S.A. dokonała sprzedaży wierzytelności leasingowych do spółki celowej Polish Lease Prime 1 Designated Activity Company (Polish Lease Prime 1 DAC) z siedzibą w Dublinie (Irlandia). Nabyte przez spółkę celową wierzytelności zostały sfinansowane głównie poprzez emisję papierów wartościowych (obligacji) przeprowadzoną dnia 26 września 2019 roku z terminem wykupu 28 grudnia 2029 roku oraz ze środków pozyskanych w ramach PKO Leasing S.A. PKO Leasing S.A. objął obligacje o wartości nominalnej 640 mln zł i terminie wykupu 28 grudnia 2029 roku (Obligacje Podporządkowane). Dodatkowo PKO Leasing S.A. udzielił pożyczki podporządkowanej w kwocie 83,75 mln zł. Obligacje o wartości nominalnej 1.835 mln zł (Obligacje Nadrzędne) zostały objęte przez podmioty spoza PKO Leasing S.A. Zgodnie z warunkami programu sekurytyzacji spłacane przez klientów wierzytelności leasingowe przeznaczone są w pierwszej kolejności na spłatę Obligacji Nadrzędnych, następnie na spłatę Obligacji Podporządkowanych i w ostatniej kolejności na spłatę pożyczki podporządkowanej. Oznacza to, że środki pozyskane ze spłacanych wierzytelności mogą być przeznaczone na spłatę pożyczki podporządkowanej dopiero po spłaceniu całej kwoty Obligacji Nadrzędnych oraz Obligacji Podporządkowanych (mechanizm Waterfall Payment). Obligacje Podporządkowane o wartości nominalnej 640 mln zł zostały przez Jednostkę Dominującą sprzedane na rzecz jednego z inwestorów transakcji w dniu 28 lutego 2020 roku (por. nota 31.).

26. Pozostałe zobowiązania

	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Zobowiązania finansowe brutto, w tym:		
Zobowiązania wobec klientów z tytułu kaucji i depozytów	255 604	203 927
Otrzymane zaliczki od klientów	195 501	198 018
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	55 450	53 191
Zobowiązania z tytułu leasingu	43 225	45 983
Zobowiązania finansowe brutto razem	549 780	501 119
Zobowiązania niefinansowe brutto, w tym:		
Przychody pobierane z góry	38 054	23 617
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	46 838	39 618
Rezerwa na premie i bonusy	24 390	19 991
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	10 145	9 159
Rozrachunki publiczno-prawne	8 148	9 436
Pozostałe	23 021	25 089
Zobowiązania niefinansowe brutto razem	150 596	126 910
Razem	700 376	628 029

Wartość zobowiązań, których realizacji lub uregulowania oczekuje się po upływie 12 miesięcy, wyniosła na dzień 31 grudnia 2020 roku 119.252 tys. zł (2019: 204.187 tys. zł).

W 2020 roku Grupa poniosła koszty rat leasingowych (bez podatku od towarów i usług) w wysokości 17.357 tys. zł.

27. Rezerwy

2020	Stan na 1 stycznia	Zmiana z tytułu przejęcia	Utworzenie rezerwy lub odpisu	Odwrocenie rezerwy lub odpisu	Wykorzystanie rezerwy lub odpisu	Inne zmiany	Stan na 31 grudnia
Rezerwy na sprawy sporne	707	0	2 324	-1 110	-36	0	1 885
Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe	707	0	360	-29	-230	73	881
Inne rezerwy	2 020	0	2 319	-1 934	0	0	2 405
Razem	3 434	0	5 003	-3 073	-266	73	5 171

2019	Stan na 1 stycznia	Zmiana z tytułu przejęcia	Utworzenie rezerwy lub odpisu	Odwrocenie rezerwy lub odpisu	Wykorzystanie rezerwy lub odpisu	Inne zmiany	Stan na 31 grudnia
Rezerwy na sprawy sporne	1 341	0	403	-923	-114	0	707
Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe	279	100	302	-100	-17	143	707
Inne rezerwy	0	2 256	1 896	-2 132	0	0	2 020
Razem	1 620	2 356	2 601	-3 155	-131	143	3 434

Inne rezerwy w wysokości 2.343 tys. zł na dzień 31 grudnia 2020 roku dotyczą rezerw na gwarantowane koszty pokrycia napraw szkód częściowych, w kwocie 62 tys. zł - pozostałych rezerw (2019: 1.779 tys. zł rezerw na gwarantowane koszty pokrycia napraw szkód częściowych w kwocie 241 tys. zł - pozostałych rezerw).

Na dzień 31 grudnia 2020 roku długoterminowa część rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe wyniosła 889 tys. zł (2019: 2.606 tys. zł), w tym: rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe - 839 tys. zł (2019: 670 tys. zł).

28. Kapitały

Wartość kapitału akcyjnego Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2020 roku i na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła 347.856 tys. zł.

W okresie od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku nie miały miejsca zmiany w wartości kapitału akcyjnego Jednostki Dominującej oraz w liczbie wyemitowanych akcji. Wszystkie wyemitowane akcje o wartości nominalnej 10 zł każda w liczbie 34.785.566 szt. na dzień 31 grudnia 2020 roku są w pełni opłacone. Wszystkie akcje mają takie same prawa głosu. Akcjonariuszem, posiadającym 100% kapitału zakładowego Jednostki Dominującej, jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.

Zarejestrowany kapitał akcyjny	Wartość nominalna akcji		Liczba akcji (w szt.)	
	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2020	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2020	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019
Stan na początek okresu	347 856	174 057	34 785 566	17 405 690
Emisja akcji	0	173 799	0	17 379 876
Stan na koniec okresu	347 856	347 856	34 785 566	34 785 566

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Kapitał zapasowy	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Kapitał zapasowy z zysków netto z lat ubiegłych	58 411	58 411
Kapitał zapasowy z nadwyżki ceny emisyjnej akcji nad ceną nominalną	193 152	193 152
Stan na koniec okresu	251 563	251 563

Kapitał zapasowy	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2020	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019
Stan na 1 stycznia	251 563	58 411
Nadwyżka ceny emisyjnej nad ceną nominalną akcji wyemitowanych w 2019 roku	0	193 152
Stan na koniec okresu	251 563	251 563

Kapitał rezerwowy	2020	2019
Stan na 1 stycznia	247	71 000
Pokrycie ujemnej pozycji w kapitałach własnych: Pozostałe kapitały	0	-70 753
Stan na koniec okresu	247	247

Inne dochody całkowite	2020	2019
Inne dochody całkowite na początek okresu (przed podatkiem)	-1 228	-399
Zyski odniesione na inne dochody całkowite w okresie	-2 093	747
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym:	-3 738	-1 576
- koszty z tytułu odsetek	-3 738	-1 576
Razem pozostałe dochody wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów (przed podatkiem)	-5 831	-829
Razem wpływ na inne dochody całkowite w okresie (przed podatkiem)	-5 831	-829
Razem inne dochody całkowite na koniec okresu (przed podatkiem)	-7 059	-1 228
Efekt podatkowy	1 346	238
Inne dochody całkowite na koniec okresu (netto)	-5 713	-990
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	44	-272

Kwota pozostałych całkowitych dochodów wykazanych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po uwzględnieniu podatku wyniosła w 2020 roku 4.326 tys. zł, w 2019 roku (-)686 tys. zł.

Wynik finansowy podlegał podziałowi zgodnie poniższą tabelą:

Wynik finansowy roku bieżącego	2020	2019
Stan na 1 stycznia	242 101	114 224
Zysk netto za rok bieżący przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	155 238	282 001
Przeniesienie na pozostałe kapitały (wynik finansowy z lat ubiegłych)	-242 101	-114 224
Wypłacona zaliczka na poczet dywidendy z zysku za rok bieżący	0	-39 900
Stan na 31 grudnia	155 238	242 101

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W dniu 24 września 2019 roku Zarząd Jednostki Dominującej podjął uchwałę o wypłacie akcjonariuszowi Jednostki Dominującej zaliczki na poczet dywidendy za rok obrotowy 2019 w wysokości 39.900 tys. zł z zysku za rok 2019. Wypłacona zaliczka zmniejszyła kapitały własne Grupy na dzień 31 grudnia 2019 roku.

Dywidendy

	2020	2019
Dywidendy wypłacone przez Jednostkę Dominującą (w tym kwota zaliczkowo wypłacona w trakcie bieżącego okresu)	0	158 249
Średnia ważona ilość akcji zwykłych Jednostki Dominującej	34 785 566	26 262 284
Dywidenda wypłacona przez Jednostkę Dominującą (w tym kwota zaliczkowo wypłacona w trakcie bieżącego okresu) przypadająca na 1 akcję	0,00	6,03

Propozycja podziału zysku

Zarząd Jednostki Dominującej zarekomenduje Radzie Nadzorczej przeznaczenie wyniku finansowego Jednostki Dominującej za 2020 rok w wysokości 127.035 tys. zł na wypłatę dywidendy oraz dodatkowo kwotę w wysokości 97.439 tys. zł z zysku lat ubiegłych (pozostawioną w latach ubiegłych do podziału w okresach przyszłych) oraz zysku z połączenia odniesionego na pozostałe kapitały w wysokości 1.726 tys. zł również do wypłaty w formie dywidendy.

	2020
Dywidendy zaproponowane do wypłaty z zysku roku bieżącego (w kwocie są uwzględnione zaliczki na poczet dywidendy wypłacone w trakcie bieżącego okresu)	127 035
Dywidendy zaproponowane do wypłaty z niepodzielonego zysku z lat ubiegłych oraz zysku z połączenia odniesionego na pozostałe kapitały	99 165
Ilość akcji zwykłych na 31 grudnia	34 785 566
Dywidenda zaproponowana do wypłaty przypadająca na 1 akcję (w złotych)	6,50

29. Informacje dotyczące segmentów działalności

Grupa Kapitałowa PKO Leasing S.A. prowadzi działalność biznesową w ramach segmentów oferujących określone produkty i usługi adresowane do określonych grup klientów. Sposób podziału segmentów biznesowych zapewnia spójność z modelem zarządzania sprzedażą i oferowania klientom kompleksowej oferty produktowej obejmującej zarówno leasing, pożyczki na finansowanie aktywów, faktoring czy usługi powiązane, jak zarządzanie flotą pojazdów. Przedstawiona poniżej nota segmentacyjna jest ujmowana w wewnętrznym systemie sprawozdawczym, tj. informacjach przekazywanych Zarządowi Jednostki Dominującej i Grupie PKO Banku Polskiego S.A., służących do oceny osiąganych wyników oraz alokacji zasobów.

Działalność Grupy Kapitałowej PKO Leasing S.A. obejmuje trzy podstawowe segmenty:

Segment detaliczny	Segment detaliczny oferuje pełen zakres obsługi małych i średnich przedsiębiorstw oraz mikroprzedsiębiorców. Do produktów i usług oferowanych klientom tego segmentu należą m.in.: leasing finansowy i operacyjny, usługi zarządzania flotą, pożyczki na finansowanie aktywów (w tym: samochodowa), faktoring oferowany przez PKO Faktoring S.A., usługi krótkoterminowego wynajmu samochodów, oferowanego przez Grupę Kapitałową Prime Car Management S.A. Segment obejmuje również obsługę osób prywatnych w ramach produktu leasingu konsumenckiego.
Segment korporacyjny	Segment korporacyjny obejmuje transakcje dokonywane z dużymi klientami korporacyjnymi i instytucjami finansowymi. Segment ten obejmuje m.in. następujące produkty i usługi: leasing finansowy i operacyjny, usługi zarządzania flotą, pożyczki na finansowanie aktywów (w tym: inwestycyjna, samochodowa, na finansowanie zapasów dealerów), faktoring oferowany przez PKO Faktoring S.A.
Centrum transferowe i pozostały	Centrum transferowe i pozostały obejmuje obciążenie z tytułu podatku dochodowego w zakresie prezentacji wyniku oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego i inne aktywa oraz zobowiązania z wyłączeniem zobowiązań z tytułu kaucji i depozytów, w tym w szczególności długoterminowe finansowanie zewnętrzne, obejmujące kredyty otrzymane od instytucji finansowych, emisje papierów wartościowych.

Grupa Kapitałowa PKO Leasing S.A. rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu wewnętrznych stawek rozliczeniowych. Transakcje pomiędzy segmentami odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach.

Zasady rachunkowości stosowane w raporcie segmentacyjnym są zgodne z zasadami rachunkowości opisanymi w niniejszym sprawozdaniu.

Prezentowane aktywa i zobowiązania segmentu są aktywami i zobowiązaniami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej. Wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dla poszczególnych segmentów oparte są o wewnętrzne informacje zarządcze. Poszczególnym segmentom przypisano aktywa i zobowiązania oraz związane z tymi aktywami i zobowiązaniami przychody i koszty.

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego w zakresie prezentacji wyniku oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego, zobowiązania z tytułu bieżącego

podatku dochodowego oraz rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie prezentacji sprawozdania z sytuacji finansowej zostały ujęte na poziomie Grupy (aktywa i zobowiązania niealokowane).

Za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Leasing S.A.
Wynik z tytułu odsetek	343 738	89 029	0	432 767
Wynik z tytułu prowizji i opłat	124 005	49 292	0	173 297
Wyniki na działalności ubezpieczeniowej	63 956	10 987	0	74 943
Wynik pozostały	1 857	564	0	2 421
Odpisy netto na oczekiwane straty kredytowe	-116 829	-36 909	0	-153 738
Ogólne koszty administracyjne	-223 997	-94 429	0	-318 426
Wynik segmentu (brutto)	192 730	18 534	0	211 264
Podatek dochodowy	0	0	-56 024	-56 024
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	192 730	18 534	-56 024	155 240

Na dzień 31 grudnia 2020 roku	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Leasing S.A.
Aktywa	13 782 336	8 076 598	412 453	22 271 387
Aktywa niealokowane	0	0	713 661	713 661
Suma aktywów	13 782 336	8 076 598	1 126 114	22 985 048
Zobowiązania	107 299	106 121	0	213 420
Zobowiązania niealokowane	0	0	21 786 624	21 786 624
Suma zobowiązań	107 299	106 121	21 786 624	22 000 044

Za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Leasing S.A.
Wynik z tytułu odsetek	310 167	80 927	0	391 094
Wynik z tytułu prowizji i opłat	116 907	62 508	0	179 415
Wyniki na działalności ubezpieczeniowej	62 924	9 818	0	72 742
Wynik pozostały	88 231	14 519	0	102 750
Odpisy netto na oczekiwane straty kredytowe	-81 038	-28 080	0	-109 118
Ogólne koszty administracyjne oraz koszty amortyzacji przedmiotów w leasingu operacyjnym	-204 976	-92 763	0	-297 739
Wynik segmentu (brutto)	292 215	46 929	0	339 144
Podatek dochodowy	0	0	-57 143	-57 143
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	292 215	46 929	-57 143	282 001

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Leasing S.A.
Aktywa	13 601 134	7 075 300	0	20 676 434
Aktywa niealokowane	0	0	1 689 907	1 689 907
Suma aktywów	13 601 134	7 075 300	1 689 907	22 366 341
Zobowiązania	165 220	137 677	0	302 897
Zobowiązania niealokowane	0	0	21 229 354	21 229 354
Suma zobowiązań	165 220	137 677	21 229 354	21 532 251

Grupa Kapitałowa PKO Leasing S.A. prowadzi działalność przede wszystkim na terytorium Polski, działalność prowadzona przez spółki zależne na terenie Szwecji i Irlandii jest pomijalna z punktu widzenia działalności Grupy jako całości.

30. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Wartość otrzymanych zobowiązań finansowych (niewykorzystanych linii kredytowych) i gwarancyjnych (związanych z zobowiązaniami Grupy wobec podmiotów trzecich wynikających przede wszystkim z zawartych umów kredytu oraz umów najmu) zaprezentowano poniżej.

	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Otrzymane zobowiązania finansowe	3 339 183	2 722 237
Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	2 615 195	2 913 789
Razem	5 954 378	5 636 026

Poniższa tabela przedstawia wynikającą z zawartych umów wartość zobowiązań warunkowych:

	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Udzielone zobowiązania finansowe		
Zobowiązania do udzielenia pożyczki/przekazania aktywów w leasing finansowy	148 437	287 298
Kwota przyznanych limitów faktoringowych do wykorzystania	1 798 489	1 551 098
Razem udzielone zobowiązania finansowe, w tym:	1 946 926	1 838 396
Z pierwotnym terminem zapadalności do 1 roku	1 946 926	1 838 396

Wszystkie zobowiązania Grupy do udzielenia pożyczki/przekazania aktywów w leasing finansowy/faktoringu mają charakter warunkowy. Szczegółowy opis ryzyk związanych z zobowiązaniami pozabilansowymi został przedstawiony w notach dotyczących ryzyka.

Sprawy sporne

Łączna wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, w których Grupa występowała w roli pozwanego, wynosiła na dzień 31 grudnia 2020 roku 6.037 tys. zł (31 grudnia 2019 roku: 5.284 tys. zł). Grupa utworzyła rezerwy w przypadkach, gdzie według szacunków Grupy prawdopodobieństwo konieczności wypływu środków

zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%. Rezerwę utworzono w wysokości przewidywanej kwoty zobowiązania. Na dzień 31 grudnia 2020 roku rezerwy na roszczenia prawne, w których Grupa występowała w roli pozwanego, wyniosły 1.885 tys. zł (2019: 707 tys. zł).

Polskie przepisy podatkowe podlegają interpretacjom oraz zmianom, stąd istnieje teoretyczna możliwość, iż interpretacja tych przepisów przez władze skarbowe może być inna niż zastosowana przez Grupę, co może skutkować dążeniem organów podatkowych do ustalenia innego wymiaru podatku od tego, który został zapłacony przez Grupę. Zgodnie z art. 70 § 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa rok podatkowy może podlegać badaniu przez władze skarbowe w ciągu 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku. W ocenie Zarządu Jednostki Dominującej ryzyko wpływu środków z tego tytułu nie jest istotne.

31. Sekurytyzacja portfela leasingowego Grupy

ROOF Poland Leasing 2014 DAC z siedzibą w Irlandii jest spółką celową powołaną do obsługi sekurytyzacji wierzytelności leasingowych przeprowadzanej w ramach Grupy Kapitałowej Raiffeisen-Leasing Polska S.A., nabytej przez PKO Leasing S.A. w 2016 roku. ROOF Poland Leasing 2014 DAC wyemitowała obligacje w celu pozyskania środków na nabycie wierzytelności od Raiffeisen-Leasing Polska S.A., obecnie od PKO Leasing S.A.

Polish Lease Prime 1 DAC z siedzibą w Irlandii jest spółką celową powołaną w 2019 roku do obsługi sekurytyzacji wierzytelności leasingowych przeprowadzanej w ramach PKO Leasing S.A.

Pomiędzy spółkami celowymi: ROOF Poland Leasing 2014 DAC oraz Polish Lease Prime 1 DAC a PKO Leasing S.A. nie występują powiązania kapitałowe. Spółki celowe utworzone zostały zgodnie z regulacjami irlandzkiego prawa spółek w formie tzw. „Designated Activity Company” (DAC), czyli spółki kapitałowej z prawem wykonywania wyłącznie czynności określonych w akcie założycielskim. W przypadku spółek celowych w akcie założycielskim wskazano w zakresie wykonywanej działalności zawieranie transakcji finansowych, w tym dotyczących sekurytyzacji.

W ramach transakcji sekurytyzacji wierzytelności leasingowych PKO Leasing S.A. pełni rolę jednostki inicjującej, a ROOF Poland Leasing 2014 DAC oraz Polish Lease Prime 1 DAC – jednostek specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402 z dnia 12 grudnia 2017 roku w sprawie ustanowienia ogólnych ram dla sekurytyzacji oraz utworzenia szczególnych ram dla prostych, przejrzystych i standardowych sekurytyzacji, a także zmieniające dyrektywy 2009/65/WE, 2009/138/WE i 2011/61/UE oraz rozporządzenia (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 648/2012.

Utworzenie podmiotu niezależnego od jednostki inicjującej sekurytyzację jest standardem rynkowym wynikającym z oczekiwań wszystkich partnerów biznesowych, szczególnie inwestorów i banków zapewniających finansowanie. Pozwala to na odseparowanie ryzyka kredytowego inicjatora, tj. w tym przypadku PKO Leasing S.A., od ryzyka portfela wierzytelności, które są zabezpieczeniem obligacji emitowanych przez spółki celowe. Dla ochrony interesów wszystkich stron transakcji sekurytyzacji stworzone zostały umowne ramy funkcjonowania spółek celowych. Co do zasady spółki celowe zarządzane są zgodnie z ustaleniami wynikającymi z umów stanowiących podstawę sekurytyzacji.

PKO Leasing S.A. sprawuje nad wyżej wymienionymi spółkami kontrolę zgodnie z MSSF 10, mimo iż nie posiada w nich zaangażowania kapitałowego.

We wrześniu 2019 roku PKO Leasing S.A. przeprowadziła transakcję sekurytyzacji wierzytelności leasingowych o wartości 2.475 mln zł. W dniu 26 września 2019 roku Grupa dokonała sprzedaży wierzytelności leasingowych do spółki celowej Polish Lease Prime 1 Designated Activity Company (Polish Lease Prime 1 DAC) z siedzibą w Dublinie (Irlandia). Nabyte przez spółkę celową wierzytelności zostały sfinansowane głównie poprzez emisję papierów wartościowych (obligacji) przeprowadzoną dnia 26 września 2019 roku z terminem wykupu 28 grudnia 2029 roku oraz ze środków pozyskanych w ramach PKO Leasing S.A. PKO Leasing S.A. objął obligacje o wartości nominalnej 640 mln zł i terminie wykupu 28 grudnia 2029 roku (Obligacje Podporządkowane). Dodatkowo PKO Leasing S.A. udzielił pożyczki podporządkowanej w kwocie 83,75 mln zł. Obligacje o wartości nominalnej 1.835 mln zł (Obligacje Nadrzędne) zostały objęte przez podmioty spoza PKO Leasing S.A. Zgodnie z warunkami programu sekurytyzacji spłacane przez klientów wierzytelności leasingowe przeznaczone są w pierwszej kolejności na spłatę Obligacji Nadrzędnych, następnie na spłatę Obligacji Podporządkowanych i w ostatniej kolejności na spłatę pożyczki podporządkowanej. Oznacza to, że środki pozyskane ze spłacanych wierzytelności mogą być przeznaczone na spłatę pożyczki podporządkowanej dopiero po spłaceniu całej kwoty Obligacji Nadrzędnych oraz Obligacji Podporządkowanych (mechanizm Waterfall Payment). Obligacje Podporządkowane o wartości nominalnej 640 mln zł zostały przez Grupę sprzedane na rzecz jednego z inwestorów transakcji w dniu 28 lutego 2020 roku.

Celem i korzyścią transakcji sprzedaży wierzytelności do spółki celowej było pozyskanie źródeł długoterminowego finansowania i ich dywersyfikacja.

W dniu 2 lipca 2020 roku program sekurytyzacji z udziałem spółki celowej ROOF Poland Leasing 2014 DAC został zakończony, PKO Leasing S.A. skorzystała z przysługującej jej opcji wykupu pozostałych w programie wierzytelności leasingowych (tzw. clean-up-call option). Powodem uruchomienia procesu zamknięcia przedmiotowej transakcji była spłata ostatnich obligacji wyemitowanych przez spółkę celową ROOF Poland Leasing 2014 DAC, która miała miejsce w dniu 2 kwietnia 2020 roku. Od tego dnia jedynym wierzycielem spółki z tytułu pożyczki podporządkowanej została PKO Leasing S.A. Otrzymane środki z tytułu odprzedaży wierzytelności leasingowych zostały wykorzystane – po opłaceniu podmiotów obsługujących transakcję – na spłatę pożyczki podporządkowanej udzielonej przez PKO Leasing S.A. spółce celowej. Na początku lipca 2020 roku, w związku z zamknięciem transakcji sekurytyzacji wierzytelności leasingowych PKO Leasing S.A. prowadzonej we współpracy ze spółką celową ROOF Poland Leasing 2014 DAC, rozpoczęto działania operacyjne związane z likwidacją spółki celowej.

Na 31 grudnia 2020 roku wartość aktywów stanowiących przedmiot transakcji sekurytyzacji wierzytelności leasingowych wyniosła 2.456.802 tys. zł, na 31 grudnia 2019 roku - 2.723.252 tys. zł. Sekurytyzowane wierzytelności leasingowe prezentowane są w aktywach Grupy z uwagi na niespełnienie warunków wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Pomimo faktu, że PKO Leasing S.A. ma obowiązek przekazania kwot otrzymanych z portfela umów leasingu objętych sekurytyzacją do Polish Lease Prime 1 DAC (korzyści z portfela umów leasingu), Grupa zachowała zasadniczo całe ryzyko wynikające z posiadania portfela

umów leasingu poprzez fakt udzielenia pożyczki podporządkowanej i objęcie Obligacji Podporządkowanych, z których są pokrywane ewentualne straty poniesione z portfela umów leasingu. Wartości bilansowe aktywów finansowych objętych sekurytyzacją zaprezentowano w poniższej tabeli:

	Wartość transakcji		Kwota ryzyka pozostająca w Grupie	
	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Wartość bilansowa aktywów - należności z tytułu leasingu finansowego	2 456 802	2 723 252	2 456 802	2 723 252
Wartość bilansowa aktywów - środki na rachunkach bieżących o ograniczonej możliwości dysponowania	105 140	219 528	105 140	219 528
Wartość bilansowa zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych	-2 370 079	-1 982 525	-2 370 079	-1 982 525
Pozycja netto	191 863	960 255	191 863	960 255

32. Aktywa, na których ustanowiono zabezpieczenia lub o ograniczonej możliwości dysponowania

W tabeli poniżej zaprezentowano informacje na temat aktywów finansowych zastawionych lub o ograniczonej możliwości dysponowania.

Aktywa o ograniczonej możliwości dysponowania	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	108 704	223 675
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu	2 456 802	2 723 252
Należności stanowiące przedmiot transakcji sekurytyzacji wierzycielności leasingowych	2 456 802	2 723 252

Zabezpieczeniem zobowiązań z tytułu sekurytyzacji aktywów są w 100% należności stanowiące przedmiot sekurytyzacji, czyli wierzycielności leasingowe sprzedane w ramach programu.

33. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Środki pieniężne w kasie	15	19
Środki na rachunkach bieżących	125 011	235 210
Lokaty w bankach	0	1 712
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty prezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	125 026	236 941

Wartość środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o ograniczonej możliwości dysponowania wyniosła na dzień 31 grudnia 2020 roku 108.704 tys. zł (2019: 223.675 tys. zł). Dotyczą one:

- środków na rachunkach bankowych spółek ROOF Poland Leasing 2014 DAC oraz Polish Lease Prime 1 DAC w wysokości 105.140 tys. zł, co związane jest z mechanizmami zabezpieczającymi określonymi w programie sekurytyzacji wiarygodności leasingowych (2019: 219.529 tys. zł),
- środków na rachunkach bankowych VAT w wysokości 3.564 tys. zł, co związane jest z wprowadzeniem do polskiego prawa podatkowego dotyczącego podatku od towarów i usług mechanizmu podzielonej płatności (ang. split payment) (2019: 4.146 tys. zł).

Pozycja niezrealizowane różnice kursowe dodatnie/(ujemne) odnosi się do różnic kursowych od zobowiązań z tytułu kredytów.

Pozycja Inne korekty odnosi się przede wszystkim do zmian w wartości rzeczowych aktywów trwałych oddanych w leasing operacyjny, w tym w szczególności wydatki na nabycie i wartość zlikwidowanych przedmiotów oddanych w leasing operacyjny, amortyzacja przedmiotów w leasingu operacyjnym, oraz do pozostałych zmian w kapitałach własnych.

Inne korekty	2020	2019
Wydatki z tytułu nabycia składników rzeczowych aktywów trwałych oddanych w leasing operacyjny	-531 996	-438 297
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych w leasingu operacyjnym	202 861	137 127
Zmniejszenie stanu rzeczowych aktywów trwałych w leasingu operacyjnym na skutek ich sprzedaży lub likwidacji	403 405	307 680
Odsetki otrzymane (odrębna linia w sprawozdaniu z przepływów środków pieniężnych)	-746 600	-811 751
Przejęte zobowiązania z tytułu kredytów i obligacji	0	1 551 001
Pozostałe korekty	-4 837	3 062
Razem	-677 167	748 822

Pozostałe pozycje niepieniężne dotyczą zmiany odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych oraz w 2019 roku – wartość środków trwałych i wartości niematerialnych przejętych wraz z połączeniem z Qualia Development sp. z o.o. oraz przejęciem spółek z Grupy Kapitałowej Prime Car Management S.A.

Pozostałe pozycje niepieniężne	2020	2019
Składniki rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych przejęte z nabyciem Prime Car Management S.A.	0	-796 964
Składniki rzeczowych aktywów trwałych przejęte z połączeniem z Qualia Development Sp. z o.o.	0	-2
Zmiany odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych	-3 684	543
Razem	-3 684	-796 423

34. Wynik na instrumentach finansowych

Wynik dotyczący należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu i środków na rachunkach bankowych i ich ekwiwalentach

	2020	2019
Całkowite przychody odsetkowe dotyczące aktywów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	743 885	824 245
Razem	743 885	824 305
w tym: przychody odsetkowe dotyczące aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	127 111	142 099

Wynik dotyczący zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu

	2020	2019
Całkowite koszty odsetkowe dotyczące zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	-307 672	-421 940
Razem	-307 672	-421 940

35. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Metody ustalania wartości godziwej poszczególnych składników aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej wraz z przypisanymi do nich modelami wyceny można zaklasyfikować do trzech głównych kategorii:

- *Kategoria I* – aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny notowane na aktywnym rynku lub techniki wyceny bazujące tylko i wyłącznie na informacjach rynkowych. Wycena mark-to-market stosowana głównie w odniesieniu do notowanych papierów wartościowych.
- *Kategoria II* – aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących obserwacje rynkowe lub informacje pochodzące z aktywnego rynku. Wycena mark-to-model z parametryzacją modeli wyłącznie na podstawie notowań z aktywnego rynku dla danego typu instrumentu. W oparciu o tego typu modele wyceniana jest większość instrumentów pochodnych, w tym transakcje terminowe na papiery wartościowe, niepłynne papiery skarbowe lub papiery emitowane przez bank centralny oraz nienotowane dłużne papiery korporacyjne i komunalne papiery wartościowe, dla których do wyceny pobierane są dane z aktywnego rynku.
- *Kategoria III* – aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku. Wycena mark-to-model z częściową parametryzacją modelu na podstawie estymowanych czynników ryzyka. Metoda ta dotyczy nieliniowych instrumentów pochodnych zawieranych na nieaktywnym rynku, nienotowanych dłużnych papierów korporacyjnych, które nie spełniają warunków pozwalających na zaliczenie ich do kategorii II, a także instrumentów pochodnych, dla których dokonano korekty wartości godziwej o odpisy z tytułu ryzyka kredytowego.

Podział instrumentów finansowych ujmowanych w wartości godziwej na opisane powyżej kategorie prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie pozycji	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Kategoria I		
Razem aktywa	0	0
Razem zobowiązania	0	0
Kategoria II		
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa)	21	2 545
Razem aktywa	21	2 545
Pochodne instrumenty finansowe (zobowiązania)	31 207	2 741
Razem zobowiązania	31 207	2 741
Kategoria III		
Razem aktywa	0	0
Razem zobowiązania	0	0
Razem wszystkie kategorie – aktywa	21	2 545
Razem wszystkie kategorie – zobowiązania	31 207	2 741

Poniżej zaprezentowano główne założenia i metody wykorzystane przez Grupę podczas określania wartości godziwej instrumentów finansowych nieujmowanych w wartości godziwej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

- Środki pieniężne i ich ekwiwalenty: są oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej i przeszacowywane w okresach poniżej roku. W związku z tym ich wartość godziwa jest zbliżona do wartości bilansowej.
- Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu: wartość godziwa należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu została oszacowana przy zastosowaniu modelu opartego o kontraktową wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu bieżących stóp procentowych uwzględniających marżę na ryzyko kredytowe. Marże uwzględnione zostały przy zachowaniu podziału na główne grupy produktowe, tj. należności z tytułu leasingu finansowego o zmiennej stopie procentowej, należności z tytułu leasingu finansowego o stałej stopie procentowej, należności z umów leasingu finansowego nieruchomości. Model zastosowany do wyznaczenia wartości godziwej należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu wykorzystuje techniki wyceny oparte na parametrach nie pochodzących z rynku, w związku z tym zaliczany jest do trzeciej kategorii wyceny.
- Zobowiązania finansowe: zaprezentowane w tej pozycji instrumenty finansowe to kredyty otrzymane od banków, zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych. Wartość godziwa dla zobowiązań finansowych o stałej stopie procentowej powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych z tytułu kapitału i odsetek przy zastosowaniu czynnika dyskontującego wyliczonego w oparciu o krzywą zerokuponową. Grupa przyjęła, że wartość godziwa dla powyższych instrumentów o zmiennej stopie procentowej lub o stałej stopie procentowej, ale poniżej 1 roku jest równa ich wartości bilansowej.

Poniżej przedstawiono wartość księgową i godziwą tych aktywów i zobowiązań finansowych, które nie zostały wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według ich wartości godziwej.

Wyszczególnienie pozycji	31 grudnia 2020					31 grudnia 2019				
	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III
Aktywa										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	125 026	125 026	0	0	125 026	236 941	236 941	0	0	236 941
Należności z tytułu leasingu i pożyczek oraz faktoringu	19 997 636	20 060 875	0	0	20 060 875	19 122 953	19 138 462	0	0	19 138 462
Pozostałe aktywa finansowe	62 514	62 514	0	0	62 514	12 837	12 837	0	0	12 837

Wyszczególnienie pozycji	31 grudnia 2020					31 grudnia 2019				
	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III
Zobowiązania										
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	17 717 436	17 717 436	0	0	17 717 436	18 746 709	18 746 709	0	0	18 746 709
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	3 535 728	3 535 728	0	0	3 535 728	2 132 024	2 132 024	0	0	2 132 024
Pozostałe zobowiązania finansowe	549 780	549 780	0	0	549 780	501 119	501 119	0	0	501 119
Pozabilansowe zobowiązania o charakterze finansowym	1 946 926	1 946 926	0	0	1 946 926	1 838 396	1 838 396	0	0	1 838 396

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

36. Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane tylko w przypadku, gdy Grupa posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty, a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i zobowiązań następuje jednocześnie.

Poniższe zestawienia prezentują aktywa finansowe i zobowiązania finansowe, które zostały skompensowane i zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w kwocie netto.

31 grudnia 2020	Kwoty brutto uznanych aktywów finansowych	Kwota kompensaty	Kwoty netto aktywów finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
				Instrumenty finansowe	Otrzymane zabezpieczenia pieniężne	
AKTYWA FINANSOWE						
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej - Pochodne instrumenty finansowe	21	0	21	0	0	21
Razem	21	0	21	0	0	21

31 grudnia 2019	Kwoty brutto uznanych aktywów finansowych	Kwota kompensaty	Kwoty netto aktywów finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
				Instrumenty finansowe	Otrzymane zabezpieczenia pieniężne	
AKTYWA FINANSOWE						
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej - Pochodne instrumenty finansowe	2 545	0	2 545	0	0	2 545
Razem	2 545	0	2 545	0	0	2 545

31 grudnia 2020	Kwoty brutto uznanych zobowiązań finansowych	Kwota kompensaty	Kwoty netto zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
				Instrumenty finansowe	Złożone zabezpieczenia pieniężne	
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE						
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej - Pochodne instrumenty finansowe	31 207	0	31 207	0	0	31 207
Razem	31 207	0	31 207	0	0	31 207

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

31 grudnia 2019	Kwoty brutto uznanych zobowiązań finansowych	Kwota kompensaty	Kwoty netto zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
				Instrumenty finansowe	Złożone zabezpieczenia pieniężne	
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE						
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej - Pochodne instrumenty finansowe	2 741	0	2 741	0	0	2 741
Razem	2 741	0	2 741	0	0	2 741

37. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Podmioty powiązane z Grupą to:

- jednostka dominująca – Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. (PKO Bank Polski lub PKO BP), będąca jednostką dominującą najwyższego szczebla,
- członkowie kluczowego personelu Grupy oraz kluczowego personelu jednostki dominującej Grupy oraz osoby z nimi powiązane,
- pozostałe jednostki – pozostałe jednostki powiązane należące do Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego S.A., w tym: PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A., PKO Towarzystwo Ubezpieczeń S.A., PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A., PKO BP Finat Sp. z o.o., PKO BP Bankowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A., PKO Bank Hipoteczny S.A., Qualia Sp. z o.o., ZenCard Sp. z o.o., Bankowe Towarzystwo Kapitałowe S.A.

Do członków kluczowego personelu Grupy zalicza się członków Zarządu Jednostki Dominującej oraz członków Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej, których listę zaprezentowano w nocie 1. skonsolidowanego sprawozdania finansowego. W 2020 roku i w 2019 roku nie wystąpiły transakcje z członkami kluczowego personelu jednostki dominującej wobec Jednostki Dominującej ani inne transakcje z osobami powiązanymi z członkami kluczowego personelu Grupy lub jednostki dominującej wobec Jednostki Dominującej, poza zaprezentowanymi poniżej.

Transakcje z jednostką dominującą będącą bankiem obejmowały transakcje mające na celu zapewnienie finansowania działalności Grupy (głównie kredyty otrzymane), zagwarantowanie wywiązania się Jednostki Dominującej z zobowiązań z tytułu otrzymanych kredytów oraz zawartych umów najmu, domknięcie otwartych pozycji na operacjach instrumentami pochodnymi oraz zapewnienie Grupie obsługi bankowej. W rachunku zysków i strat skutkowało to powstaniem kosztów odsetkowych i prowizyjnych oraz przychodów odsetkowych. Grupa świadczy na rzecz jednostki dominującej przede wszystkim usługi leasingu operacyjnego.

Na rzecz spółek zależnych Grupa świadczy przede wszystkim usługi serwisowe, w tym usługi wsparcia operacyjnego, administrowania umowami, oceny ryzyka kredytowego transakcji, obsługi informatycznej,

księgowości, kadrowe. Wynagrodzenie oparte jest na ponoszonych kosztach związanych z obsługą powiększonych o marżę.

Na rzecz pozostałych jednostek powiązanych Grupa świadczy usługi leasingu operacyjnego i finansowego. PKO Leasing S.A. korzysta z usług ubezpieczenia świadczonych przez podmioty z Grupy PKO BP, w tym ubezpieczeń związanych z umową leasingu lub przedmiotami leasingu.

Na 31 grudnia 2020 jednostką powiązaną osobowo z Jednostką Dominującą poprzez kluczowy personel kierowniczy PKO Leasing S.A. bądź bliskich członków rodziny kluczowego personelu kierowniczego pozostawały 3 podmioty. Spółka dokonała zakupów usług (zaprezentowanych w kosztach z tytułu prowizji) w wysokości odpowiednio: w 2020 roku – 463 tys. zł, w 2019 – 337 tys. zł.

Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych.

Koszty rozliczeń z członkami kluczowego personelu Grupy za rok obrotowy dotyczą wynagrodzeń dla tego personelu, wypłacone w okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym.

Wynagrodzenie członków kluczowego personelu Grupy	2020	2019
Wynagrodzenie krótkoterminowe Zarządu (wynagrodzenie podstawowe)	6 615	3 433
Wynagrodzenie wypłacone w związku z rozwiązaniem stosunku pracy	539	864
Wynagrodzenie zmienne członków Zarządu	1 853	1 811
Wynagrodzenie Rady Nadzorczej	226	31
Razem	9 233	6 139

Zmienne składniki wynagrodzeń członków kluczowego personelu Grupy

Zmienne składniki wynagrodzeń przyznawane są w formie:

- nieodroczonej (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny),
- odroczonej (na kolejne trzy lata po pierwszym roku po okresie oceny),

przy czym zarówno wynagrodzenie nieodroczone, jak i odroczone, jest przyznawane w równych częściach w formie gotówkowej oraz w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym).

Składnik wynagrodzenia w formie instrumentu finansowego jest przeliczany na akcje fantomowe po przyznaniu danego składnika – z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji (Volume Weighted Average Price) PKO Banku Polskiego na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie, publikowanych w systemie informacyjnym Thomson Reuters albo Bloomberg – z IV kwartału okresu oceny. Następnie, po okresie retencyjnym i okresie odroczenia, akcje są przeliczane na gotówkę – z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji (Volume Weighted Average Price) PKO Banku Polskiego na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie z III kwartału roku kalendarzowego, w którym dokonywana jest wypłata, publikowanych w systemie informacyjnym Thomson Reuters albo Bloomberg.

Wynagrodzenie odroczone może podlegać redukcji w przypadku pogorszenia wyników finansowych Grupy, straty Grupy lub pogorszenia innych zmiennych związanych z efektami pracy w okresie oceny osób zajmujących stanowiska kierownicze (tzw. MRT – Material Risk Takers) oraz wynikami nadzorowanych lub kierowanych przez te osoby jednostek/komórek organizacyjnych, które ujawniły się po okresie oceny.

Rezerwa na zmienne składniki wynagrodzeń	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Zarząd Jednostki Dominującej	5 035	4 195
MRT	765	0
Razem rezerwa	5 800	4 195
Wynagrodzenie wypłacone w roku	2020	2019
	za lata 2015-2020	za lata 2014-2019
przyznane w formie gotówki	748	852
Zarząd Jednostki Dominującej	748	852
przyznane w formie instrumentu finansowego	1 141	959
Zarząd Jednostki Dominującej	1 141	959
Razem wynagrodzenie wypłacone	1 889	1 811

W związku z okolicznościami związanymi z ogłoszeniem stanu epidemii COVID-19 na obszarze kraju, w szczególności podjętymi nadzwyczajnymi ograniczeniami administracyjnymi dotyczącymi działalności gospodarczej oraz możliwymi konsekwencjami gospodarczymi tego stanu i ich spodziewanym wpływem na sektor bankowy, mając na uwadze komunikaty Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego z dnia 31 marca 2020 roku oraz Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 kwietnia 2020 roku Rada Nadzorcza postanowiła wprowadzić do Zasad zatrudniania i wynagradzania Członków Zarządu zapisy, dzięki którym będzie mogła podjąć decyzję (w ramach odrębnej uchwały) o czasowej zmianie (w zakresie określonym w Zasadach), w wypadku zajścia nadzwyczajnych i nieprzewidzianych okoliczności, wymagających zastosowania konserwatywnego podejścia do wynagrodzenia zmiennego członków Zarządu. Na podstawie tego zapisu w 2020 roku Rada Nadzorcza mając na uwadze ww. okoliczności postanowiła podjąć uchwałę w zakresie czasowej:

- zmiany proporcji wynagrodzeń zmiennych odroczonego i nieodroczonego, w odniesieniu do wynagrodzeń zmiennych za 2019 rok, na rzecz zwiększenia części wynagrodzenia zmiennego odroczonego,
- zmiany długości okresów odroczeń wypłat wynagrodzeń zmiennych w formie określonych w zasadach wynagradzania członków zarządu, w odniesieniu do składnika w formie instrumentu za lata 2016 – 2019, poprzez ich przedłużenie oraz terminu wypłaty kwoty wynikającej z przeliczenia akcji fantomowych na gotówkę dla składnika w formie instrumentu finansowego wynagrodzenia zmiennego nieodroczonego za rok 2019,
- zmiany proporcji między składnikiem gotówkowym i w formie instrumentu finansowego wynagrodzenia zmiennego, w odniesieniu do wynagrodzenia za 2019 rok, na rzecz zwiększenia części wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentu finansowego.

Jednocześnie Rada Nadzorcza biorąc ww. okoliczności oraz zapisy Zasad zatrudniania i wynagradzania Członków Zarządu Jednostki Dominującej postanowiła o czasowej zmianie okresu, z którego dokonuje się wyliczenia dla wartości bazowej wynagrodzenia zmiennego za lata 2016 – 2019 przeliczanej na liczbę akcji fantomowych oraz o zmianie okresu, z którego dokonuje się wyliczenia dla akcji fantomowych podlegających przeliczeniu na wartość pieniężną za lata 2016 – 2019.

Poniżej przedstawiono transakcje z podmiotami powiązanymi.

Pozycje ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej	Jednostka dominująca		Członkowie kluczowego personelu Grupy		Pozostałe jednostki	
	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19 799	11 293	0	0	0	0
Pochodne instrumenty finansowe – aktywa	21	2 545	0	0	0	0
Należności z tytułu leasingu i pożyczek oraz faktoringu	151	788	0	0	-9 307	-22 562
Pozostałe aktywa	794	145	0	0	5 669	4 758
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	16 773 442	17 186 874	0	0	14 071	16 448
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0	39 464	0
Pochodne instrumenty finansowe – pasywa	31 207	2 686	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	8 186	21 742	0	0	70	0
Rezerwy na zobowiązania (z tytułu programu wynagrodzeń zmiennych)	0	0	5 800	4 195	0	0

Pozycje ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat	Jednostka dominująca		Członkowie kluczowego personelu Grupy		Pozostałe jednostki	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Przychody z tytułu leasingu finansowego	0	0	0	0	23 419	15 079
Przychody z tytułu leasingu operacyjnego	20 692	19 525	18	20	1 736	1 799
Koszty z tytułu odsetek	-246 056	-370 325	0	0	-777	-2 082
Przychody z tytułu prowizji	0	0	0	0	13 691	10 784
Koszty z tytułu prowizji	-11 990	-13 525	0	0	0	0
Pozostałe przychody operacyjne	222	0	0	0	0	0
Przychody finansowe, w tym wynik na instrumentach pochodnych	-2 210	316	0	0	0	0
Ogólne koszty administracyjne	-3 988	-3 719	-9 233	-4 934	-196	0

Pozycje pozabilansowe	Jednostki dominujące		Członkowie kluczowego personelu Grupy		Pozostałe jednostki	
	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Gwarancje i akredytywy	2 323 048	2 722 237	0	0	0	0
Niewykorzystany limit kredytowy/pożyczkowy	3 339 183	2 913 789	0	0	0	0

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

38. Wynagrodzenie firmy audytorskiej

Łączna wysokość należnego wynagrodzenia netto firmy audytorskiej badającej sprawozdanie finansowe za usługi wskazane poniżej wyniosło:

	2020	2019
Usługi badania rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego	503	532
Usługi atestacyjne, w tym przeglądy sprawozdań finansowych, badanie i przeglądy pakietów konsolidacyjnych oraz badanie informacji historycznych specjalnego przeznaczenia	258	1 230
Razem	761	1 762

39. Zdarzenia po dacie bilansowej

Po dniu bilansowym nie wystąpiły istotne zdarzenia wymagające ujęcia bądź ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za rok kończący się 31 grudnia 2020 roku.

Zarządzanie ryzykiem finansowym

40. Charakter i zakres ryzyka związanego z instrumentami finansowymi

Grupa stosuje w swojej działalności aktywne podejście do zarządzania ryzykiem polegające na jego identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu i ograniczaniu. Grupa kieruje się zasadą, że efektywny system zarządzania i kontroli ryzyka jest oparty na trzech, dopasowanych elementach:

- strukturze organizacyjnej – obejmującej podział zadań i kompetencji, w tym wyraźne wskazania funkcji realizowanych przez poszczególne jednostki organizacyjne w procesie zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka,
- metodach monitoringu, pomiaru i szacowania ryzyka – stanowiących warunek prawidłowej identyfikacji przez Grupę ponoszonego ryzyka,
- działaniach skoncentrowanych na wykorzystaniu nowoczesnych technik zabezpieczania i transferu ryzyka w celu dostosowania rodzaju i profilu ryzyka podejmowanego przez Grupę do apetytu na ryzyko wyrażonego w przyjętych planach strategicznych.

Podstawowym założeniem przyjętym przy konstruowaniu systemu zarządzania i kontroli ryzyka jest rozdzielenie jednostek organizacyjnych kontrolujących ryzyko od jednostek biznesowych, a więc podejmujących ryzyko, co zostało odzwierciedlone w strukturze organizacyjnej Grupy. Zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka wdrażane są na podstawie pisemnych strategii, polityk i zasad.

41. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to zagrożenie poniesienia strat w wyniku niewywiązania się dłużnika z warunków zawartej umowy.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Grupę działalności leasingowej poprzez zapewnienie najwyższej jakości ocen ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec indywidualnego klienta i portfela leasingowego Grupy.

W odniesieniu do indywidualnego klienta, monitorowaniu podlega jego sytuacja ekonomiczno-finansowa, przebieg wykorzystania i spłaty leasingu czy pożyczki, ustanowione zabezpieczenia oraz powiązania kapitałowo-organizacyjne klienta. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu identyfikację zagrożeń oraz podejmowanie działań odpowiadających zmianom ryzyka.

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa grupuje klientów do odpowiednich klas aktywów, dla których dokonuje podziału na homogeniczne grupy pod kątem ryzyka niewypłacalności oraz wysokości straty, w przypadku zaistnienia zdarzenia niewypłacalności. W ramach poszczególnych portfeli dokonywana jest estymacja wysokości parametrów PD oraz LGD dla odpowiednich klas, jak również wyliczana jest oczekiwana strata (EL) dla celów zarządzania ryzykiem portfeli oraz kalkulacji odpisów na należności. Kalkulacja wysokości odpisów odbywa się w sposób automatyczny na podstawie dedykowanych modeli oraz przesłanek utraty wartości dla odpowiednich klas aktywów. Poprawność estymacji parametrów oraz wysokości utworzonego odpisu badana jest w ramach cyklicznego procesu walidacji oraz backtestów.

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie portfela obejmuje sporządzanie regularnych, okresowych analiz dotyczących portfela Grupy, zapewniających identyfikację niekorzystnych tendencji i koncentracji oraz wykonywanie doraźnych przeglądów tego portfela związanych przede wszystkim ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym.

Stosowane przez Grupę procedury monitorowania ryzyka kredytowego obejmują również zasady monitorowania ustanowionych zabezpieczeń. W ramach monitoringu przeprowadzane są okresowe wyceny zabezpieczeń. Zakres i częstotliwość tych przeglądów uzależnione są od rodzaju przedmiotu zabezpieczenia i obejmują: wartość zabezpieczenia i jej zmiany w okresie od ostatniego przeglądu, prawidłowość, kompletność i ważność dokumentów związanych z ustanowionym zabezpieczeniem.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe Grupy wynika głównie z prowadzonej działalności leasingowej, pożyczkowej i faktoringowej oraz w niewielkim stopniu z instrumentów pochodnych.

Grupa stosuje wewnętrzne procedury pozwalające określić poziom ryzyka kredytowego wiążącego się z przyznaniem danemu klientowi leasingu/pożyczki lub innych usług obciążonych ryzykiem kredytowym oraz stopień akceptowalności tego ryzyka. Procedury te tworzone są zgodnie ze standardami obowiązującymi w Grupie PKO BP. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu identyfikację zagrożeń oraz podejmowanie działań odpowiadających zmianom ryzyka.

Grupa posiada system kompetencji kredytowych zbudowany na wielostopniowym systemie komitetów kredytowych o różnych, ściśle określonych kompetencjach. Każda osoba zaangażowana w proces podejmowania decyzji odpowiada za ryzyko i zwrot na transakcji będącej przedmiotem decyzji.

W celu zapewnienia niezależności ocen ryzyka kredytowego i jakości portfela Grupy wprowadzony został podział odpowiedzialności pomiędzy Departament Zarządzania Ryzykiem i Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym.

Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym odpowiedzialny jest za zarządzanie indywidualnymi ekspozycjami leasingowymi i pożyczkowymi i w ramach swoich kompetencji wykonuje czynności związane z:

- wdrożeniem polityki kredytowej, procedur zawierania transakcji leasingowych/ pożyczek, w tym również opracowywania zasad i trybu podejmowania decyzji, oraz ustalanie kompetencji decyzyjnych i ról/poziomów w procesie akceptacji wniosków kredytowych,
- zapewnieniem właściwego stosowania zatwierdzonych przez Grupę standardów procesu zawierania umów leasingu / pożyczek,
- procesowaniem nowych wniosków klientów, w tym:
 - analizą kredytową oraz oceną ryzyka klienta,
 - podejmowaniem decyzji kredytowych,
- monitoringiem zawartej transakcji i leasingo-/pożyczkobiorcy,
- restrukturyzacją,
- analizą przepływów pieniężnych możliwych do uzyskania z tytułu zarządzania wierzytelnością, w tym: ustalaniem rezerwy indywidualnej na klientach indywidualnych.

Departament Zarządzania Ryzykiem odpowiedzialny jest za monitoring ryzyka całego portfela leasingowego i pożyczek Grupy i w ramach swoich zadań realizuje między innymi następujące funkcje:

- wdrożenie strategii zarządzania wszystkimi ryzykami,
- budowa oraz zarządzanie modelami oceny ryzyka,
- kalibracja, estymacja i walidacja parametrów do podejmowania decyzji kredytowych oraz zarządzania poziomem ryzyka kredytowego portfela,
- monitorowanie poziomu rezerw na ryzyko kredytowe,
- zarządzanie portfelem należności zagrożonych.

Przed zawarciem umowy leasingu / pożyczki / faktoringu Grupa dokonuje oceny zdolności kredytowej klienta. Ocena klienta wspierana jest przez wykorzystywane w Grupie systemy ratingowe i scoringowe. Systemy te stanowią ważny element zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie.

W przypadku klientów korporacyjnych zdolność kredytowa klienta jest oceniana w ramach systemu ratingowego w celu przyporządkowania klienta do jednej z kategorii ratingowych. Kategoria ratingowa ustalana jest na podstawie analizy czynników ilościowych (roczne i międzyokresowe sprawozdania finansowe), czynników jakościowych oraz informacji dodatkowych, stanowiących sygnały ostrzegawcze. Kategoria ratingowa ma wpływ na określenie standardowych kosztów ryzyka i jest ważnym parametrem w zarządzaniu portfelem leasingowym Grupy.

Grupa dokonuje również oceny ryzyka związanego z przedmiotem leasingu i zdolności klienta do obsługi zadłużenia, w tym przede wszystkim na podstawie generowanych przez klienta nadwyżek finansowych.

Dodatkowo, mając na względzie ograniczenia potencjalnej straty w sytuacji braku obsługi długu, Grupa dąży do zawierania dodatkowych umów zabezpieczeń.

Ocena zdolności kredytowej klienta detalicznego dokonywana jest przy wykorzystaniu kart scoringowych PD i LGD oraz dla części transakcji na podstawie macierzy decyzyjnych bazujących na poziomie oczekiwanej straty EL.

Czynności podejmowane w zakresie zabezpieczeń mają na celu należyte zabezpieczenie interesu Grupy, w tym ustanowienie zabezpieczenia dającego możliwie najwyższy poziom odzysku wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych, stąd zabezpieczenia nie różnią się pomiędzy należnościami leasingowymi obsługiwanymi terminowo i przeterminowanymi oraz ze stwierdzoną utratą wartości i bez utraty. Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych Grupy.

Przyjmowane przez Grupę zabezpieczenia ograniczające skutki ryzyka kredytowego to:

- weksel,
- przewłaszczenie na zabezpieczenie,
- zastaw rejestrowy,
- poręczenie,
- przystąpienie do długu,
- gwarancja z programu COSME lub InnovFin w ramach współpracy z Europejskim Funduszem Inwestycyjnym,
- gwarancja odkupu przedmiotu leasingu,
- kaucja,
- gwarancja bankowa,
- blokada środków pieniężnych na rachunkach bankowych,
- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym,
- cesja wierzytelności,
- hipoteka na nieruchomości komercyjnej lub mieszkalnej, gwarancja Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego,
- gwarancja korporacyjna.

Podstawowym zabezpieczeniem kontraktów leasingowych są przedmioty leasingu, dotyczy to wszystkich umów, z uwagi na konstrukcję standardowej umowy leasingowej oraz fakt, iż własność przedmiotu leasingu pozostaje do czasu zakończenia umowy po stronie leasingodawcy.

Grupa sprawuje ścisłą kontrolę nad otwartymi pozycjami instrumentów pochodnych netto, tzn. różnicą pomiędzy kontraktami kupna i sprzedaży, zarówno pod względem kwoty, jak i okresu obowiązywania. Pochodne instrumenty zawierane są przez Grupę w celu domknięcia otwartej pozycji walutowej czy stopy procentowej. W dowolnym momencie kwota podlegająca ryzyku kredytowemu ogranicza się do bieżącej wartości godziwej instrumentów, których wycena jest dodatnia (tzn. aktywów), co w odniesieniu do instrumentów pochodnych stanowi jedynie niewielki ułamek wartości umowy lub wartości nominalnych wykorzystywanych do wyrażania wolumenu istniejących instrumentów.

Grupa eliminuje ryzyko kredytowe wynikające z zawartych transakcji pochodnych poprzez przeprowadzanie tego typu operacji z instytucjami finansowymi w ramach Grupy PKO BP.

Stosowane przez Grupę techniki wyceny instrumentów pochodnych oparte są zazwyczaj o maksymalne wykorzystanie danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, takich jak: stopy procentowe, kursy walutowe oraz zmienności implikowane. W przypadku braku odpowiednich danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku Grupa wykorzystuje zazwyczaj w technikach wyceny własne szacunki parametrów niezbędnych do wyceny opierając je o najlepszą wiedzę i doświadczenie.

W zakresie ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań do oddania przedmiotu leasingu do używania Grupa narażona jest potencjalnie na straty w wysokości równej całej kwocie niewykorzystanych zobowiązań do oddania klientowi przedmiotu leasingu do używania. Prawdopodobna wysokość straty jest jednak niższa od całej kwoty niewykorzystanych zobowiązań do oddania przedmiotu leasingu do używania, ponieważ większość z tych zobowiązań uzależniona jest od spełnienia przez klientów określonych standardów zdefiniowanych w umowie leasingu.

Wybuch pandemii COVID-19 ma istotny wpływ na sytuację ekonomiczną wielu przedsiębiorstw i osób prywatnych, prowadząc do braku płynności finansowej i trudności w terminowym regulowaniu swoich zobowiązań finansowych. Grupa niezwłocznie podjęła działania mające na celu wsparcie klientów w walce ze skutkami gospodarczymi pandemii COVID-19 i tym samym zminimalizowanie pogorszenia się jakości portfela kredytowego. Działania podejmowane przez Grupę w celu złagodzenia skutków gospodarczych rozprzestrzeniania się COVID-19 dla firm, przedsiębiorstw i klientów korporacyjnych obejmowały moratoria leasingowe i pożyczkowe. W ramach moratoriów leasingowych i pożyczkowych Grupa wprowadziła udogodnienia, mające na celu umożliwienie pożyczkobiorcom i leasingobiorcom, na ich wniosek, zawieszenia płatności rat kapitałowych maksymalnie na okres 6 miesięcy z możliwością wydłużenia okresu finansowania.

Ekspozycje podlegające działaniom zaradczym, o których mowa powyżej, tj. moratoriów pozaustawowych, prezentują poniższe tabele:

Należności z tytułu leasingu i pożyczek objęte moratoriami (pozaustawowymi)	31 grudnia 2020 roku						
	Wartość bilansowa brutto						
		Obsługiwane			Nieobsługiwane		
			w tym: ekspozycje objęte działaniami restrukturyzacyjnymi	w tym: instrumenty, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)		w tym: ekspozycje objęte działaniami restrukturyzacyjnymi	w tym: istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się z zobowiązania, ale zobowiązanie nie jest przeterminowane albo jest przeterminowane < = 90 dni
Należności z tytułu leasingu finansowego	354 398	158 516	0	46 737	195 882	0	194 620
Należności z tytułu pożyczek	41 790	34 946	0	23 279	6 844	0	3 260
Razem	396 188	193 462	0	70 016	202 726	0	197 880

Należności z tytułu leasingu i pożyczek objęte moratoriami (pozaustawowymi)	31 grudnia 2020 roku						
	Odpis na oczekiwane straty kredytowe						
		Obsługiwane			Nieobsługiwane		
			w tym: ekspozycje objęte działaniami restrukturyzacyjnymi	w tym: instrumenty, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)		w tym: ekspozycje objęte działaniami restrukturyzacyjnymi	w tym: istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się z zobowiązania, ale zobowiązanie nie jest przeterminowane albo jest przeterminowane < = 90 dni
Należności z tytułu leasingu finansowego	45 589	2 002	0	1 308	43 587	0	43 313
Należności z tytułu pożyczek	4 312	732	0	688	3 580	0	220
Razem	49 901	2 734	0	1 996	47 167	0	43 533

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Podział należności z tytułu leasingu i pożyczek objętych moratoriami pozaustawowymi według rezydualnego terminu moratoriów	31 grudnia 2020 roku							
	Liczba dłużników	Wartość bilansowa brutto			Rezydualny termin moratoriów			
			W tym: wygaśle	<= 3 miesiące		> 3 miesiące <= 6 miesięcy		> 1 rok
				> 6 miesięcy <= 9 miesięcy		> 9 miesięcy <= 12 miesięcy		
Należności z tytułu leasingu finansowego, w odniesieniu do których zaproponowano moratoria	28 178	5 967 767	x	x	x	x	x	x
Należności z tytułu leasingu finansowego	24 403	5 019 003	4 664 605	270 064	51 261	3 522	2 777	26 774
Należności z tytułu pożyczek	971	334 150	292 360	14 929	8 129	319	419	17 994
Razem	25 374	5 353 153	4 956 965	284 993	59 390	3 841	3 196	44 768

Nowo udzielone należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu w ramach nowych programów gwarancji publicznych wprowadzonych w związku z kryzysem spowodowanym przez COVID-19	31.12.2020			
	Wartość bilansowa brutto		Maksymalna uznawalna kwota gwarancji	Wartość bilansowa brutto
		W tym: ekspozycje objęte działaniami restrukturyzacyjnymi	Gwarancja publiczna otrzymana w związku z kryzysem spowodowanym przez COVID-19	Wpływy do ekspozycji nieobsługiwanych
Nowo udzielone kredyty i zaliczki objęte programami gwarancji publicznych	283 049		0	133 060
Należności z tytułu faktoringu	283 049		0	133 060

Wpływ COVID-19 na pogorszenie jakości portfela kredytowego wycenianego według zamortyzowanego kosztu w okresie od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku ujęty został w rachunku zysków i strat w pozycji Odpisy netto na oczekiwane straty kredytowe. Dotyczyło to głównie aktualizacji parametrów LGD, zwiększenia poziomu rezerw dla branż zagrożonych oraz zmiany scenariuszy makroekonomicznych.

Scenariusze makroekonomiczne, jak i ich wagi, zarówno klientów korporacyjnych, jak i detalicznych, Grupa pozyskuje od PKO Banku Polskiego S.A. Wagi dla poszczególnych scenariuszy uległy zmianie zgodnie z poniższym:

- 2021: scenariusz: bazowy, optymistyczny, pesymistyczny odpowiednio: 75/5/20;
- 2020: scenariusz: bazowy, optymistyczny, pesymistyczny odpowiednio: 50/25/25.

Scenariusz optymistyczny, który zakłada szybkie wyjście z kryzysu wywołanego COVID-19, Grupa szacuje na najmniej prawdopodobny, stąd zmniejszona waga dla tego scenariusza w roku 2021.

W zakresie klasyfikacji ekspozycji do koszyka 2 Grupa zastosowała dodatkowe kryteria uwzględniające pogorszenie kondycji branż dotkniętych lockdownem oraz moratoria, z których skorzystali klienci. Ponadto, Grupa dokonała korekty parametru PD dla klientów, których poprawa płatności wynikała z udzielonych moratoriów.

W zakresie oceny zindywidualizowanej nie nastąpiły istotne zmiany w procesie. Przy ocenie zindywidualizowanej Grupa, uwzględniając wpływ pandemii, stosuje najbardziej konserwatywne podejście oparte na przewidywaniu co do realizacji ścieżki windykacyjnej. Dodatkowo, Grupa ocenia prawdopodobieństwo przepływów od klienta realizowanych poza odzyskiem z finansowanego przedmiotu.

Instrumenty finansowe prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej narażone na ryzyko kredytowe w podziale na klasy ekspozycji, według wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego, zostały zestawione w załączonej poniżej tabeli. Jest to maksymalna wartość aktywów finansowych narażonych na ryzyko kredytowe.

Stan na 31 grudnia 2020 Klasy ekspozycji, wraz z przypisanymi im typami instrumentów (MSSF 9)	Aktywa finansowe prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej				
	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	pochodne	Leasing, pożyczki i faktoring	pozostałe	Razem
Środki na rachunkach bieżących i terminowych w bankach	125 026	0	0	0	125 026
Pochodne instrumenty finansowe	0	21	0	0	21
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone klientom indywidualnym	0	0	105 099	0	105 099
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone klientom detalicznym	0	0	12 637 006	0	12 637 006
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone klientom korporacyjnym	0	0	7 133 231	0	7 133 231
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone podmiotom sektora publicznego	0	0	122 300	0	122 300
Pozostałe aktywa finansowe	0	0	0	62 514	62 514
Razem	125 026	21	19 997 636	62 514	20 185 197

Wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe Stan na 31 grudnia 2020 (MSSF 9)	Aktywa netto, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	Aktywa netto, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	Aktywa netto dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)	Razem	Wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe
Należności z tytułu leasingu finansowego	13 207 144	2 818 753	558 329	16 584 226	16 035 026
Należności z tytułu pożyczek	1 305 891	403 443	32 581	1 741 915	1 208 696
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	33 487	6 011	3 849	43 347	588
Należności faktoringowe	1 530 625	93 835	3 688	1 628 148	0
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	16 077 147	3 322 042	598 447	19 997 636	17 244 310
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	0	0	76 666	76 666	0

Stan na 31 grudnia 2019 Klasy ekspozycji, wraz z przypisanymi im typami instrumentów (MSSF 9)	Aktywa finansowe prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej				
	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	pochodne	Leasing, pożyczki i faktoring	pozostałe	Razem
Środki na rachunkach bieżących i terminowych w bankach	236 941	0	0	0	236 941
Pochodne instrumenty finansowe	0	2 545	0	0	2 545
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone klientom indywidualnym	0	0	112 777	0	112 777
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone klientom detalicznym	0	0	12 483 207	0	12 483 207
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone klientom korporacyjnym	0	0	6 393 690	0	6 393 690
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone podmiotom sektora publicznego	0	0	133 279	0	133 279
Pozostałe aktywa finansowe	0	0	0	12 837	12 837
Razem	236 941	2 545	19 122 953	12 837	19 375 276

Wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe Stan na 31 grudnia 2019 (MSSF 9)	Aktywa netto, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	Aktywa netto, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	Aktywa netto dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)	Razem	Wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe
Należności z tytułu leasingu finansowego	13 436 407	2 286 161	473 321	16 195 889	15 151 070
Należności z tytułu pożyczek	1 115 169	411 066	43 621	1 569 856	1 009 989
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	34 158	6 988	5 198	46 344	2 477
Należności faktoringowe	1 196 686	80 319	33 859	1 310 864	0
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	15 782 420	2 784 534	555 999	19 122 953	16 163 536
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)	0	0	84 973	84 973	0

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe dla instrumentów pozabilansowych wyniosło:

	31 grudnia 2020 (MSSF9)	31 grudnia 2019 (MSSF9)
Zobowiązania pozabilansowe o charakterze finansowym	1 946 926	1 838 396
Razem	1 946 926	1 838 396

Kategorie aktywów finansowych: instrumenty pochodne w całości stanowią należności nieprzeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości.

31 grudnia 2020 (MSSF 9)	Aktywa brutto, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)				Aktywa brutto, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)				Aktywa dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)				Razem przeterminowanie ekspozycji (netto)
	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	Razem	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	Razem	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	Razem	
Należności z tytułu leasingu finansowego	895 850	80	162	896 092	665 418	254 048	908	920 374	46 523	112 094	106 766	265 383	2 081 849
Należności z tytułu pożyczek	94 302	0	0	94 302	48 061	24 987	0	73 048	3 578	5 905	9 329	18 812	186 162
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	2 873	276	1 348	4 497	330	713	2 062	3 105	174	0	4 033	4 207	11 809
Należności faktoringowe	199 797	0	0	199 797	25	93 027	0	93 052	7	0	3 675	3 682	296 531
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem netto	1 192 822	356	1 510	1 194 688	713 834	372 775	2 970	1 089 579	50 282	117 999	123 803	292 084	2 576 351
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	0	0	0	0	0	0	0	0	4 047	1 307	1 851	7 205	7 205

31 grudnia 2019 (MSSF 9)	Aktywa brutto, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)				Aktywa brutto, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)				Aktywa dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)				Razem przeterminowanie ekspozycji (netto)
	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	Razem	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	Razem	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	Razem	
Należności z tytułu leasingu finansowego	1 457 811	452	275	1 458 538	811 562	420 273	663	1 232 498	39 203	113 166	193 911	346 280	3 037 316
Należności z tytułu pożyczek	125 077	0	0	125 077	51 302	30 146	0	81 448	11 750	8 389	12 076	32 215	238 740
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	3 342	4 246	2 319	9 907	126	2 375	4 260	6 761	20	28	4 275	4 323	20 991
Należności faktoringowe	132 288	0	0	132 288	3 409	60 168	16 743	80 320	33 054	331	475	33 860	246 468
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem netto	1 718 518	4 698	2 594	1 725 810	866 399	512 962	21 666	1 401 027	84 027	121 914	210 737	416 678	3 543 515
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	0	0	0	0	0	0	0	0	4 978	1 818	14 062	20 858	20 858

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dla aktywów finansowych narażonych na ryzyko kredytowe Grupa stosowała na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku następujące skale wewnętrznych ratingów:

- skala dotycząca klientów korporacyjnych wyliczana w modelu Kredytor (PKO BP) dla klientów określona w skali od A1 do H (gdzie A1 oznacza znikome ryzyko, a H utratę wartości (default klienta));
- skala dotycząca klientów małych i średnich przedsiębiorstw określona w skali od 1A do 10C (gdzie 1A oznacza znikome ryzyko niespłacenia, a – 10A, 10B, 10C utratę wartości (default klienta));
- skala dotycząca projektów inwestycyjnych określona w skali od 6.1 do 6.5 (gdzie 6.1 oznacza znikome ryzyko niespłacenia, a 6.5 – utratę wartości (default klienta));
- skala dotycząca klientów detalicznych określona w skali od 0.5 do 5.0 (gdzie 0.5 oznacza znikome ryzyko niespłacenia, a 5.0 – utratę wartości (default klienta));
- skala ratingowa dotycząca banków, oddziałów zagranicznych instytucji kredytowych, instytucji sektora finansowego oraz sektora publicznego określona w skali od A1 do D (gdzie A oznacza minimalne ryzyko kredytowe, a D – utratę wartości (default klienta)).

Pochodnym i pozostałym instrumentom finansowym przypisany jest rating podmiotu, z którym zawarto transakcję.

Rating na 31 grudnia 2020 roku	Wartość bilansowa brutto				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Razem
Należności z tytułu leasingu i pożyczek					
A (dobra)	2 366 170	283 700	3 331	9 184	2 662 385
B (przeciętna)	3 483 064	728 624	18 369	8 276	4 238 333
C (ryzykowna)	534 055	256 928	26 920	1 158	819 061
Razem z ratingiem	6 383 289	1 269 252	48 620	18 618	7 719 779
Bez ratingu	9 744 550	2 145 727	1 037 090	60 944	12 988 311
Razem	16 127 839	3 414 979	1 085 710	79 562	20 708 090

Rating na 31 grudnia 2019 roku	Wartość bilansowa brutto				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Razem
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu					
A (dobra)	2 001 363	274 254	2 150	0	2 277 767
B (przeciętna)	1 727 810	385 128	14 842	8 088	2 135 868
C (ryzykowna)	46 395	159 826	11 248	1 951	219 420
Razem z ratingiem	3 775 568	819 208	28 240	10 039	4 633 055
Bez ratingu	12 049 352	2 041 988	901 022	78 228	15 070 590
Razem	15 824 920	2 861 196	929 262	88 267	19 703 645

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poniższa tabela prezentuje informację na temat koncentracji ryzyka kredytowego w poszczególnych branżach według głównych grup EKD.

Koncentracja zaangażowania wobec klientów według branż				
Nazwa branży	31 grudnia 2020		31 grudnia 2019	
	Kwota zaangażowania brutto	Udział w zaangażowaniu ogółem	Kwota zaangażowania brutto	Udział w zaangażowaniu ogółem
Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	794 320	3,81%	639 537	3,21%
Górnictwo i wydobywanie	110 181	0,53%	130 966	0,66%
Przetwórstwo przemysłowe	4 199 121	20,16%	3 891 630	19,52%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	45 735	0,22%	98 229	0,49%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	241 511	1,16%	220 865	1,11%
Budownictwo	1 711 761	8,22%	1 552 433	7,79%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	4 166 629	20,00%	4 012 553	20,12%
Transport i gospodarka magazynowa	4 503 883	21,61%	4 350 051	21,81%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	326 478	1,57%	312 784	1,57%
Informacja i komunikacja	427 871	2,05%	388 409	1,95%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	339 942	1,63%	427 862	2,15%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	538 319	2,58%	572 259	2,87%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1 201 131	5,77%	883 478	4,43%
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	894 110	4,29%	800 559	4,01%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	124 725	0,60%	136 459	0,68%
Edukacja	118 374	0,57%	106 880	0,54%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	629 476	3,02%	619 603	3,11%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	110 296	0,53%	124 508	0,62%
Pozostała działalność usługowa	349 111	1,68%	589 003	2,95%
Gospodarstwa domowe	142	0,00%	82 499	0,41%
Razem	20 833 116	100,00%	19 940 567	100,00%

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poniżej zaprezentowano ekspozycje klientów przekraczające wartość 10% kapitałów własnych Grupy. Zostały one zaprezentowane w oparciu o zaangażowania względem pojedynczego klienta oraz grup kapitałowych w wartości brutto (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu odpisów aktualizujących).

31 grudnia 2020			
Nr klienta	Nazwa leasingo-/pożyczkobiorcy	Wartość zaangażowania brutto	Udział procentowy w kapitałach własnych
1	Klient1	115 351	11,71%
2	Klient2	113 225	11,49%
3	Klient3	102 326	10,39%
4	Klient4	100 094	10,16%

31 grudnia 2019			
Nr klienta	Nazwa leasingo-/pożyczkobiorcy	Wartość zaangażowania brutto	Udział procentowy w kapitałach własnych
1	Klient1	107 859	12,93%
2	Klient2	76 137	9,13%

42. Ryzyko utraty płynności

Grupa podejmuje działania mające na celu utrzymanie ryzyka płynności na bezpiecznym poziomie. Podstawowym celem systemu zarządzania ryzykiem płynności jest takie kształtowanie struktury aktywów i pasywów Grupy, która umożliwi realizację określonych w planie finansowym celów dochodowych przy jednoczesnym utrzymaniu ciągłej zdolności terminowego wywiązywania się Grupy z zobowiązań oraz zachowaniu nałożonych limitów.

Wewnętrzne raporty płynności informują o wysokości luki płynności (statyczna analiza luki płynności), czyli niedopasowaniu pomiędzy terminami zapadalności aktywów i terminami wymagalności pasywów w poszczególnych przedziałach czasowych. Analiza luki płynności dokonywana jest na podstawie informacji, które prezentują różnicę pomiędzy skumulowanymi wpływami a skumulowanymi wypływami w danym horyzoncie czasowym.

Polityka zarządzania płynnością w Grupie Kapitałowej PKO Leasing S.A. jest ukierunkowana na dopasowanie terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów. Wewnętrzne raporty dotyczące analizy luki płynności w kontekście przestrzegania obowiązujących norm ostrożnościowych przygotowywane są w cyklach miesięcznych i przedstawiane są osobom odpowiedzialnym za zarządzanie oraz kontrolę ryzyka w Grupie. Dodatkowo Grupa przygotowuje szereg projekcji mających na celu określenie wpływu pozycji pozabilansowych oraz bieżących warunków rynkowych w kontekście ryzyka płynności.

Grupa monitoruje i szacuje wpływ potencjalnych ryzyk związanych z wpływem pandemii COVID-19 na sytuację płynnościową uwzględniając scenariusze stress-testowe dotyczące korzystania przez klientów Grupy z udogodnień, tj. moratoriów leasingowych i pożyczkowych.

Grupa utrzymuje bezpieczny poziom płynności, dający możliwość szybkiej i skutecznej reakcji na potencjalne zagrożenia, które mogą wystąpić w czasach niepewności spowodowanej pandemią COVID-19. Sytuacja płynnościowa Grupy nie zmieniła się istotnie w okresie od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku.

Analizę wymagalności zobowiązań finansowych w postaci niezdyktowanych przepływów środków pieniężnych prezentują poniższe zestawienia.

31 grudnia 2020 Rodzaj zobowiązania	Wartość bilansowa	Przepływy pieniężne kontraktowe				Razem
		Do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 12 miesięcy	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	31 207	19 504	2 991	6 911	1 801	31 207
Zobowiązania finansowe	21 802 944	3 721 893	3 686 221	15 021 923	27 643	22 457 680
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	17 717 436	2 646 618	3 068 388	12 580 095	3 132	18 298 233
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	3 535 728	668 418	583 918	2 351 717	0	3 604 053
Inne zobowiązania finansowe	549 780	406 857	33 915	90 111	24 511	555 394
Udzielone zobowiązania finansowe	0	1 946 926	0	0	0	1 946 926

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

31 grudnia 2019 Rodzaj zobowiązania	Wartość bilansowa	Przepływy pieniężne kontraktowe				
		Do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 12 miesięcy	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	2 741	2 059	2 088	275	-1 681	2 741
Zobowiązania finansowe	21 379 852	2 952 397	3 667 049	16 531 798	52 953	23 204 197
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	18 746 709	2 435 483	3 554 891	14 350 999	4 096	20 345 469
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	2 132 024	235 774	62 277	2 057 953	0	2 356 004
Inne zobowiązania finansowe	501 119	281 140	49 881	122 846	48 857	502 724
Udzielone zobowiązania finansowe	0	1 838 396	0	0	0	1 838 396

Poniższa tabela przedstawia skumulowaną lukę płynności Grupy. W skumulowanej luce płynności prezentowane są zapadalności aktywów oraz wymagalności pasywów wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Wartość dodatnia oznacza nadwyżkę wpływów nad wypływami, wartość ujemna - nadwyżkę wypływów nad wpływami.

	do 1 miesiąca	do 3 miesięcy	do 6 miesięcy	do 12 miesięcy	do 2 lat	do 3 lat	do 5 lat	do 20 lat
31 grudnia 2020	821 658	1 948	728 820	2 129 982	3 132 687	3 091 119	-95 109	407 940
31 grudnia 2019	1 249 071	950 817	1 580 483	2 664 035	4 035 976	3 344 388	-272 147	147 215

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę wymagalności aktywów i zobowiązań Grupy w oparciu o pozostały czas od dnia kończącego okres sprawozdawczy do terminu zapadalności.

Struktura zapadalności aktywów i wymagalności pasywów Grupy 31 grudnia 2020	Bez zdefiniowanego terminu	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 6 miesięcy	Powyżej 6 do 12 miesięcy	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 do 3 lat	Powyżej 3 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0	125 026	0	0	0	0	0	0	0	125 026
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej	0	21	0	0	0	0	0	0	0	21
Należności z tytułu leasingu i pożyczek	0	941 427	2 062 949	2 112 407	3 234 958	4 941 962	3 439 612	2 767 668	496 653	19 997 636
Inne aktywa finansowe	0	62 514	0	0	0	0	0	0	0	62 514
Inne aktywa niefinansowe	581 491	585 552	111 231	148 852	293 283	440 284	439 847	168 980	30 331	2 799 851
Aktywa razem	581 491	1 714 540	2 174 180	2 261 259	3 528 241	5 382 246	3 879 459	2 936 648	526 984	22 985 048
Instrumenty pochodne (FX Swap)	0	567 058	1 961	0	0	0	0	0	0	569 019
Pasywa										
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	0	331 207	2 309 905	1 126 279	1 914 438	3 641 641	3 239 426	5 151 544	2 996	17 717 436
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	666 229	394 500	186 224	706 182	655 423	927 170	0	3 535 728
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków lub strat	0	24 337	703	897	1 525	2 065	1 413	1 560	-1 293	31 207
Inne zobowiązania finansowe	0	375 872	17 053	12 711	24 892	29 653	24 765	42 602	22 232	549 780
Kapitał własny Grupy	985 004	0	0	0	0	0	0	0	0	985 004
Inne zobowiązania niefinansowe	4 427	161 466	0	0	0	0	0	0	0	165 893
Pasywa razem	989 431	892 882	2 993 890	1 534 387	2 127 079	4 379 541	3 921 027	6 122 876	23 935	22 985 048
Instrumenty pochodne (FX Swap)	0	567 058	1 961	0	0	0	0	0	0	569 019
Pozycje pozabilansowe										
Udzielone zobowiązania finansowe	0	1 946 926	0	0	0	0	0	0	0	1 946 926
Pozycje pozabilansowe razem	0	1 946 926	0	0	0	0	0	0	0	1 946 926

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Struktura zapadalności aktywów i wymagalności pasywów Grupy 31 grudnia 2019	Bez zdefiniowanego terminu	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 6 miesięcy	Powyżej 6 do 12 miesięcy	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 do 3 lat	Powyżej 3 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0	236 941	0	0	0	0	0	0	0	236 941
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej	0	0	2 545	0	0	0	0	0	0	2 545
Należności z tytułu leasingu i pożyczek	0	1 300 645	1 781 113	1 697 682	3 105 675	4 945 137	3 240 266	2 605 816	446 619	19 122 953
Inne aktywa finansowe	0	12 837	0	0	0	0	0	0	0	12 837
Inne aktywa niefinansowe	686 875	495 606	186 270	179 328	298 876	569 070	341 497	211 160	22 383	2 991 065
Aktywa razem	686 875	2 046 029	1 969 928	1 877 010	3 404 551	5 514 207	3 581 763	2 816 976	469 002	22 366 341
Instrumenty pochodne (FX Swap, CIRS)	0	51 649	19 003	0	0	0	0	0	0	70 652
Pasywa										
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	0	319 888	2 105 120	1 165 041	2 286 361	3 908 017	3 492 608	5 465 932	3 742	18 746 709
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	96 037	149 498	60 800	0	183 500	734 000	908 189	0	2 132 024
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej	0	1 373	687	869	1 219	863	-252	-337	-1 681	2 741
Inne zobowiązania finansowe	0	289 512	9 572	15 478	29 942	37 312	27 905	43 821	47 577	501 119
Kapitał własny Grupy	834 090	0	0	0	0	0	0	0	0	834 090
Inne zobowiązania niefinansowe	0	90 148	3 305	5 156	3 477	12 574	19 090	15 906	2	149 658
Pasywa razem	834 090	796 958	2 268 182	1 247 344	2 320 999	4 142 266	4 273 351	6 433 511	49 640	22 366 341
Instrumenty pochodne (FX Swap, CIRS)	0	51 649	19 003	0	0	0	0	0	0	70 652
Pozycje pozabilansowe										
Udzielone zobowiązania finansowe	0	1 838 396	0	0	0	0	0	0	0	1 838 396
Pozycje pozabilansowe razem	0	1 838 396	0	0	0	0	0	0	0	1 838 396

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

43. Pozostałe ryzyka rynkowe

43.1. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe wynika z niedopasowania struktury aktywów i pasywów pod kątem stóp procentowych oraz walut. Grupa stosuje dla potrzeb konstrukcji limitów ryzyka metody oparte na wartości punktu bazowego (BPV) oraz metody oparte na wartości pozycji netto.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym podlega ciągłej ocenie oraz ewolucji w celu dostosowania go do zmieniających się warunków rynkowych.

Na proces zarządzania składają się:

- identyfikacja czynników ryzyka,
- pomiar ryzyka,
- monitorowanie ryzyka,
- raportowanie ryzyka.

W celu identyfikacji ryzyka Grupa przeprowadza analizę otwartych pozycji: walutowej, stopy procentowej. Dla efektywnego zarządzania ryzykiem rynkowym Grupa ma przyznane limity dotyczące poszczególnych obszarów ryzyk. W efekcie takiego zarządzania ryzykiem rynkowym zapewniona jest kontrola jego poziomu przy jednoczesnym zapewnieniu:

- stabilizacji zysku netto na poziomie założonym m.in. w budżecie,
- redukcji zmienności wartości ekonomicznej Grupy i jej przyszłych zysków.

Do eliminowania ryzyka rynkowego Grupa stosuje metodę dopasowywania struktury walutowej aktywów i pasywów oraz instrumenty pochodne. Transakcje na instrumentach pochodnych wykonywane są tylko i wyłącznie w celu zabezpieczenia odpowiednich pozycji ekspozycji rynkowych. Grupa nie prowadzi obrotu instrumentami finansowymi w celach spekulacyjnych/handlowych. Dla celów zabezpieczenia otwartej pozycji walutowej lub stopy procentowej Grupa wykorzystuje następujące instrumenty pochodne:

- walutowe transakcje terminowe typu forward (FX Forward),
- transakcje terminowe na stopę procentową typu swap (IRS).

43.2. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe wynika ze zmian wartości poszczególnych instrumentów finansowych spowodowanych fluktuacjami kursów walutowych. Grupa narażona jest na wpływ wynikający z wahań kursowych.

Ryzyko walutowe rozumiane jako prawdopodobieństwo wystąpienia straty jest uzależnione od zmienności kursów oraz niedopasowania aktywów i pasywów walutowych. Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ustalenie obszarów ryzyka walutowego i podejmowanie działań mających na celu jego ograniczenie do akceptowanych przez Grupę rozmiarów. W celu zarządzania ryzykiem walutowym Grupa ma

wyznaczone przez Grupę określone limity dotyczące ekspozycji zgodnie ze standardami obowiązującymi w Grupie PKO BP.

Każdego dnia Grupa przygotowuje i przedstawia wewnętrzny raport poziomu otwartej pozycji walutowej. Dokument ten przedstawiany jest osobom odpowiedzialnym za zarządzanie oraz kontrolę ryzyka w Grupie, zgodnie z przyjętymi zasadami.

Ustanowione limity dla Grupy określają:

- poziom maksymalnej, otwartej pozycji walutowej overnight dla każdej waluty,
- poziom całkowitej otwartej pozycji walutowej overnight dla wszystkich walut łącznie.

W Grupie przeprowadzana jest ocena wpływu zmiany kursów walutowych na wynik odsetkowy w oparciu o poziom otwartej pozycji walutowej. Wzrost/spadek kursu walutowego o 10% w odniesieniu do otwartych pozycji walutowych na dzień 31 grudnia 2020 roku skutkowałoby następującymi zmianami wyniku finansowego Grupy: odpowiednio wzrost/spadek o 4 tys. zł dla waluty EUR, wzrost/spadek o 2 tys. zł dla waluty USD, spadek/wzrost o 242 tys. zł dla waluty SEK, pozostałoby bez wpływu dla waluty CHF.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku długa pozycja walutowa netto Grupy wynosiła 1.373 tys. zł, co stanowiło 0,14% kapitałów własnych Grupy (na dzień 31 grudnia 2019 roku: długa pozycja walutowa 3.303 tys. zł). Poniższa tabela przedstawia podział pozycji bilansowych i pozabilansowych Grupy według poszczególnych walut.

Koncentracje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych w walutach oraz pozycja walutowa Grupy					
31 grudnia 2020	EUR	USD	CHF	SEK	Razem
Składniki pozycji walutowej bilansowe - aktywa	4 660 445	175 236	1 308	41 045	4 878 034
Składniki pozycji walutowej bilansowe - pasywa	4 660 268	175 151	1 311	39 931	4 876 661
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe - kwoty do otrzymania	2 780 936	44 586	3 923	0	2 829 445
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe - kwoty do wydania	2 780 936	44 586	3 923	0	2 829 445
Pozycja walutowa netto długa (+)	177	85	-	1 114	1 376
Pozycja walutowa netto krótka (-)	-	-	3	-	3

Koncentracje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych w walutach oraz pozycja walutowa Grupy					
31 grudnia 2019	EUR	USD	CHF	SEK	Razem
Składniki pozycji walutowej bilansowe - aktywa	4 449 373	177 732	1 319	41 604	4 670 028
Składniki pozycji walutowej bilansowe - pasywa	4 275 870	219 044	27 998	41 756	4 564 668
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe - kwoty do otrzymania	1 410 917	105 095	49 565	49 565	1 615 142
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe - kwoty do wydania	1 581 097	62 790	22 790	50 522	1 717 199
Pozycja walutowa netto długa (+)	3 323	993	96	-	4 412
Pozycja walutowa netto krótka (-)	-	-	-	1 109	1 109

43.3. Ryzyko zmiany stopy procentowej dla przepływów pieniężnych i wartości godziwej

Ryzyko stopy procentowej jest spowodowane tym, że możliwe zmiany stóp procentowych na rynku mogą mieć wpływ na przyszłe przepływy pieniężne lub też na wartość godziwą posiadanych przez Grupę instrumentów finansowych.

Głównymi celami zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest identyfikacja obszarów, w których Grupa jest narażona na ryzyko stopy procentowej oraz kształtowanie struktury bilansu i zobowiązań pozabilansowych w sposób pozwalający na wyeliminowanie fluktuacji wartości aktywów netto oraz wyniku odsetkowego z uwagi na zmiany rynkowych stóp procentowych.

Polityka zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Grupie prowadzona jest w taki sposób, aby moment zmiany poziomu stóp procentowych oraz moment przepływów pieniężnych należności i zobowiązań następowały w jak najbardziej zbliżonym do siebie czasie. Dla utrzymania ryzyka stopy procentowej w ramach limitów przyznanych przez Grupę, Grupa wykorzystuje transakcje swapów stopy procentowej – IRS (Interest Rate Swap). Grupa stosuje od 2009 roku rachunkowość zabezpieczeń.

Ustanowiony limit dla Grupy określa poziom maksymalnej otwartej pozycji na stopie procentowej mierzonej jako wartość zmiany wartości godziwej przy wzroście rynkowych stóp procentowych o 1 punkt bazowy (BPV). Wartości limitów są określone w podziale na walutę oraz przedział czasowy. Dodatkowo Grupa posiada wyznaczony limit otwartej pozycji w odniesieniu do całkowitej sumy bilansowej Grupy.

Otwarta pozycja na stopach procentowych ustalana jest odrębnie dla każdej z walut w oparciu o limit BPV (Basic Point Value). Raport dotyczący ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w kontekście przestrzegania obowiązujących limitów przygotowywany jest w cyklach miesięcznych. Raport ten przedstawiany jest osobom odpowiedzialnym za zarządzanie oraz kontrolę ryzyka w Grupie.

W Grupie przeprowadzana jest ocena wpływu zmiany rynkowych stóp procentowych na przyszły, skumulowany wynik finansowy Grupy. Wpływ ten jest mierzony w oparciu o analizę BPV.

Spadek oprocentowania dla wszystkich walut o 1 p.p. (równoległe przesunięcie krzywej dochodowości) skutkowałoby zmianą wyniku finansowego Grupy (do momentu całkowitej amortyzacji pozycji wrażliwych na ryzyko stopy procentowej) w następującej wysokości: wzrost o 4.244 tys. zł dla waluty PLN; wzrost o 703 tys. zł dla waluty EUR, wzrost o 8 tys. zł dla waluty USD, bez wpływu dla waluty CHF.

Poniższa tabela przedstawia ekspozycję Grupy na ryzyko zmiany stopy procentowej. Tabela ta przedstawia aktywa i zobowiązania Grupy według wartości bilansowej w podziale według wcześniejszego z dwóch terminów: zmiany oprocentowania przewidzianej w umowie lub terminu wymagalności.

Ekspozycja Grupy na ryzyko zmiany stopy procentowej									
31 grudnia 2020	Nieoprocentowane	1M	3M	6M	12M	2Y	5Y	>5Y	Razem
Aktywa									
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	125 026	0	0	0	0	0	0	0	125 026
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej	21	0	0	0	0	0	0	0	21
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu	0	18 627 234	316 167	107 360	211 053	319 272	366 887	49 663	19 997 636
Inne aktywa finansowe	62 514	0	0	0	0	0	0	0	62 514
Aktywa finansowe razem	187 561	18 627 234	316 167	107 360	211 053	319 272	366 887	49 663	20 185 197
Inne aktywa niefinansowe	2 799 851	0	0	0	0	0	0	0	2 799 851
Aktywa razem	2 987 412	18 627 234	316 167	107 360	211 053	319 272	366 887	49 663	22 985 048
Instrumenty pochodne (FX Swap, IRS)	569 019	1 154 984	0	0	0	0	0	0	1 724 003
Pasywa									
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	0	17 193 439	480 677	43 320	0	0	0	0	17 717 436
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	2 817 728	718 000	0	0	0	0	3 535 728
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej	31 207	0	0	0	0	0	0	0	31 207
Inne zobowiązania finansowe	549 780	0	0	0	0	0	0	0	549 780
Zobowiązania finansowe razem	580 987	17 193 439	3 298 405	761 320	0	0	0	0	21 834 151
Kapitał własny Grupy	985 004	0	0	0	0	0	0	0	985 004
Inne zobowiązania niefinansowe	165 893	0	0	0	0	0	0	0	165 893
Pasywa razem	1 731 884	17 193 439	3 298 405	761 320	0	0	0	0	22 985 048
Instrumenty pochodne (FX Swap, IRS)	569 019	65 208	83 817	103 369	195 664	283 572	371 661	51 693	1 724 003
Udzielone zobowiązania finansowe	1 946 926	0	0	0	0	0	0	0	1 946 926
Pozycje pozabilansowe razem	1 946 926	0	0	0	0	0	0	0	1 946 926
Luka stopy procentowej (*)	-393 426	2 523 571	-3 066 055	-757 329	15 389	35 700	-4 774	-2 030	-1 648 954

(*) Luka stopy procentowej wyliczona jako różnica pomiędzy aktywami finansowymi razem a zobowiązaniami finansowymi z uwzględnieniem instrumentów pochodnych (w tym IRS) razem

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Ekspozycja Grupy na ryzyko zmiany stopy procentowej									
31 grudnia 2019	Nieoprocentowane	1M	3M	6M	12M	2Y	5Y	>5Y	Razem
Aktywa									
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	235 229	1 712	0	0	0	0	0	0	236 941
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej	2 545	0	0	0	0	0	0	0	2 545
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu	0	18 029 187	478 288	69 108	124 597	192 687	203 943	25 143	19 122 953
Inne aktywa finansowe	12 837	0	0	0	0	0	0	0	12 837
Aktywa finansowe razem	250 611	18 030 899	478 288	69 108	124 597	192 687	203 943	25 143	19 375 276
Inne aktywa niefinansowe	2 991 065	0	0	0	0	0	0	0	2 991 065
Aktywa razem	3 241 676	18 030 899	478 288	69 108	124 597	192 687	203 943	25 143	22 366 341
Instrumenty pochodne (FX Swap, IRS, CIRS)	51 649	962 944	0	0	0	0	0	0	1 014 593
Pasywa									
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	0	16 383 157	1 015 811	144 916	503 609	479 664	219 552	0	18 746 709
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	296 154	1 835 870	0	0	0	0	0	2 132 024
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej	2 741	0	0	0	0	0	0	0	2 741
Inne zobowiązania finansowe	501 119	0	0	0	0	0	0	0	501 119
Zobowiązania finansowe razem	503 860	16 679 311	2 851 681	144 916	503 609	479 664	219 552	0	21 382 593
Kapitał własny Grupy	834 090	0	0	0	0	0	0	0	834 090
Inne zobowiązania niefinansowe	149 658	0	0	0	0	0	0	0	149 658
Pasywa razem	1 487 608	16 679 311	2 851 681	144 916	503 609	479 664	219 552	0	22 366 341
Instrumenty pochodne (FX Swap, IRS, CIRS)	51 649	53 094	67 831	146 625	174 755	261 862	232 385	26 392	1 014 593
Udzielone zobowiązania finansowe	1 838 396	0	0	0	0	0	0	0	1 838 396
Pozycje pozabilansowe razem	1 838 396	0	0	0	0	0	0	0	1 838 396
Luka stopy procentowej (*)	-253 249	2 261 438	-2 441 224	-222 433	-553 767	-548 839	-247 994	-1 249	-2 007 317

(*) Luka stopy procentowej wyliczona jako różnica pomiędzy aktywami finansowymi razem a zobowiązaniami finansowymi z uwzględnieniem instrumentów pochodnych (w tym IRS, CIRS) razem

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

43.4. Zarządzanie kapitałem

Grupa zarządza kapitałem rozumianym jako kapitał własny Grupy.

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest, z jednej strony, zapewnienie odpowiedniego poziomu wskaźników kapitałowych przekładających się bezpośrednio na ocenę zdolności kredytowej, która wspierałaby działalność operacyjną Grupy, z drugiej maksymalizacja zwrotu na kapitale przekładająca się bezpośrednio na zwiększenie wartości dla jej akcjonariuszy Jednostki Dominującej.

Grupa w procesie zarządzania strukturą kapitałową uwzględnia zmieniające się warunki ekonomiczne. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej Jednostka Dominująca może dokonać:

- wypłaty dywidendy lub zatrzymania zysków,
- wyemitować nowe akcje w celu pozyskania kapitału,
- umorzyć kapitał i zwrócić go akcjonariuszom.

Część zysku osiągniętego w 2019 roku w wysokości 39.900 tys. zł, tj. w wysokości zaliczki wypłaconej w 2019 roku, Jednostka Dominująca przeznaczyła na dywidendę na rzecz akcjonariusza. Pozostały zysk pozostał niepodzielony.

Grupa zamierza w przyszłości przeznaczać wypracowane zyski również na wypłatę dywidendy.

W ramach analizy i zarządzania kapitałem Grupa analizuje w szczególności relację kapitału własnego do zobowiązań. Na dzień 31 grudnia 2020 roku wskaźnik relacji kapitału własnego do zobowiązań wyniósł 4,5% (31 grudnia 2019: 3,9%).

W 2020 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze. Grupa spełniała wykonanie założonych celów związanych z zarządzaniem kapitałem.

Dane ilościowe dotyczące kapitału zostały zaprezentowane w nocie 28. niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

43.5. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne definiuje się jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów lub zdarzeń zewnętrznych, uwzględniające ryzyko prawne.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Grupę działalności operacyjnej przez udoskonalanie efektywnych, dostosowanych do profilu i skali działalności mechanizmów identyfikacji, oceny i pomiaru, kontroli, monitorowania, ograniczania oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

Dla celów kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, zgodnie z podejściem Grupy PKO Banku Polskiego S.A. dla spółek zależnych, Grupa stosuje tzw. metodę BIA (ang. Basic Indicator Approach – Podstawowego Wskaźnika).

Noty przedstawione na stronach 10-133 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego Grupy na koniec roku 2020 wyniósł 118.943 tys. zł. Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie odzwierciedlają profil ryzyka operacyjnego oraz definiują także kategorie ryzyka operacyjnego, dla których stosowane są działania zapewniające:

- kontrolę poziomu ryzyka na akceptowalnym poziomie adekwatnym do rozmiaru i charakteru działalności Grupy,
- podejmowanie działań zmierzających do likwidacji przyczyn oraz negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych,
- minimalizację strat powstających w wyniku zdarzeń operacyjnych,
- poprawę efektywności procesów,
- kształtowanie świadomości związanej z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym.

Podstawowe zasady dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie to:

- właścicielami ryzyka operacyjnego są menedżerowie Grupy,
- organem nadzorującym proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest Komitet Ryzyka Operacyjnego i Bezpieczeństwa Transakcji,
- istnieje niezależna funkcja kontrolna ds. zarządzania ryzykiem operacyjnym umiejscowiona w Departamencie Zarządzania Ryzykiem,
- występuje niezależny przegląd procedur i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym dokonywany przez audyt wewnętrzny,
- przeprowadzane jest systematyczne gromadzenie danych ilościowych i jakościowych, związanych z procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- przeprowadzane jest szacowanie ekspozycji i raportowanie ryzyka operacyjnego,
- podejmowane są działania mające na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego do akceptowalnego poziomu.

Zgodnie z zasadami zarządzania ryzykiem operacyjnym, w Spółce stosowane są następujące instrumenty identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka:

- gromadzenie informacji o zdarzeniach operacyjnych,
- monitorowanie kluczowych wskaźników ryzyka,
- przeprowadzanie samooceny ryzyka operacyjnego w obszarach istotnych w tym w procesach, systemach lub jednostkach,
- raportowanie ryzyka operacyjnego do Zarządu oraz jednostek organizacyjnych Grupy.

Dane gromadzone w procesie identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka operacyjnego Grupy wykorzystywane są w kolejnych etapach zarządzania ryzykiem operacyjnym, tj. analizie, raportowaniu oraz działaniach, które mają na celu ograniczanie ryzyka operacyjnego.